

Ko te Kōsipelí 'i tonon Tohi 'e Mātiú Ko te talateú

Ko te *Kōsipelí 'i tonon Tohi 'e Mātiú* ko te ongoongolelei ia kiā Sīsū ko te Fakama'uli ne'e tala'ofá, 'ia te Toko Taha 'ā ē 'e fakahoko mai ai 'ia te 'ū tala'ofa ne'e fai 'e te 'Atuá ki Tono kakaí 'i te Fuakava Matu'á. Kā neongo iá, ne kailoa ko te ongoongolelei pē ia ki te kakaí Siú, 'a ē ne'e 'alo'i mai ai 'ia Sīsuú, pea ne'e tupu ake 'i aí, kā ko te ongoongolelei foki ia ki māmani kotoa pē.

Ko *Mātiú* kua maau 'aupito tonon fokotu'utu'ú. 'Oku kamata pē ia mei te 'alo'i mai 'o Sīsuú, pea hoko ai ki Tono papitaisó mo Tono 'ahi'ahi'í, pea ki Tana malanga, mo faiako, mo fakama'uli mahaki 'i Kālelí. 'I te 'osi ange ko iá 'oku fakamatala'i 'e *Mātiú* ki te fononga 'a Sīsū mei Kāleli ki Selusalema, mo te 'ū me'a ne'e hoko 'i te uike faka'osi 'o te nofo 'a Sīsū 'i māmani, 'o faka'osi ki Tono kalusefai mo Tana toetu'ú.

'Oku fakahaa'i mai 'e te ongoongolelei nei ko Sīsuú ko te Faiako fungani, 'a ia 'oku Ina fakamatala'i 'ia te 'uhinga totonu 'o te Lao 'a te 'Atuá, pea ako'i foki 'e Ia ki te kakaí 'ia te 'ulungāanga 'o te Pule'anga 'o te 'Atuá. Ko Tana 'ū akonakí 'oku tānaki ia 'o fakamā'opo'opo ki te kongá 'e nima:

1. Ko te Malanga 'i te Ma'ungá, 'ā ē 'oku kau ki te 'ū 'ulungāanga, fatongia, tāpuaki, mo te kaha'u 'o te kakaí 'o te Pule'anga 'o Hēvaní (vahe 5-7);
2. Ko te 'ū fakahinohino ki Tana kau ako 'e toko hongofulu mā uá fekau'aki mo te notou ngāué

- (vahe 10);
3. Ko te 'ū talanoa fakatātā fekau'aki mo te Pule'anga 'o Hēvaní (vahe 13);
 4. Ko te fakahinohino fekau'aki mo te anga 'o te kau ako 'a Kalaisí (vahe 18);
 5. Ko te 'ū fakahinohino fekau'aki mo te ngata'anga 'o te kuonga lolotonga pea mo te foki mai 'a Kalaisí (vahe 24-25).

Ko te kakano 'o te tohi

Ko te tohi hohoko mo te 'alo'i mai 'o Sīsū Kalaisí (1:1–2:23)

Ko te ngāue 'a Sione Papitaisó (3:1-12)

Ko tonu papitaiso mo te 'ahi'ahi'i 'o Sīsúú (3:13–4:11)

Ko te ngāue 'a Sīsū 'i Kālelí (4:12–18:35)

Ko te fou 'ia Sīsū mei Kāleli ki Selusalemá (19:1–20:34)

Ko te uike faka'osi 'o te nofo 'a Sīsū 'i māmaní 'i Selusalemá (21:1–27:66)

Ko te toetu'u mo te hāhā holo 'a Sīsúú (28:1-20)

Ko te tohi hohoko 'o Sīsū Kalaisí (Luke 3:23-38)

¹ Ko te tohi hohoko 'eni 'o Sīsū Kalaisi, 'a ia ko te hako 'o Tēvita, ko te hako 'o 'Ēpalahame.

² Ko te hako 'o 'Ēpalahame 'ia 'Aisake; pea ko te hako 'o 'Aisake 'ia Sēkope; pea ko te hako 'o Sēkope 'ia Siuta mo tonu 'ū tokouá;

³ pea ko te hako 'o Siuta 'ia Felesi mo Sala, 'a ia ko te nā fa'eé ko Tema; pea ko te hako 'o Felesi 'ia 'Esilome; pea ko te hako 'o 'Esilome 'ia 'Ālame;

⁴ pea ko te hako 'o 'Ālame 'ia 'Aminatape; pea ko te hako 'o 'Aminatape 'ia Nāsoni; pea ko te hako 'o Nāsoni 'ia Salemane;

⁵ pea ko te hako 'o Salemone 'ia Poasi, 'a ia ko tana fa'eé ko Lēhapi; pea ko te hako 'o Poasi 'ia 'Ōpeti, 'a ia ko tana fa'eé ko Lute; pea ko te hako 'o 'Ōpeti 'ia Sese;

⁶ pea ko te hako 'o Sese 'ia Tēvita ko te tu'i.

Pea ko te hako 'o Tēvita 'ia Solomone, 'a ia ko tana fa'eé 'ia te fafine ne'e nonofo mo Ulaiá;

⁷ pea ko te hako 'o Solomone 'ia Lehopoame; pea ko te hako 'o Lehopoame 'ia 'Āpaia; pea ko te hako 'o 'Āpaia 'ia 'Asa;

⁸ pea ko te hako 'o 'Asa 'ia Sihosafate; pea ko te hako 'o Sihosafate 'ia Siolame; pea ko te hako 'o Siolame 'ia 'Ūsaia;

⁹ pea ko te hako 'o 'Ūsaia 'ia Siotame; pea ko te hako 'o Siotame 'ia 'Āhasi; pea ko te hako 'o 'Āhasi 'ia Hesekaia;

¹⁰ pea ko te hako 'o Hesekaia 'ia Manase; pea ko te hako 'o Manase 'ia 'Āmone; pea ko te hako 'o 'Āmone 'ia Siosaia;

¹¹ pea ko te hako 'o Siosaia 'ia Sekonaia mo tonono kāingá — ko te kuonga ia 'o te fetukutuku ki Pāpiloné.*

¹² Pea 'i te 'osi tonono fetukutuku 'o nātou ki Pāpiloné ne'e 'i ai te hako 'o Sekonaia, ko Saletili; pea ko te hako 'o Saletili 'ia Seluipepeli;

¹³ pea ko te hako 'o Seluipepeli 'ia 'Āpaiuta; pea ko te hako 'o 'Āpaiuta 'ia 'Ilaiakimi; pea ko te hako 'o 'Ilaiakimi 'ia 'Ēsoa;

¹⁴ pea ko te hako 'o 'Ēsoa 'ia Sētoki; pea ko te hako 'o Sētoki 'ia 'Akemi; pea ko te hako 'o 'Akemi 'ia 'Elaiuti;

* **1:11** 1:11 2 Tu'i 24:14-15; 2 Kal 36:10; Sel 27:20

15 pea ko te hako 'o 'Elaiuti 'ia 'Eliesa; pea ko te hako 'o 'Eliesa 'ia Mātani; pea ko te hako 'o Mātani 'ia Sēkope;

16 pea ko te hako 'o Sēkope 'ia Siosifa, 'a ia ko te 'unoho ia 'o Mele ko te fa'ē 'a Sīsū, 'ā ē 'oku ui ko Kalaisí.

17 Ko ia ko te lau 'o te 'ū to'utangatá meīā 'Ēpalahame kiā Tēvitá ko te to'utangata 'e hongofulu mā fā; pea meīā Tēvita ki te fetukutuku ki Pāpiloné ko te to'utangata 'e hongofulu mā fā; pea meī te fetukutuku ki Pāpiloné 'o a'u kiā Kalaisí ko te to'utangata 'e hongofulu mā fā.

*Ko te 'alo'i 'o Sīsū Kalaisí
(Luke 2:1-7)*

18 Ko te anga 'eni tonu 'alo'i 'o Sīsū Kalaisí. Kua polo'i tana fa'eé ko Mele kiā Siosifa, kā 'i te he'iki ai ke nā nonofó, ne'e hā mai kua tu'itu'ina ia 'i te Laumālie Mā'oni'oní.*

19 Pea ko Siosifa tonu hoá, ko te tangata angatonu, pea ne'e kailoa loto 'e ia ke fakahaa'i ia, ko ia ai ne ina pehē ke tukuange fakafufuu'i pē 'ona.

20 Kae lolotonga ta'aná fakakaukau pehē, ne'e hā kiā ia 'e te 'āngelo 'a te 'Alikí 'i te mīsi, 'o pehē ange, “E Siosifa, hako 'o Tēvita, 'aua 'e manahē ke 'aumai 'ia Mele ko tou 'unoho; he ko Ia kua tu'itu'ina aí 'oku meī te Laumālie Mā'oni'oní.

21 Pea 'e 'alo'i ia he Tama, pea 'e ke fakahingoa Ia ko Sīsū; he 'e fakama'uli 'e Ia Tono kakaí meī te notou 'ū angahalá.”*

22 Pea ne fai 'eni kotoa pē kote'uhí ke fakamo'oni ki te me'a ne folafola 'aki 'e te 'Alikí 'i te palōfitá,

* 1:18 1:18 Luke 1:27 * 1:21 1:21 Luke 1:31

23 'o pehē, “Vakai, 'e tu'itu'ina te tāupo'ou, pea 'e ina 'alo'i he Tama, pea 'e notou fakahingoa 'Ona ko 'Imānuela, ko tonou 'uhingá, 'oku 'iā tātou 'ia te 'Atuá.”*

24 Pea kua 'ala ake 'ia Siosifa mei tana moé, pea fai 'e ia 'o hangē ko te fekau 'a te 'āngelo 'a te 'Alikí kiā iá, 'o 'aumai 'ia Mele ko tonou 'unoho,

25 pea ne'e kailoa nā fe'iloaki kae'aua ke 'alo'i 'ia te Tamá; pea ne'e fakahingoa 'e ia 'Ona ko Sīsū.*

2

Ko te 'a'ahi mei te hahaké

1 Pea kua 'alo'i 'ia Sīsū 'i Pētelihema 'i Siutea, 'i te kuonga 'o te tu'i ko Hēlotá, pea vakai, ne'e ōmai ki Selusalema he kau maki mei te hahaké,

2 'o notou 'eke ange, “Ko fea Ia kua 'alo'i ko te Tu'i 'o te kakai Siú? He kua motou mamata 'i Hahake ki Tono fetu'ú, pea kua motou ōmai 'eni ke hū kiā Ia.”

3 Pea 'i te fanongo ki ai 'e te tu'i ko Hēlotá, ne'e puputu'u ia, fakataha mo Selusalema fuli pē.

4 Pea hanga 'e ia 'o fakataha'i te kau taula'aliki lahí kotoa pē, mo te kau sikalaipé, 'o 'eke ange kiā nātou pē kua 'alo'i 'i fea 'ia te Kalaisí.

5 Pea notou tali ange kiā ia, “I Pētelihema 'i Siutea; he kua pehē tonou tohi 'e te palōfitá,

6 ‘Pea ko koe, Pētelihema, 'i te fanua 'o Siutá, 'oku kailoa 'aupito ko te si'i taha 'ia koe 'i te hau'aliki 'o Siutá;

kote'uhí 'e ha'u meiā koe he Takimu'a, 'a ia 'e Ina pule'i Tokou kakai 'Isilelí.’ ”*

* 1:23 1:23 'Ais 7:14; 8:8, 10 * 1:25 1:25 Luke 2:21 * 2:6 2:6
Maika 5:2

⁷ Pea toki 'aumi fakafufū 'e Hēlota 'ia te kau Makí, 'o 'eke fakapapau kiā nātou ki te taimi ne'e hā mai ai te fetu'ú.

⁸ Pea fekau 'e ia 'ia nātou ki PēteliHEMA, mo iange, “Kotou ō 'o 'eke fakatotolo ki te Tamasi'í; pea kā kotou 'ilo'i Ia pea kotou tala'i mai, kote'uhí ke au 'alu atu foki mo au 'o hū kiā Ia.”

⁹ Pea kua notou ō mo te fekau 'a te tu'í, pea vakai, ko te fetu'ú, ā ē ne'e notou mamata ki ai 'i Hahaké, ne'e mu'amu'a 'iā nātou 'o a'u ki te feitu'u ne'e 'i ai te Tamasi'í, 'o tu'u 'i ai mei lunga.

¹⁰ Pea 'i te notou sisio ki te fetu'ú, ne'e notou fiafia lahi 'aupito.

¹¹ Pea 'i te notou hū ki te falé, ne'e notou mamata ki te Tamasi'í, 'oku 'i Tana fa'eé ko Mele; pea notou tū'ulutui ifo leva 'o hū kiā Ia. Pea kua notou vete ake te notou 'ū koloá, 'o notou 'avatu ki Ai 'ia te 'ū me'a'ofa, ko te koula mo te laipeno mo te mula.

¹² Pea 'i te valokia nātou 'e te 'Atuá 'i te misi, ke 'aia 'e notou toe foki kiā Hēlotá, ne notou foki leva ki te notou fanuá 'i te ala kehe.

Ko te hola ki 'Isipité

¹³ Pea 'i te notou ō atú, vakai, ne'e hā kiā Siosifa he 'āngelo 'a te 'Alíkí 'i te misi, 'o iange, “Ala ake, 'o to'o te Tamasi'í mo Tana fa'eé, pea holataki'i nāua ki 'Isipite, pea kotou nonofo 'i ai kae'aia ke au toki fakahaa'i atu; he 'e kumi 'e Hēlota 'ia te Tamasi'í ke fakapoongi.”

¹⁴ Pea 'ala ake leva ia, 'o to'o te Tamasi'í mo Tana fa'eé 'i te pō ko iá, 'o notou ō ki 'Isipite;

¹⁵ pea ne'e notou nonofo 'i ai 'o a'u ki te pekia 'a Hēlotá, kote'uhí ke fakamo'oni ki te me'a ne'e

folafola 'aki 'e te 'Alikí 'i te palōfitá, 'o pehē, “Kua U ui mai Toku Fohá mei 'Isipite.”*

Ko te tāmāte'i 'o te fānau lilikí

16 Pea 'i te 'ilo'i 'e Hēlota kua va'inga'aki 'ona 'e te kau Makí, ne fu'u 'ita lahi 'aupito ia; 'o fekau ke tāmāte'i 'ia te tamaliki tangata kotoa pē 'i Pētelihema mo te 'ū feitu'u ofi atu ki aí, 'o ngata meīā nātou ne'e ta'u uá 'o faai ki muli, 'o fakatatau ki te me'a ne'e iange 'e te kau Makí.

17 Pea ne'e toki fakamo'oni ai ki te me'a ne lea 'aki 'e te palōfita ko Selemāiá, 'o pehē,

18 “Ne'e ongo mei Lama he le'o,
ko te tangi mo te fu'u tangilāulau;
ko te tēngihia 'e Lesieli tana fānaú,
pea 'e kailoa ina tali he fakafiamālie,
kote'uhí he kua notou mole nātou ia.”*

Ko te foki mei 'Isipité

19 Pea kua pekia 'ia Hēlota, pea vakai, ne'e hā mai te 'āngelo 'a te 'Alikí kiā Siosifa 'i te misi 'i 'Isipite,

20 'o iange, “Ala ake, pea to'o te Tamasi'í mo Tana fa'eé, pea 'alu ki te fanua 'o 'Isilelí; he kua mate 'ia nātou ne'e kumi ki te Tamasi'í ke fakapoongi.”

21 Pea tu'u ake ia, 'o to'o 'ia te Tamasi'í mo Tana fa'eé, pea notou ō atu ki te fanua 'o 'Isilelí.

22 Kā 'i tana fanongo 'oku pule 'ia 'Akileosi 'i Siutea, ko te fetongi 'o tana tamai ko Hēlotá, ne ina manahē ke 'alu ki ai. Pea ne'e valokia 'ona 'e te 'Atuá 'i te misi, 'o ina afe ai ki te vāhenga 'o Kālelí.

* 2:15 2:15 Hōs 11:1 * 2:18 2:18 Sēn 35:16-19; Sel 31:15

²³ Pea ha'u ia 'o nofo 'i te kolo ko Nāsaleti; kote'uhi ke fakamo'oni ki te me'a ne'e lea 'aki 'e te kau palōfitá, 'o pehē, “E ui Ia ko he Nāsaleti.”*

3

Ko te malanga 'a Sione Papitaisó

(Ma'ake 1:1-8; Luke 3:1-18; Sione 1:19-28)

¹ 'I te 'ū 'aho ko iá ne'e ha'u 'ia Sione Papitaiso, 'o malanga 'i te toafa 'o Siuteá,

² 'o pehē, “Kotou fakatomala, he kua ofi te Pule'anga 'o Hēvaní.”*

³ He ko 'eni ia ne'e lea ki ai 'e te palōfita ko 'Aiseá, 'o pehē,

“Ko te le'o 'o he toko taha 'oku kalanga 'i te toafá, 'Kotou teuteu te hā'ele'anga 'o te 'Alikí;

fakatonutonu Tono 'ū alá.’ ”*

⁴ Pea ko te kofu 'o Sioné ne'e ngaahi ia mei te fulufulu'i kāmeli, pea fakama'u leta tono kongalotó; pea ko tana me'akaí ko te he'e mo te huhua'i honi vaó.*

⁵ Pea ne'e toki ō atu kiā ia 'ia Selusalema, mo Siutea fuli pē, mo te feitu'u kotoa 'o Sioataní,

⁶ pea notou papitaiso 'iā ia 'i te vaitafe ko Sioataní, 'i te vete te notou 'ū angahalá.

⁷ Kā 'i tana vakai atu ki te tokolahi 'o te kau Fālesí mo te Sātusi 'oku notou ōmai ki te papitaisó, ne ina lea ange kiā nātou, “Ia te hako'i ngata fekai, ko ai ne ina fale'i kōtou ke hola mei te houhau 'e ha'ú?*

⁸ Pea kāpau ko ia, pe'i kotou fua 'o taau mo te fakatomala.

* **2:23** 2:23 Ma'ake 1:24; Luke 2:39; Sione 1:45 * **3:2** 3:2 Māt 4:17;

Ma'ake 1:15 * **3:3** 3:3 'Ais 40:3 * **3:4** 3:4 2 Tu'i 1:8 * **3:7** 3:7 Māt 12:34; 23:33

9 Pea 'aua 'e kotou pehē 'i te kotou lotó, 'Ko 'Ēpalahame te motou tamaí,' he 'okou tala'i atu, 'oku mafai 'e te 'Atuá ke fokotu'u mei te 'ū fe'i maka nei he fānau kiā 'Ēpalahame.*

10 Pea ko 'eni, kua tu'u te tokí 'i te tafito 'o te 'ū 'akaú; ko ia, ko te 'akau kotoa pē 'oku kailoa fua lelei, 'oku tā ia 'o laku ki te afi.*

11 Ko aú 'okou papitaiso vai 'ia kōtou ki te fakatomalá, kā ko Ia 'oku mulimuli maí 'oku mālohi Ia 'iā au, pea 'oku kailoa kita taau ke to'o Tono senitoló; 'e papitaiso 'e Ia 'ia kōtou 'aki te Laumālie Mā'oni'oní mo te afi.

12 Pea 'oku 'i Tono nimá 'ia te me'a tata uite, pea 'e Ina sivi 'aki ke ma'a Tono haha'angá, 'o tānaki tonu uité ki te faleokó, kā 'e tutu te kafukafú 'aki te afi 'oku kailoa lava to'onó tāmata'i.”

Ko tonu papitaiso 'o Sīsū

(Ma'ake 1:9-11; Luke 3:21-22)

13 Pea toki ha'u 'ia Sīsū mei Kāleli ki Sioatani kiā Sione ke papitaiso 'iā ia.

14 Kā ne hanga 'e Sione ia 'o teke'i 'Ona, 'o pehē ange, “Ne'e tonu ange ke papitaiso 'oku 'iā Koe, kā kua Ke ha'u koā Koe kiā au?”

15 Pea tali ange 'e Sīsū 'o pehē, “Tukuange pē ke fai 'eni, he 'oku taau pē mo tāua ke fakakakato 'ia te tu'utu'uni kotoa pē.” Pea ne'e toki tukuange leva ke fai ia.

16 Pea kua papitaiso 'ia Sīsū, pea 'alu ake leva Ia mei te vai; pea 'ohovale pē, kua fakaava ifo te langí kiā Ia, pea mamata Ia ki te Laumālie 'o te 'Atuá 'oku 'alu ifo 'i te tatau 'o he lupe, 'o a'u mai kiā Ia.

* 3:9 3:9 Sione 8:33 * 3:10 3:10 Māt 7:19

17 Pea 'ohovale pē kua ongo mai he le'o mei te langí 'o pehē, “Ko Toku 'Alo Pelé 'ena, 'a ia 'Okou hōifua 'i Aí.”*

4

*Ko tono 'ahi'ahi'i 'o Sīsū 'e te tēvoló
(Ma'ake 1:12-13; Luke 4:1-13)*

1 Pea ne'e tataki 'ia Sīsū 'e te Laumālié ki te toafá ke 'ahi'ahi'i ai 'Ona 'e te tēvoló.*

2 Pea kua 'osi Tana 'aukai 'i te 'aho 'e fāngofulu mo te pō 'e fāngofulu, pea toki fiakaia Ia.

3 Pea ha'u te toko taha fakatauvelé, 'o lea kiā Ia, “Kāpau ko te 'Alo Koe 'o te 'Atuá, fekau ki te 'ū fe'i maka nei ke liliu ko te 'ū fe'i mā.”

4 Ka ne'e tali ange 'e Ia 'o pehē, “Kua tohi, ‘E kailoa ma'uli te tangatá 'i te maá pē, kā 'i te 'ū Folafofa kotoa pē 'oku ha'u mei te fofonga 'o te 'Atuá.’ ”*

5 Pea hanga 'e te tēvoló 'o 'ave 'Ona ki te Kolo Tapú, 'o fokotu'u Ia ki te tumu'aki 'o te Temipalé,

6 'o pehē ange kiā Ia, “Kāpau ko te 'Alo Koe 'o te 'Atuá, hopo ki lalo; he kua tohi, ‘E Ina kouna Tana kau 'āngeló talia Koe; pea 'e notou hapahapai 'Ou, na'a tūkia Tou va'é 'i te maká.’ ”*

7 Pea tali ange 'e Sīsū kiā ia, “Kua tohi foki, ‘Aua 'e ke 'ahi'ahi'i te 'Alikí ko tou 'Atuá.’ ”*

8 Pea toe 'avake 'Ona 'e te tēvoló ki te ma'unga mā'olunga 'aupito, 'o faka'ali'ali ki Ai 'ia te 'ū pule'anga kotoa pē 'o māmani mo te notou nāunaú;

* 3:17 3:17 Sēn 22:2; Saame 2:7; 'Ais 42:1; Māt 12:18; 17:5; Luke 9:35

* 4:1 4:1 Hep 2:18; 4:15 * 4:4 4:4 Teu 8:3 * 4:6 4:6 Saame 91:11-12 * 4:7 4:7 Teu 6:16

⁹ 'o iange kiā Ia, “Ko te 'ū me'a kotoa pē ko 'ení 'e au 'avatu kiā Koe, 'o kāpau 'e Ke punou 'o hū kiā au.”

¹⁰ Pea toki iange 'e Sīsū, “Sētane, fei mo 'alu! He kua tohi, 'Ko te 'Aliko ko tou 'Atuá 'e ke lotu kiā Ia, pea ko Ia pē Toko Taha 'e ke tauhi ki Aí.’ ”*

¹¹ Pea toki tukuange 'Ona 'e te tēvoló; pea vakai, ne'e ha'u te kau 'āngeló 'o tauhi kiā Ia.

*Ko te kamata ngāue 'a Sīsū 'i Kāleli
(Ma'ake 1:14-15; Luke 4:14-15)*

¹² Pea 'i te fanongo 'e Sīsū kua tuku 'ia Sione ki te pilisoné, ne'e 'alu Ia ki Kāleli.*

¹³ Pea ne'e hiki Ia mei Nāsaletí, 'o 'alu 'o nofo 'i Kāpaneume, 'a ia 'oku tu'u 'i te matātaí, 'i te ngata'anga 'o Sepulone mo Nafitalaí,*

¹⁴ kote'uhí ke fakamo'oni ki te me'a ne lea 'aki 'e te palōfita ko 'Aiseá, 'o pehē,

¹⁵ “Ko te fanua 'o Sepuloné,
mo te fanua 'o Nafitalaí,
'i te feitu'u 'oku hanga ki taí,
'i Tu'a-Sioatani,
ko Kāleli 'o te Senitailé;

¹⁶ ko te kakai ne'e nonofo 'i te pō'ulí
ne'e notou mamata ki te maama lahi;
pea ko te nofo 'i te fanua tonu mo te malumalu 'o
te maté
ne hopo ake he maama kiā nātou.”*

¹⁷ Mei te taimi ko iá ne'e kamata 'e Sīsū ke malanga, 'o pehē, “Kotou fakatomala, he kua ofi 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní.”*

* **4:10** 4:10 Teu 6:13 * **4:12** 4:12 Māt 14:3; Ma'ake 6:17; Luke 3:19-20 * **4:13** 4:13 Sione 2:12 * **4:16** 4:15-16 'Ais 9:1-2 * **4:17** 4:17 Māt 3:2

*Ko te ui 'e Sīsū Tana fu'aki kau akó
(Ma'ake 1:16-20; Luke 5:1-11)*

¹⁸ Pea 'i Tana 'eva'eva 'i te matātai 'o te Tai 'o Kālelí, ne vakai atu 'e Ia ki te ongo tautēhina, ko Saimone 'oku ui ko Pitá, pea mo 'Anitelū ko tono tehiná, 'oku nā sili, he ko te ongo tautai. ¹⁹ Pea pehē ange 'e Ia kiā nāua, “Kulā mulimuli 'iā Au, pea 'e Au ngaahi 'ia kōlua ko te ongo tautai tangata.”

²⁰ Pea nā si'aki leva te nā kupengá, 'o mulimuli kiā Ia.

²¹ Pea 'alu atu Ia mei ai, pea mamata 'e Ia ki te ongo tautēhina kehe, ko Sēmisi ko te foha 'o Sēpeti, mo Sione ko tono tehiná, 'oku notou 'i te vaká mo Sēpeti ko te nā tamaí, 'oku fai te notou pena kupenga. Pea ui ange 'e Ia 'ia nāua.

²² Pea nā tukuange leva te vaká mo te nā tamaí, 'o mulimuli kiā Ia.

*Ko te faiako, mo te malanga, mo te fakama'uli mahaki 'a Sīsú
(Luke 6:17-19)*

²³ Pea ne'e 'alu holo 'ia Sīsū 'i Kāleli fuli pē, 'o faiako 'i te notou 'ū falelotú, mo malanga 'aki te ongoongolelei 'o te Pule'angá; pea neongo pe ko te ā he fa'ahinga mahaki ne'e 'i te kakaí, ne Ina fakama'uli 'ia nātou.*

²⁴ Pea mafola atu Tono ongoongó ki Silia kātoa; pea ne'e notou 'aumai kiā Ia 'ia te kakai kotoa pē ne puké, 'ia nātou ne ma'ua 'i te 'ū mahaki kehekehe pe faingata'a'ina, 'ia nātou ne'e 'ulusino ai 'ia te fanga tēvolo mo te mahaki moa mo te mamatea, pea ne Ina fakama'uli 'ia nātou fuli pē.

* **4:23** 4:23 Māt 9:35; Ma'ake 1:39

25 Pea ne'e mulimuli kiā Ia he fu'u kakai tokolahi 'aupito mei Kāleli, mo Tikapolusi, mo Selusalema, mo Siutea, pea mo te kauvai 'e taha 'o Sioataní.

5

1 Pea 'i Tana sio ki te fu'u kakai, ne'e 'alu ake Ia ki te ma'ungá, pea 'i Tana nofo ifó ne'e 'u'unu atu kiā Ia Tana kau akó;

2 pea ko 'eni Tana 'ū akonaki ne'e fai kiā nātou:

*Ko te 'ū manū'ia
(Luke 6:20-23)*

3 “Oku manū'ia 'ia nātou 'oku ongo'i masiva 'i te notou laumālié, he 'oku 'o nātou 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní.

4 'Oku manū'ia 'ia nātou 'oku mamahí, he 'e notou ma'u 'ia te fiamālié.*

5 'Oku manū'ia 'ia nātou 'oku anga-maluú, he 'e tō mo'o nātou 'ia te fanuá.

6 'Oku manū'ia 'ia nātou 'oku fiakai mo fiainu ki te mā'oni'oní, he 'e fakamākona 'ia nātou.

7 'Oku manū'ia 'ia nātou 'oku manava'ofá, he 'e fai manava'ofa kiā nātou.

8 'Oku manū'ia 'ia nātou 'oku ma'a te notou lotó, he 'e notou mamata ki te 'Atuá.*

9 'Oku manū'ia 'ia nātou 'oku fakatupu melinó, he 'e ui 'ia nātou ko te fānau 'a te 'Atuá.

10 'Oku manū'ia 'ia nātou 'oku fakatanga'i kote'uhí ko te mā'oni'oní, he 'oku 'o nātou 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní.

11 'Oku manū'ia 'ia kōtou, 'o kā manukia, mo fakatanga'i, mo lohi'ekina 'i te kovi kehekehe, kote'uhí ko Au.*

* 5:4 5:4 'Ais 61:2 * 5:8 5:8 Saame 24:3-4 * 5:11 5:11 1 Pita 4:14

12 Kotou fiafia mo hākailangitau, he 'e lahi te kotou totongí 'i hēvani; he ne'e pehē te notou fakatanga'i 'ia te kau palōfitá, 'a ē ne mu'amu'a 'iā kōtoú.*

*Ko te māsimá mo te maamá
(Ma'ake 9:50; Luke 14:34-35)*

13 “Ko kōtoú ko te māsima 'o te fanuá; pea kā mole mei te māsimá tonono koná, 'e toe fakakonakona te māsimá 'aki 'ia te ā? 'Oku kala kei 'aonga ia ki he me'a, kā ko te laku pē ki tu'a ke tāmaki 'e te kakaí.

14 Ko kōtoú ko te maama 'o māmani; ko te kolo 'oku tu'u 'i te funga ma'unga 'oku kailoa ina lava ke puli.*

15 Pea 'oku kala tutu he maama 'o fa'o ki te puha, kā ki te tu'unga maamá pē, pea 'oku ulu atu ia kiā nātou fuli pē 'oku 'i te falé.*

16 Pehē foki, ke ulu atu te kotou maamá ke hā ki te kakaí, ke notou mamata ki te kotou 'ū ngāue leleí, pea fakamālō'ina te kotou Tamai 'oku 'i hēvaní.*

Ko te lao 'a Mōsesé

17 “Aua 'e kotou mahalo kua U ha'ú ke fakata'e'aonga'i 'ia te Laó, pe ko te Tohi Palōfitá; ne'e kala Kita ha'ú ke fakata'e'aonga'i, kā ke fakakakato.

18 He 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, lolotonga 'oku he'iki ai mole 'ia te langí mo māmani, 'e kala mole mei te Laó he fe'i mata'itohi pē he fe'i kahi 'e taha, kae'aua ke fakahoko kotoa pē.*

* 5:12 5:12 2 Kal 36:16; Ngā 7:52 * 5:14 5:14 Sione 8:12; 9:5

* 5:15 5:15 Ma'ake 4:21; Luke 8:16; 11:33 * 5:16 5:16 1 Pita 2:12

* 5:18 5:18 Luke 16:17

19 Ko ia ai, kā 'i ai he taha 'e tāmāte'i he taha 'o te 'ū tu'utu'uni nei 'oku si'isi'í, mo ako'i pehē ki te kakaí, 'e lau ia ko te si'isi'i 'i te Pule'anga 'o Hēvaní; kā ko ia 'e fai ki ai mo ako 'akí, 'e lau ia ko te lahi 'i te Pule'anga 'o Hēvaní.

20 He 'Okou tala'i atu kiā kōtou, kāpau 'e kala lahi ake te kotou mā'oni'oní 'i te mā'oni'oni 'a te kau sikalaipé mo te kau Fālesí, 'e kailoa 'aupito kotou hū ki te Pule'anga 'o Hēvaní.

Ko te 'itá

21 “Kua kotou fanongo ne folafola 'aki ki te mātu'á 'i mu'a, 'o pehē, “Aua 'e ke fakapō; pea ko ia ko 'ē 'e fakapoó, 'e 'ave 'ona ki te fakamaaú.*

22 Kā 'Okou tala'i atu kiā kōtou 'e Au, ko ia ko 'ē 'e 'ita ki tono kāingá, 'e 'ave 'ona ki te fakamaaú; pea ko ia ko 'ē 'e pehē ki tono kāingá, ‘Siana vale,’ 'e fakamāu 'i ai 'i te Sanetalimí; kā ko ia ko 'ē 'e pehē, ‘Siana fakasesele,’ 'e fakamāumatea ia pea tutu 'i te afi 'o helí.

23 Ko ia, kā kua ke ha'u mo koe he feilaulau ki te 'ōlitá, 'o ke toki manatu'i ai kua 'i ai te me'a 'oku kovi'ina ai tou kāingá kiā koe,

24 tuku pē hena tau feilaulaú 'i te 'āfaki 'ōlitá, kā ke 'alu 'ia koe 'o fakalelei mo tou kāingá, pea ke toki ha'u 'o 'avatu tau feilaulaú.

25 Fakalelei leva ke vave mo tou filí, lolotonga te kulā fononga 'i te alá mo iá, na'a tukuange 'ou 'e tou filí ki te fakamaaú; pea 'avatu 'e te fakamaaú ki te 'ōfisá pea sī ai 'ou ki te pilisoné.

26 'Okou tala mo'oni atu kiā koe, 'e kala ke 'alu mei ai kae'aua ke 'osi tau totongí 'o a'u ki te toenga sēniti.

* 5:21 5:21 'Eki 20:13; Teu 5:17

Ko te tonono fafine

27 “Kua kotou fanongo ne folafola 'aki, “Aua 'e ke tonono fafine.’* ”

28 Kā 'Okou tala kiā kotou 'e Au, ko ia ko 'ē 'e fakasio he fafine ke tafunaki ta'aná holi kiā ia, kua ina tonono 'i ia 'i tonono lotó.

29 Ko ia kāpau ko tou mata to'omata'ú 'oku fakatūkia 'i 'ou, kape 'i ia 'o si'aki; he 'oku sai ange kiā koe ke mole tou kupu pē 'e tahá, 'i tonono sī tou sinó kakato ki heli.* ”

30 Pea neongo ko tou nima to'omata'ú 'oku fakatūkia 'i 'ou, tu'usi ia 'o si'aki; he 'oku sai ange kiā koe ke mole hau kupu pē 'e taha, 'i te sī tou sinó kakato ki heli.* ”

Ko te vete malí

(Mātiu 19:9; Ma'ake 10:11-12; Luke 16:18)

31 “Ne folafola 'aki foki 'o pehē, ‘Kā 'i ai he taha 'e si'aki tonono malí, ke 'avange ia ki ai he tohi vete.’* ”

32 Kā 'Okou tala 'i atu kiā kōtou, ko ia ko 'ē kua si'aki tonono malí, kae kailoa 'i tana faihala mo he taha, 'oku tukuange 'e ia 'ona ke tonono; pea ko te tangata 'e malí mo ia kua si'akí, 'oku tonono fafine ia.* ”

Ko te fuakava lohi

33 “Kua kotou fanongo foki, ne'e folafola 'aki ki te mātu'á 'i mu'a, “Aua 'e ke fuakava lohi, kā ke fai ki te 'Alikí tau 'ū fuakavá.’* ”

* **5:27** 5:27 'Eki 20:14; Teu 5:18 * **5:29** 5:29 Māt 18:9; Ma'ake 9:47

* **5:30** 5:30 Māt 18:8; Ma'ake 9:43 * **5:31** 5:31 Teu 24:1-4; Māt

19:7; Ma'ake 10:4 * **5:32** 5:32 Māt 19:9; Ma'ake 10:11-12; Luke

16:18; 1 Kol 7:10-11 * **5:33** 5:33 Lev 19:12; Nōm 30:2; Teu 23:21

34 Kā 'Okou tala'i atu kiā kotou 'e Au, 'aua 'aupito 'e ke fuakava. 'Aua 'e lea ki te langí, he ko te taloni ia 'o te 'Atuá;*

35 pe ki te fanuá, he ko Tono tu'unga va'e; pe ki Selusalema, he ko te kolo ia 'o te Tu'i Fakalevává.*

36 'Aua 'e fuakava ki tou 'ulú, he 'oku kala ke mafai ki tonu liliu 'o he lau'i'ulu 'e taha ke hihahina pe 'uli'uli.

37 Kā 'i te kotou aleá, ke 'io pē te kotou 'i'ó; mo kailoa pē te kotou kailoá. He kā 'i ai leva ho'oná fakalahi, 'oku mei te Filí ia.

*Ko te sāuni
(Luke 6:29-30)*

38 “Kua kotou fanongo ne'e folafola 'aki 'o pehē, 'Ke totongi 'aki te fe'i mata he fe'i mata, mo te fe'i nifo 'aki he fe'i nifo.’* ”

39 Kā 'Okou tala'i atu kiā kotou, 'aua 'e sāuni he kovi 'oku fai mai kiā koe; kae kāpau 'e sipi'i he taha tou kau'ahe mata'ú, hanga atu koe, 'o fulihi ki ai tou kau'ahe hemá.

40 Pea kā loto he taha ke kulā hopo, pea ke ma'u 'e ia tou soté, 'avange kiā ia mo tou pulupulú.

41 Pea kā fakafatongia'i 'ou he taha ke 'ave 'ona 'i te maile 'e taha, 'alu mo ia ke maile ua.

42 Kā kole atu he taha kiā koe, pea tali; pea kā loto he taha ke nō meiā koe, 'aua 'e ke situ'a mei ai.

*Ko te 'ofá
(Luke 6:27-28, 32, 36)*

* 5:34 5:34 Sēm 5:12; 'Ais 66:1; Māt 23:22 * 5:35 5:35 'Ais 66:1; Saame 48:2 * 5:38 5:38 'Eki 21:24; Lev 24:20; Teu 19:21

43 “Kua kotou fanongo ne folafola 'aki 'o pehē, ‘E ke 'ofa ki tou kaungā'apí, kae fihí'a ki tou filí.*

44 Kā 'Okou tala'i atu kiā kōtou, kotou 'ofa'i te kotou 'ū filí, pea hūfia 'ia nātou 'oku fakatanga'i kōtoú.*

45 Kote'uhí ke kotou taau mo te fānau 'a te kotou Tamai 'oku 'i hēvaní; he 'oku fakaulo 'e Ia Tana la'aá ki te anga-koví mo te anga-leleí, pea 'oku faka'ua Ia ki te faitotonú mo te faihalá.

46 He kāpau 'e kotou 'ofa'i 'ia natou pē 'oku 'ofa maí, ko te ā he totongi 'e kotou ma'u? 'Okou kala koā fai pehē mo te kau tānaki tukuhaú?

47 Pea kāpau 'oku kotou fetapa ki te kotou kāingá pē, ko te ā he me'a 'oku kotou fai 'oku hulu atu? 'Okou kailoa koā fai 'e te Senitailé foki 'ia te me'a ko iá?

48 Kae kotou haohaoa pē 'ia kōtou; 'o hangē foki ko te haohaoa 'ia te kotou Tamai 'oku 'i hēvaní.*

6

Ko te foakí

1 “Vakai ke 'aua 'e fai te kotou tō'onga fakalotú ke hā ki te kakaí, kote'uhí ke notou siofia 'ia kōtou; he kā pehē, 'oku kailoa leva 'i ai he kotou totongi mei te kotou Tamai 'oku 'i hēvaní.*

2 Ko ia ai, kā fai hau foaki, 'aua 'e ke ifi he me'alea ke fakahaa'i 'ou, 'o hangē ko te fai 'e te kau mālualohe 'i te falelotú mo te alá, kote'uhí ke notou ma'u te fakamālō 'a te kakaí. 'Okou tala mo'oni

* 5:43 5:43 Lev 19:18 * 5:44 5:44 hūfia 'ia nātou 'oku fakatanga'i kōtoú: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihí, tāpuaki'i nātou 'oku kape'i kōtoú, failelei kiā nātou 'oku fihí'a kiā kōtoú, pea hūfia 'ia nātou 'oku faikovi mo fakatanga'i kōtoú. * 5:48 5:48 Lev 19:2; Teu 18:13

* 6:1 6:1 Māt 23:5

atu kiā kōtou, ko tono ngata ia te notou totongi kua notou ma'ú.

³ Kā ko koe, kā fai leva hau foaki, ke 'aua 'e 'ilo'i 'e tou nima hemá 'ia te me'a 'oku fai 'e tou nima mata'ú,

⁴ kote'uhí ke lilo pē tau foakí; pea ko tau Tamaí, 'a ē 'oku 'afio 'i te liló, 'e totongi 'e Ia kiā koe.

Ko te lotu ki te Tamaí
(Luke 11:2-4)

⁵ “Pea kā kotou lotu, 'aua 'e kotou hangē ko te kau māluahí; he 'oku notou manako ke tu'u 'i te falelotú mo te tuliki 'o te 'ū alá ke fai te notou lotú, kote'uhí ke notou hā ki te kakaí. 'Okou tala mo'oní atu kiā kōtou, ko tono ngata ia te notou totongi kua notou ma'ú.*

⁶ Kā ko koe, kā ke lotu, hū ki tou lokí, pea tāpuni'i tou matapaá, pea fai tau hū ki tau Tamaí, 'a ē 'oku 'afio 'i te liló; pea ko tau Tamaí, 'a ē 'oku 'afio 'i te liló, 'e totongi 'e Ia kiā koe.

⁷ Pea kā kotou lotu leva, 'aua 'e kotou fefoki'aki mo launoa, hangē ko te hītení; he 'oku notou mahalo 'e ongo atu te notou me'á ko te lahi te notou laú.

⁸ Ko ia, 'aua 'e kotou fa'ifa'itaki kiā nātou; he 'oku he'iki ai kotou kole kōtou iá, kua 'osi 'afio'i 'e te kōtou Tamaí 'ia te 'ū me'a 'oku kotou masiva aí.

⁹ Ko ia 'e pehē leva te kōtou lotú:

‘Ko te motou Tamaí 'oku 'i hēvani,
ke tāpuhā Tou huafá,

¹⁰ ke hoko mai Tau pulé,

ke fai Tou finangaló 'i māmani, hangē ko ia 'i te langí.

¹¹ Ke foaki mai 'i te 'aho nei he motou me'akai.

* 6:5 6:5 Luke 18:10-14

12 Pea fakamolemole'i te motou 'ū angahalá; hangē ko te motou fakamolemole'i 'ia nātou ne fai angahala mai kiā mātoú.

13 Pea 'aua 'e fakahū 'ia mātou ki te 'ahi'ahi; kā Ke fakahaofi 'ia mātou mei te kovi.*

14 He kāpau 'e kotou fakamolemole'i te 'ū hala 'a te kakaí, 'e fakamolemole'i kōtou 'e te kotou Tamai Fakalangí;*

15 pea kā kailoa kotou fakamolemole'i te 'ū hala 'a te kakaí, pea 'e kailoa foki fakamolemole'i 'e te kotou Tamai 'ia te 'ū hala 'a kōtoú.

Ko te 'aukai

16 “Pea kā kotou 'aukai, 'aua 'e kotou mata mamahi, 'o hangē ko te kau māluahí; he 'oku notou fakakehe'i te notou matá, kote'uhí ke notou hā ki te kakaí 'oku notou 'aukai. 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, ko tonon ngata ia te totongi 'oku notou ma'ú.

17 Kā ko koe, kāpau 'e ke 'aukai, pani tou 'ulú mo fufulu tou matá,

18 kote'uhí ke 'aua 'e hā atu tau 'aukaí ki te kakaí, kā ki tau Tamai pē, 'a ē 'oku 'afio 'i te fufuú. Pea ko tau Tamai, 'a ē 'oku 'afio 'i te fufuú, 'e totongi 'e Ia kiā koe.

Ko te koloa 'i hēvani (Luke 12:33-34)

19 “Aua 'e fa'olaki koloa ma'a kōtou 'i māmani; he ko te feitu'u ia 'oku keina ai 'e te ané mo te 'ume'umeá, pea haea 'e te kau kaiha'á 'o kaiha'asi.*

* **6:13** 6:13 'Oku tñaki mai 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi 'ia te pehē: he 'oku 'O'ou 'ia te pulé mo te mālohí mo te kolohíá, 'o ta'engata, 'Ēmeni.

* **6:14** 6:14-15 Ma'ake 11:25-26 * **6:19** 6:19 Sēm 5:2-3

²⁰ Kae fa'olaki koloa ma'a kōtou 'i hēvani, he ko te feitu'u ia 'oku kailoa keina ai 'e te ané mo te 'ume'umeá, pea 'oku kailoa haea 'e te kau kaiha'á 'o kaiha'asi.

²¹ He ko te feitu'u 'oku 'i ai tau koloá, 'e 'i ai foki mo to'ou' loto.

Ko te māma'anga 'o te sinó
(Luke 11:34-36)

²² “Ko te māma'anga 'o te sinó ko te matá. Ko ia kāpau 'oku haohaoa te sio tou matá, 'e maama pē tou sinó kātoa.

²³ Kae kāpau 'e kovi tou matá, pea 'e fakapō'uli tou sinó kātoa. Ko ia kāpau kua fakapō'uli 'ia te maama 'oku 'iā koé, pea tā ko te pō'uli lahi mo'oni ia!

Ko te koloá
(Luke 16:13; 12:22-31)

²⁴ “‘Oku kala lava he taha ke 'aliki 'aki he 'aliki 'e toko ua: he 'e fihī'a ia ki te taha kae 'ofa'i te taha; pē 'e piki ia ki te taha, kae ta'etoka'i te taha. 'Oku kailoa lava ke kotou 'aliki 'aki te 'Atuá mo te koloá fakatou'osi.

²⁵ Ko ia ai 'Okou tala'i atu kiā kōtou, 'aua 'e kotou hoha'a kote'uhī ko te kotou ma'ulí, he me'a 'e kotou kai pē he me'a 'e kotou inu; pehē foki te kotou sinó, ki te me'a 'e kotou 'ai ki aí. 'Oku kailoa koā lahi 'ia te ma'ulí 'i te me'akaí, mo te sinó 'i tonono kofú?

²⁶ Vakai angé ki te fanga manupuna 'o te 'ataá; he 'oku kala notou tūtuu'i pe tu'usí, pe fa'olaki 'i te faleoko. Kā 'oku fafanga 'ia nātou 'e te kotou Tamai Fakalangí. 'Oku kailoa koā kotou mahu'inga noa pē 'iā nātou?

²⁷ Pea neongo ai te kotou lotoma'uá, kā ko ai ia 'iā kōtou 'e lava ke fakaloaloa si'i atu tana ma'ulí?

28 Pea ko te ā 'oku kotou hoha'a ai ki te kofú? Kotou sivi 'ia te 'ū lile 'o te kelekelé, pe kua fefe'aki te notou tupú: 'oku kala notou ngāue, pea 'oku kala notou filo,

29 Kā 'Okou tala'i atu kiā kōtou, na'a mo Solomone, 'i tana 'ai tono nāunaú fuli pē, ne'e kailoa faka'ofa'ofa tatau tono teungá mo he taha 'o te 'ū lile ko 'ení.*

30 Pea kāpau leva 'oku fakakofu'i pehē 'e te 'Atuá 'ia te mahuku 'o te kelekelé, 'ā ē 'oku 'i ai 'i te 'aho nei, kae tafu 'aki te 'ōvaní 'āpongipongi, huanoa 'ia kōtou, 'ia te kau tui vaivai!

31 Ko ia, 'aua 'e kotou hoha'a, 'o kotou pehē, 'Ko te ā 'e tou kai mo inu mo kofú?

32 He ko te 'ū me'a ko iá 'oku tokanga ki ai 'e te Senitailé, pea 'oku mea'i 'e te kotou Tamai Fakalangí 'oku kotou masiva 'i te 'ū me'a ko iá.

33 Kae kotou fu'aki kumi mu'a ki Tono pule'angá, mo te mā'oni'oni 'A'aná, pea 'e 'avatu mo ia foki 'ia te 'ū me'a ko iá fuli pē.

34 Ko ia 'aua 'e kotou lotoma'ua kote'uhí ko te 'āpongipongí, he 'e ma'ua 'ia te 'āpongipongí 'i te me'a ko iá. 'Oku lahi pē ki te 'aho nei to'oná kovi.

7

Ko te fakaanga'i 'o te kakai kehé

(Luke 6:37-38, 41-42)

1 "Aua 'e kotou fakaanga, he 'e fakaanga'i 'ia kōtou.

2 He ko te fakaanga 'oku kotou fakaanga 'akí ko ia pē 'e fakaanga'i 'aki 'ia kōtoú, pea ko te me'a-fua 'e kotou fua 'akí ko ia pē 'e fua 'aki 'ia kōtoú.*

* 6:29 6:29 1 Tu'i 10:4-7; 2 Kal 9:3-6 * 7:2 7:2 Ma'ake 4:24

³ He ko te ā 'oku ke tokanga ai ki te malamala'i 'akau 'i te mata 'o tou tokouá, kā ko te fu'u lalango 'i to'ouá mata 'oku kala ke 'ilo'i?

⁴ Pea 'e ke lea fefe'aki ai ki tou tokouá, "Ē, tuku ke au to'o mai te malamala'i 'akau mei tou matá, kae tā ko te fu'u lalango 'ena ia 'i to'ouá mata?

⁵ 'Ia te māluahoi, fu'aki to'o mai te fu'u lalangó mei to'ouá mata, pea 'e ke toki sio lelei ke to'o mai te malamala'i 'akau mei te mata 'o tou tokouá.

⁶ 'Aua 'e 'avange te 'ū me'a toputapú ki te fanga kulií, pea 'aua 'e laku te kotou 'ū mata'itofé ki te fanga puaká, na'a faifaí pea notou tāmaki ia, pea notou foki mai 'o hahae 'ia kōtou.

Kole, kumi, tukituki
(Luke 11:9-13)

⁷ "Kole, pea 'e 'avatu kiā kotou; kumi, pea 'e kotou 'ilo'i; tukituki, pea 'e to'o kiā kōtou.

⁸ He ko ia fuli pē 'oku kolé, 'oku ma'u, pea ko ia 'oku kumí 'oku 'ilo'i, pea ko ia 'oku tukitukí 'e to'o kiā ia.

⁹ He ko te tangata fea ia 'iā kōtou, kā kole ki ai tonohá he fe'i mā, 'e 'avange koā 'e ia he fe'i maka?

¹⁰ Pea kā kole he mata'i ika, 'e 'avange koā ia he ngata?

¹¹ Pea kāpau ā kua kotou 'ilo'i ke foaki me'a'ofa lelei ki te kotou fānaú, neongo ko te fa'ahinga kovi 'ia kōtou, huanoa te kotou Tamai 'oku 'i hēvaní Tana foaki me'a lelei kiā nātou 'oku kole kiā Iá.

¹² Ko ia ko te me'a kotoa pē 'oku kotou loto ke fai 'e te kakaí kiā kōtou, kotou fai pehē foki kiā nātou; he ko te Laó ia mo te Tohi Palōfitá.*

* 7:12 7:12 Luke 6:31

Ko te matapā fāsi'í
(Luke 13:24)

¹³ “Kotou hū 'i te matapā fāsi'í; he 'oku fālahi te matapaá, pea 'atā 'ia te ala, 'oku fakatau ki malá, pea tokolahi te kakai 'oku notou hū atu 'i aí;

¹⁴ kae fāsi'i 'ia te matapā, pea 'efi'efi 'ia te ala, 'oku fakatau ki te ma'ulí; pea tokosi'i te kakai 'oku notou 'ilo'i iá.

Ko te fu'u 'akau mo tonu fuá
(Luke 6:43-44)

¹⁵ “Kotou lamalama 'ia te kau palōfita lohí, 'ia nātou 'oku ōmai kiā kōtou mo te kofu fakasipí, kā 'i lotó ko te fanga ulofi fekai.

¹⁶ Ko te notou 'ū fuá 'e kotou 'ilo'i lelei ai 'ia nātou. He 'oku toli he kālepi mei te vao talatala, pe ko te fiki mei te talatala'āmoa?

¹⁷ Pehē, kā 'i ai he 'akau lelei 'oku fua lelei ia; kae kā 'i ai he 'akau tamaki 'oku fua kovi ia.

¹⁸ 'Oku kailoa lava te 'akau lelei ke fua kovi, pe ko te 'akau tamaki ke fua lelei.

¹⁹ Kā 'i ai leva he fu'u 'akau 'oku kala fua lelei, 'oku taa'i ia 'o laku ki te afí.*

²⁰ Ko ia ai ko te notou fuá 'e kotou 'ilo'i lelei ai 'ia nātou.*

Ko te fakatokangá
(Luke 13:25-27)

²¹ “E kala hū ki te Pule'anga 'o Hēvaní 'ia nātou fuli pē 'oku pehē mai kiā Au, “Alikí, 'Alikí ē!', kā ko nātou pē 'oku notou fai te finangalo 'o Taku Tamai 'oku 'i hēvaní.

²² Ko te tokolahi 'e notou lea mai 'i te 'aho ko 'ē, 'o pehē, “Alikí, 'Alikí, ne kala koā ko Tou huafá ne'e

* 7:19 7:19 Māt 3:10; Luke 3:9 * 7:20 7:20 Māt 12:33

motou palōfisai aí? Pea ko Tou huafá ne'e motou kapusi tēvolo aí? Pea ko Tou huafá ne'e motou feia ai te 'ū mana lahi?'

²³ Pea 'e Au toki vete kiā nātou Toku lotó, 'o pehē, 'Ne kailoa 'aupito ke Au 'ilo'i 'ia kōtou; 'alu meīā Au, 'ia te kau maumau lao!'

Ko te ongo tangata langa falé

(Luke 6:47-49)

²⁴ “Pea ko 'eni, ko ia kotoa pē 'oku fanongo ki te 'ū tala nei 'A'akú mo fai ki aí, 'e Au fakatatau ia ki te tangata fakapotopoto, 'a ia ne ina langa tono falé 'i te funga maká.

²⁵ Pea ne'e tō te 'uá, pea tafe mai te vaitafé, pea angi te matangí, 'o notou fa'afa'aki ki te fale ko iá; ka ne'e kailoa holo, he ne'e langa ia 'i te funga maká.

²⁶ Kā ko ia kua fanongo ki te 'ū tala nei 'A'akú, kae kala fai ki aí, 'e fakatatau ia ki te tangata vale, 'a ia ne ina langa tono falé 'i te 'one'oné.

²⁷ Pea ne tō te 'uá, pea tafe mai 'ia te vaitafé, pea angi mālohi mo te matangí, 'o notou tuki ki te fale ko iá, pea holo ia; pea ko te holo 'o te fale ko iá ko te holo lahi.”

²⁸ Pea 'i te faka'osi 'e Sīsū Tana 'ū tala neí, ne'e to'oa te loto 'o te kakaí 'i Tana 'ū akonakí,*

²⁹ he ne'e ako'i 'e Ia 'ia nātou 'o ngali mo he pule, 'o kala hangē ko te notou kau sikalaipé.

8

Ko tono fakama'a 'e Sīsū he tangata kilia

(Ma'ake 1:40-45; Luke 5:12-16)

* 7:23 7:23 Saame 6:8

* 7:28 7:28-29 Ma'ake 1:22; Luke 4:32

¹ Pea 'i Tana 'alu ifo mei te ma'ungá, ne mulimuli kiā Ia he fu'u kakai tokolahī.

² Pea vakai, ne'e ha'u he tangata kilia 'o hū kiā Ia, 'o iange, “‘Alikī, ka ne Ke loto ke fai, 'e Ke lava ke fakama'a 'oku.”

³ Pea mafao atu Ia Tono nimá 'o ala kiā ia, mo iange, “‘Okou loto pē; ke ma'a 'ia koe.” Pea ne'e ma'a leva tonokiliá.

⁴ Pea pehē 'e Sīsū kiā ia, “‘Tokanga ke 'auna'a ke tala'i te me'a nei ki he taha; kā ke 'alu pē 'o fakahaa'i 'ou ki te taula'alikī, pea 'avange 'ia te feilaulau ne'e tu'utu'uni 'e Mōsesé, ko te fakamo'oni kiā nātou.”*

Ko te fakama'uli 'e Sīsū 'ia te tamaio'alikī 'a te senituliō

(Luke 7:1-10; Sione 4:43-54)

⁵ Pea 'i Tana a'u ki Kāpaneumé, ne ha'u kiā Ia he senituliō, 'o kole ange,

⁶ 'o pehē, “‘Alikī, ko si'aku tamaio'alikī 'oku takoto 'i 'apī, kua puke 'i te mamateá, pea 'oku faingata'a'ina 'aupito.”

⁷ Pea iange 'e Sīsū ki ai, “‘E Au 'alu atu 'o fakama'uli ia.”

⁸ Kae tali ange 'e te senituliō ia, 'o pehē, “‘Alikī, 'oku kala kita taau ke Ke hū mai ki toku poko'i falé; kā Ke fai pē mu'a he fe'i folafola, pea 'e ma'uli ai pē ta'akú tamaio'alikī.

⁹ He ko aú foki ko te tangata 'okou fakaongo ki toku pule, pea 'oku 'i ai he kau sōtia 'oku fakaongo kiā au: pea u iange ki te taha, ‘Alu,’ pea 'e 'alu atu ia; pea ki te taha, ‘Ha'u,’ pea 'e ha'u ia; pea u iange ki taku pōpulá, ‘Fai ē,’ pea fai leva ia.”

* **8:4** 8:4 Lev 14:1-32

10 Pea 'i te fanongo ki ai 'e Sīsuú ne Ina ofo 'i ai; 'o iange kiā nātou ne'e mulimuli maí, “Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, ne kala U 'ilo'i he taha 'i 'Isileli 'oku pehē fau tana tuí.

11 Pea 'Okou tala'i atu, 'E ha'u he tokolahi mei hahake mo hihifo, 'o notou nonofo mo 'Ēpalahame mo 'Aisake mo Sēkope, 'i te Pule'anga 'o Hēvaní;*

12 kā ko te fānau totonu 'o te Pule'angá 'e kapusi nātou ia ki te pō'uli 'o tua'aá. Ko te feitu'u ia 'e toki hoko ai 'ia te tangi mo te fengai'itaki 'o te nifó.”*

13 Pea iange 'e Sīsū ki te senitulioó, “Pe'i foki atu ā ki 'api; 'e fai kiā koe 'o hangē ko tau tuí.” Pea ne'e ma'uli te tamaio'alikí 'i te taimi pē ko iá.

Ko te fakama'uli 'e Sīsū he kakai tokolahi

(Ma'ake 1:29-34; Luke 4:38-41)

14 Pea 'i te ulu leva 'ia Sīsū ki te fale 'o Pitá, ne Ina 'ilo'i atu 'ia te fa'ē tonono malí, 'oku takoto, ko te puke 'i te mofí.

15 Pea ala Ia ki tonono nimá, pea mahu'i leva te mofí mei te fafiné, pea tu'u ake ia 'o tauhi kiā Ia.

16 Pea 'i te afiafi ifó, ne'e notou 'aumai kiā Ia te tokolahi kua 'ulusino ai he fanga tēvolo; 'o kapusi 'e Ia 'ia te 'ū fa'ahikehé 'aki te lea pē, pea ne'e fakama'uli 'e Ia mo nātou fuli pē ne'e mahaki'iná,

17 kote'uhí ke fakamo'oni ki te me'a ne folafola 'aki 'iā 'Aisea ko te palōfitá, 'o pehē, “Ne'e to'o 'e Ia te tou 'ū vaivaí, mo fua te tou 'ū mahakí.”*

Ko te 'ihi ne'e fia mulimuli kiā Sīsuú

(Luke 9:57-62)

* **8:11** 8:11 Luke 13:29 * **8:12** 8:12 Māt 22:13; 25:30; Luke 13:28

* **8:17** 8:17 'Ais 53:4

18 Pea 'i te vakai 'e Sīsū ki te fu'u tokolahi 'o te kakaí, ne Ina fekau ke notou ō mei ai ki te kauvai 'e tahá.

19 Pea ha'u kiā Ia he taha, ko te sikalaipe, 'o iange kiā Ia, “Tangata'aliki, 'e au mulimuli kiā Koe, neongo pe ko te fea he feitu'u 'e Ke me'a ki aí.”

20 Pea iange 'e Sīsū kiā ia, “Ko te fanga fōkisi'oku 'i ai he notou tafu, mo te fanga manupuna 'o te 'ataá he notou pununga; kā ko te Fanautama te Tangatá 'oku kala 'i ai he me'a ke 'olunga ki ai Tono 'ulú.”

21 Pea toki lea mo he taha kehe 'i Tana kau akó, 'o pehē kiā Ia, “Alikí, tuku mai 'oku ke au lele mu'a 'o tanu taku tamaí.”

22 Kā ne iange 'e Sīsū, “Mulimuli koe kiā Au, pea tuku ki te kau maté ke tanu te notou kau mate 'a nātoú.”

Ko te taufa ne'e tō

(Ma'ake 4:35-41; Luke 8:22-25)

23 Pea kua heka Ia ki te vaká, pea toki heka mo Tana kau akó.

24 Pea 'ohovale pē kua tō he taufa, pea ne'e fakapūlou 'aki te vaká he 'ū peau; ka ne'e moe pē Ia.

25 Pea 'unu'unu atu Tana kau akó, 'o fafangu Ia, mo notou iange, “Alikí ē, tokoni mai; he 'oku tou tu'utāmaki!”

26 Pea iange 'e Ia kiā natou, “'Ia te kau tui vaivai, ko te ā 'oku kotou lotosi'i aí?” Pea toki tu'u Ia 'o lolomi te matangi mo te taí, pea ne'e hoko he tofu lahi.

27 Pea 'ohovale 'aupito 'ia te kau akó mo notou pehē, “Ko te Tangata ā 'eni? He na'a mo te matangi mo te taí 'oku nā talangafua kiā Ia!”

9

*Ko te fakama'uli 'e Sīsū he tangata mamatea
(Ma'ake 2:1-12; Luke 5:17-26)*

¹ Pea heka vaka Ia 'o 'alu ki te kauvaí, 'o a'u ki Tono kolo 'O'oná.

² Pea vakai, ne notou 'aumai kiā Ia he tangata mamatea, kua takoto 'i te moe'anga. Pea 'i te vakai 'e Sīsū ki te notou tuí, ne'e folafola ange 'e Ia ki te tangata mamateá, “Toku foha, fiamālie pē, kua fakamolemole'i tau 'ū angahalá.”

³ Kae vakai, ne'e 'i ai he 'ihi 'i te kau sikalaipé ne notou pehē 'i te notou lotó, “Oku lea fia 'atua 'ia te Siana nei!”

⁴ Pea 'ilo'i 'e Sīsū te notou mahaló, 'o iange 'e Ia, “Ko te ā 'oku kotou mahalo kovi ai 'i te kotou lotó?”

⁵ He ko fea 'oku faingafuá, 'i Taku pehē, ‘Kua fakamolemole'i tau 'ū angahalá,’ pe ko Taku pehē, ‘Tu'u 'o 'eva'eva’?

⁶ Kā kote'uhí ke kotou 'ilo'i 'oku mafai 'e te Fanautama te Tangatá ke fakamolemole angahala 'i māmani, (pea toki hanga 'e Ia, 'o lea ki te tangata mamateá,) Tu'u ake, to'o tou moe'angá, pea 'alu ki tou 'apí!”

⁷ Pea tu'u ake leva ia, 'o 'alu ki tono 'apí.

⁸ Pea 'i te sio ki ai te kakaí ne'e notou ofo, 'o notou fakamālō ki te 'Atuá, 'i Tana tuku he fu'u mafai pehē ki te tangatá.

*Ko te fili 'e Sīsū 'ia Mātiú
(Ma'ake 2:13-17; Luke 5:27-32)*

⁹ Pea 'i te 'alu atu 'ia Sīsū mei aí, ne sio Ia ki te tangata 'oku nofo 'i te fale tuté, ko tono hingoá ko Mātiu; pea iange 'e Ia ki ai, “Mulimuli kiā Au.” Pea tu'u ia 'o mulimuli kiā Ia.

10 Pea 'i te kainanga 'e Sīsū 'i te falé, tā ne'e 'i ai te tokolahi 'o te kau tānaki tukuhaú mo te kau angahalá, ne'e notou ōmai 'o nonofo mo Ia mo Tana kau akó 'i te kaí.*

11 Pea 'i te sio ki ai 'ia te kau Fālesí, ne'e notou iange ki Tana kau akó, “Ko te ā kua kai fakataha ai te kotou Faiakó mo te kau tānaki tukuhaú mo te kau angahalá?”

12 Pea 'i te fanongo 'e Sīsū ki ai, ne iange 'e Ia, “Ko te tangata faito'ó 'oku kailoa ma'a te ma'uli leleí, kā ma'a te mahakí.

13 Kae kotou ō mu'a 'o kumi ki te 'uhinga 'o te me'a nei, 'Ko te meesí 'Okou fia ma'ú, 'o kala ko te feilaulaú.' He ne'e kala U ha'ú ke ui 'ia te angatonú, kā ko te angahalá.”**

Ko te fehu'i kau ki te 'aukai

(Ma'ake 2:18-22; Luke 5:33-39)

14 Pea toki ha'u kiā Ia 'ia te kau ako 'a Sioné, 'o notou pehē, “Ko te ā 'oku motou fa'a 'aukai ai mātou ia, mo te kau Fālesí; kae kailoa 'aukai Ta'aú ia kau ako?”

15 Pea iange 'e Sīsū kiā natou, “He 'e lava te kau fakaafe 'o te tangata ta'ané ke fakamamahi, lolotonga 'oku 'iā nātou 'ia te tangata ta'ané? Kae tokaange he taimi 'e hiki ai meiā nātou te tangata ta'ané, pea 'e notou toki 'aukai leva.

16 Pea 'oku kailoa hanga he taha 'o 'oposi he kofu matu'a 'aki he konga tupenu fo'ou; he ko te me'a 'oku 'oposi 'akí 'e mingi ia, pea 'oku hoko ai he fu'u mahae 'oku lahi ange.

* **9:10** 9:10-11 Luke 15:1-2 * **9:13** 9:13 'Oku tānaki mai 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi 'ia te pehē: ki te fakatomala. * **9:13** 9:13 Māt 12:7; Hōs 6:6

17 Pea 'oku kailoa notou 'utu te uaine fo'ou ki te 'ū hina leta matu'a; he kā pehē, 'e mahae 'ia te 'ū hiná, pea mahua te uainé, 'o maumau mo te hiná. Kā 'oku notou 'utu te uaine fo'ou ki te 'ū hina fo'ou, pea 'e nā fakatou tolonga.”

Ko te ki'i ta'ahine ne'e mate mo te fafine 'au toto (Ma'ake 5:21-43; Luke 8:40-56)

18 Pea 'i te lolotonga Tana lea 'aki te 'ū me'a nei kiā nātoú, 'ohovale pē kua ha'u he matāpule, 'o tū'ulutui kiā Ia, 'o pehē, “Oku 'i ai toku ki'i 'ofafine kua toki pekia; kā Ke me'a mai mu'a, 'o 'ai pē Tou nimá kiā ia, pea 'e ma'uli ia.”

19 Pea tu'u ake 'ia Sīsū 'o mulimuli atu, 'e Ia mo Tana kau akó.

20 Pea vakai, ko he fafine kua 'au toto 'o ta'u 'e hongofulu mā ua, ne'e 'unu'unu atu ia 'i Tono tu'á, 'o ala ki te kapa 'o Tono kofú.

21 He ne'e pehē 'e ia 'i tononotó, “Kāpau 'e au ala pē ki Tono kofú, 'e au ma'uli.”

22 Ka ne'e tafoki ange 'e Sīsū 'o 'ilo'i ia, pea iange Ia, “Aua 'e ke manahē, nga'ata; kua fakama'uli 'ou 'e tau tuí.” Pea ne'e ma'uli te fafiné mei te taimi pē ko iá.

23 Pea 'i te hū 'ia Sīsū ki te fale 'o te matāpulé, 'o mamata ki te kau ifi fangufangú, mo te kakai 'oku tangilāulaú,

24 ne iange 'e Ia, “Kotou mātuku atu; he 'oku kailoa mate te ta'ahiné ia, kā 'oku moe pē.” Pea notou kakata mo manuki kiā Ia.

25 Pea kua tuku atu 'ia te kakaí, pea hū atu Ia 'o puke tononimá; pea tu'u ake te ta'ahiné.

26 Pea ne'e mafola atu Tono ongoongó ki te fanua fuli pē ko iá.

Ko te faka'ala'i 'e Sīsū he ongo tangata kui

²⁷ Pea 'i te 'alu 'ia Sīsū mei aí, ne'e mulimuli kiā Ia he ongo tangata kui, 'oku nā kalanga 'o pehē, “Hako 'o Tēvita, 'alo'ofa mai kiā māua!”

²⁸ Pea 'i Tana hū ki falé, ne 'unu'unu atu kiā Ia 'ia te ongo kui; pea 'eke ange 'e Sīsū kiā nāua, “Oku kulā tui 'Okou lava 'ia te me'a nei?”

Pea nā pehē ki ai, “Io, 'Alikí.”

²⁹ Toki ala leva 'e Ia ki to'o nāua mata, mo pehē, “Ke fai kiā kōlua 'o fakatatau ki te kulā tuí.”

³⁰ Pea 'a'ala leva te nā matá. Pea na'ina'i mamafa 'e Sīsū kiā nāua, 'o pehē, “Vakai ke 'aua na'a 'ilo'i 'eni he taha.”

³¹ Ka ne'e ō 'ia nāua ia, 'o ongoonga atu 'ia Sīsū ki te fanua kotoa pē ko iá.

Ko te fakalea 'e Sīsū he noa

³² Pea 'i te nā ō atú, vakai, ne'e 'aumai kiā Ia he tangata noa kua 'ulusino ai he tēvolo.

³³ Pea 'i tonu kapusi te tēvoló, ne lea ai 'ia te noá; pea ne'e ofo 'aupito 'ia te kakaí, 'o notou pehē, “Kua he'iki ai hoko he me'a pehē 'i 'Isileli!”

³⁴ Ka ne'e tala 'e te kau Fālesí ia 'o pehē, “Ko te 'aliki 'o te kau tēvoló 'oku fai 'aki Tana kapusi tēvoló.”*

Ko te langa te 'ofa 'a Sīsū ki te kakaí

³⁵ Pea ne'e fononga takai 'ia Sīsū ki te kolo lalahi kotoa pē mo te 'ū kolo lilikí 'o faiako 'i te 'ū falelotú, mo malanga 'aki te ongoongolelei 'o te Pule'angá: mo fakama'uli te mahaki mo te hangatāmaki kotoa pē 'o te kakaí.*

* **9:34** 9:34 Māt 10:25; 12:24; Ma'ake 3:22; Luke 11:15 * **9:35** 9:35 Māt 4:23; Ma'ake 1:39; Luke 4:44

³⁶ Pea 'i Tana mamata ki te fu'u kakaí, ne'e langa Tono fatú 'i te 'ofa kiā nātou; kote'uhí ne'e notou mafasia mo tukuhāusia, 'o hangē he fanga sipi 'oku kailoa 'i ai he notou tauhí.*

³⁷ Pea toki pehē 'e Ia ki Tana kau akó, “Kua lahi mo matu'u 'ia te ta'ú, kā 'oku tokosi'i 'ia te kau ngāué.*

³⁸ Ko ia kotou kole ki te 'Alikí 'oku 'A'ana 'ia te ta'ú, ke fekau'i atu mo he kau ngāue ke utu Tana ta'ú.”

10

*Ko te fili 'e Sīsū Tana kau 'apōsetoló
(Ma'ake 3:13-19; Luke 6:12-16)*

¹ Pea kua ui ange 'e Sīsū Tana kau ako 'e toko hongofulu mā uá, 'o tuku kiā natou 'ia te mafai ke pule ki te 'ū fa'ahikehé, kote'uhí ke notou kapusi nātou; mo fakama'uli 'ia te mahakí mo te hangatāmaki kotoa pē.

² Pea ko te hingoa 'eni 'o te kau 'apōsetolo 'e toko hongofulu mā uá. Ko te 'uluakí ko Saimone, 'ā ē ne'e ui ko Pitá, mo 'Anitelū ko tono tehiná; ko Sēmisi ko te foha 'o Sēpetí, mo Sione ko tono tehiná;

³ ko Filipe mo Pātolomiu; ko Tōmasi mo Mātiu ko te tānaki tukuhaú; ko Sēmisi ko te foha 'o 'Alefiusi, mo Lepiusi, ne'e ui foki ko Tatiusi;*

⁴ ko Saimone 'o te kautaha Mamahi'i fanuá, pea mo Siutasi 'Isikaliote, 'ā ē ne'e lavaki'i 'ia Sīsuú.

* **9:36** 9:36 Nōm 27:17; 1 Tu'i 22:17; 2 Kal 18:16; 'Isi 34:5; Ma'ake 6:34 * **9:37** 9:37-38 Luke 10:2 * **10:3** 10:3 Lepiusi, ne'e ui foki ko Tatiusi: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihi, Lepiusi, kā 'i te 'ihi, Tatiusi.

*Ko te 'ū fakahinohino 'a Sīsū ki te kau 'apōsetoló
(Ma'ake 6:7-13; Luke 9:1-6)*

⁵ Ko te toko hongofulu mā ua 'eni ne'e fekau atu 'e Sīsū, 'o fekau 'i 'ia nātou, 'o pehē, “Aua 'e kotou afe 'i te ala 'oku 'alu ki te Senitailé, pea 'aua 'e kotou hū he kolo Samēlia,

⁶ kae kotou ō pē ki te fanga sipi kua mole 'i te fale 'o 'Isilelí.

⁷ Pea 'i te kotou oó, kotou malanga 'o pehē, ‘Kua ofi 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní.*

⁸ Pea kotou faito'o mahaki, mo fokotu'u 'ia te pekiá, mo fakama'a te kiliá, pea kapusi 'ia te tēvoló. Kua kotou ma'u ta'etotongi, ko ia ai, kotou 'avatu ta'etotongi.

⁹ 'Aua 'e kotou fa'o he pa'anga koula ke fakapona 'i te kotou no'ó, pe ko te siliva, pe ko te kapa.*

¹⁰ 'Aua 'e to'o he kato 'oho ki te alá, pe 'ai ke ua tou koté, pe ko te senitoló, pe he tokotoko. He 'oku taau te tangata 'oku ngāué ke ma'u ha'aná totongi.*

¹¹ Pea kā kotou hū atu he kolo lalahi, pē he kolo liliki, kotou kumi 'i ai he 'api 'oku taau ke kotou ō ki aí; pea nofo pē 'i ai kae'aua ke kotou hiki mei te kolo ko iá.

¹² Pea 'i te kotou hū ki te falé, tāpuaki 'i ia.

¹³ Pea kāpau 'oku taau mo'oni 'ia te falé, 'e nofo 'i ai te kotou tāpuakí; pea kāpau 'oku kailoa, 'e foki mai pē kiā kōtou te kotou tāpuakí.

¹⁴ Kā 'i ai he 'ihi 'e kailoa notou tali 'ia kōtou, pe fia fanongo ki te kotou 'ū leá, pea 'i te kotou hū mai

* **10:7** 10:7-15 Luke 10:4-12
10:10 1 Kol 9:14; 1 Tim 5:18

* **10:9** 10:9 Luke 10:4

* **10:10**

mei te fale pe ko te kolo ko iá, kotou tūtuu'i tonono efú
mei te kotou va'é.*

15 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'e
kātaki'ingafua ange 'i te 'Aho Fakamaaú 'ia te fanua
'o Sōtoma mo Kōmolá 'i te kolo ko iá.*

*Ko te fehangahangai mo te faingata'á
(Ma'ake 13:9-13; Luke 21:12-17)*

16 “Ko 'eni, 'Okou fekau atu 'ia kōtou hangē ko
he fanga sipi 'i te lotolotonga 'o he fanga ulofi; ko
ia ai, kotou olo poto hangē ko te ngatá, pea anga-
lelei hangē ko te lupé.* 17 Kae kotou tokanga ki te
kakaí, he 'e feinga he 'ihi ke notou faka'ilo kōtou
ki te fakamāu'angá, pea 'e notou haha 'ia kōtou 'i te
notou 'ū falelotú.*

18 'Io, 'e 'ave 'ia kōtou ki te kau kōvana, mo te 'ū
tu'i, kote'uhí ko Au, ke 'i ai he fakamo'oni kiā nātou
mo te kau Senitailé.

19 Pea kā notou faka'ilo 'ia kōtou, 'aue 'e kotou
lotoma'ua pe fefe'aki he kotou tali, pē he me'a 'e
kotou lea 'aki; he 'e 'avatu kiā kotou 'i te taimi ko
iá 'ia te me'a 'e kotou lea 'akí.

20 He 'oku kala ko kōtou 'e leá, kā ko te Laumālie
'a te kotou Tamaí 'e lea 'iā kotou.

21 Pea 'e faka'ilo 'e te ta'oketé tonono tehiná,
kote'uhí ke tāmāte'i, pea ko te tamaí tana fānaú;
pea 'e tu'u te fānaú ki te notou mātu'á 'o tāmāte'i 'ia
nātou.*

* **10:14** 10:14 Ngā 13:51 * **10:15** 10:15 Māt 11:24; Sēn 19:24-28
* **10:16** 10:16 Luke 10:3 * **10:17** 10:17-20 Māt 21:12-15 * **10:21**
10:21 Ma'ake 13:12; Luke 21:16

22 Pea 'e fihia te kakai kotoa pē 'iā kōtou kote'uhí ko Toku hingoá; kā ko ia 'e kātaki 'o a'u ki te ngata'angá, 'e ma'uli ia.*

23 Pea kā notou fakatanga'i kōtou 'i te kolo ko 'ení, kotou hola ki te kolo kehe. He 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'i te he'iki ai ke kotou 'osiki 'ia te 'ū kolo 'o 'Isilelí, kua a'u mai 'ia te Fanautama te Tangatá ia.

24 'Oku kala he tama ako 'e lahi ake 'i tana faiakó, pe ko te pōpulá 'i tana 'alíkí.*

25 Mālō pē kāpau 'e fai ki te tama akó 'o tatau mo tana faiakó, pea ki te pōpulá 'o tatau mo tana 'alíkí. Pea kāpau kua notou ui te 'Alikí 'o te falé ko Pelisipupe, 'e toe kovi ange te notou 'ai hingoa kiā nātou 'i Tono falé.*

*Ko te Toko Taha ke kotou manahē ki aí
(Luke 12:2-7)*

26 “Ko ia 'aua 'e kotou manahē kiā nātou; he 'oku kala he me'a kua fufū 'e ta'efakahaa'i, pe lilo 'e ta'e'ilo'i.*

27 Ko te me'a 'Okou tala pō'uli kiā kōtoú, kotou fakahā 'aho; pea ko te me'a kua fanafana'aki ki te kotou talingá, kotou malanga 'aki mei te funga falé.

28 Pea 'aua 'e kotou manahē kiā nātou 'oku tāmata'i 'ia te sinó pē, kā ko te laumālié 'oku kala notou lava ke tāmata'i. Kae kotou manahē kiā Ia 'oku mafai ke faka'auha 'i heli 'ia te laumālié mo te sinó fakatou'osi.

* **10:22** 10:22 Māt 24:9, 13; Ma'ake 13:13; Luke 21:17 * **10:24**
10:24 Luke 6:40; Sione 13:16; 15:20 * **10:25** 10:25 Māt 9:34; 12:24;
Ma'ake 3:22; Luke 11:15 * **10:26** 10:26 Ma'ake 4:22; Luke 8:17

29 'Oku kala koā fakatau he ongo ki'i misi 'e ua ki te sēniti pē 'e taha? Kā 'e kailoa tō ki te kelekelé he nā fe'i taha ta'e mea'i 'e te kotou Tamaí.

30 Kā ko te 'ū tu'ani lau'i'ulu 'i te kotou 'ulú kua 'osi lau fakalautelau.

31 Ko ia 'aua 'e kotou manahē; 'oku kotou mahu'inga ange kōtou ia 'i te fanga misi tokolahi.

Ko te fakamo'oni kiā Kalaisí
(Luke 12:8-9, 51-53; 14:26-27)

32 “Kā 'i ai he taha 'e fakahaa'i 'i te 'ao 'o te kakaí tana kau kiā Aú, 'e Au fakahaa'i foki 'e Au Taku kau kiā iá 'i te 'ao 'o Taku Tamaí 'oku 'i hēvaní.

33 Kā ko ia ko 'ē 'e fakafisinga'i 'Oku 'i te 'ao 'o te kakaí, 'e Au fakafisinga'i 'ona 'e Au foki 'i te 'ao 'o Taku Tamaí 'oku 'i hēvaní.*

34 'Aua 'e kotou mahalo ne Au ha'ú ke 'aumai he melino ki māmani. Ne kala U ha'ú ke 'aumai he melino, kā ko te heletā.

35 He kua U ha'ú ke fakafepaki'i he tangata ki tana tamaí, he 'ofafine ki tana fa'eé, he 'ofafine ki te fa'ē tonohusepānití;*

36 pea 'e hoko leva, ko te 'ū fili 'o he tangata 'ia nātou 'oku nonofo mo ia 'i tonofalé.

37 Ko ia 'oku lahi tana 'ofa ki tana tamaí, pe ko tana fa'eé, 'i tana 'ofa kiā Aú, 'oku kala tuha ia mo Au; pea ko ia 'oku lahi tana 'ofa ki tonofohá, pe ko tonofafiné, 'i tana 'ofa kiā Aú, 'oku kala tuha ia mo Au.

38 Pea ko ia 'oku kailoa ina fua tonokolosí 'o mulimuli mai kiā Aú, 'oku kala tuha ia mo Au.*

* **10:33** 10:33 2 Tīm 2:12 * **10:35** 10:35-36 Maika 7:6 * **10:38**
10:38 Māt 16:24; Ma'ake 8:34; Luke 9:23

³⁹ Ko ia 'oku feinga ke kalofaki tana ma'ulí, ko tana tuku ia ke molé; kā ko ia 'oku tuku tana ma'ulí ke mole kote'uhí ko Au, ko tana kalofakí ia.*

Ko te 'ū totongi

(Ma'ake 9:41)

⁴⁰ “Ko ia ko 'ē 'e tali 'ia kōtoú 'oku tali 'e ia 'Oku, pea ko ia ko 'ē 'e tali 'Okú, 'oku ina tali 'ia Ia ne'e fekau mai 'Okú.*

⁴¹ Ko ia ko 'ē 'oku tali he palōfita, kote'uhí pē ko tana palōfitá, 'e ma'u 'e ia te totongi 'a te palōfita; pea ko ia ko 'ē 'oku tali he tangata anga-tonu, kote'uhí pē ko tana anga-tonú, 'e ma'u 'e ia te totongi 'a te tangata anga-tonu.

⁴² 'Io, ko ia ko 'ē 'e 'avange he inu ki te taha 'o si'i kau ta'e'iloa nei, kote'uhí pē ko te toko taha ia 'i Taku kau akó, neongo ko te me'i vai momoko pē, 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'e kailoa 'aupito mole ta'aná totongi.”

11

Ko Sione Papitaiso

(Luke 7:18-35)

¹ Pea kua faka'osi 'e Sīsū Tana fai tu'utu'uni ki Tana kau hongofulu mā uá, pea hiki Ia mei te feitu'u ko iá ke faiako mo malanga 'i te 'ū koló.

² Pea 'i te fanongo 'e Sione mei pilīsone ki te 'ū ngāue 'a Kalaisí, ne ina fekau atu tana ongo ako 'e toko ua ke fehu'i kiā Ia,

³ 'o pehē, “Ko Koe koā ia ne'e pehē ke ha'ú, pē 'e tou 'amanaki ki te taha kehe?”

* **10:39** 10:39 Māt 16:25; Ma'ake 8:35; Luke 9:24; 17:33; Sione 12:25

* **10:40** 10:40 Ma'ake 9:37; Luke 9:48; 10:16; Sione 13:20

4 Pea tali ange 'e Sīsū kiā nāua, “Kulā ō 'o faka-haa'i kiā Sione 'ia te 'ū me'a 'oku kulā fanongo mo mamata ki aí:

5 'oku 'a'alā 'ia te kuí, 'oku 'eva'eva 'ia te heké, 'oku fakama'a 'ia te kiliá, 'oku ongo 'ia te tulí, pea 'oku fokotu'u 'ia te pekiá, pea 'oku malanga 'aki 'ia te ongoongoleleí ki te masivá.*

6 Pea manū'ia ā kā ko ia 'oku kailoa tūkia 'iā Aú.”

7 Pea kua nā ō, pea hanga 'e Sīsū 'o lea ki te kakaí 'iā Sione, “Ne kotou ō atu ki te toafá ke mamata ki te ā? Ko te kaho 'apē 'oku lulu'i 'e te matangí?

8 Kā ko te ā nai ne kotou ō atu ke mātaa'í? Ko te tangata 'apē ne kofu faka'ofa'ofa? 'Ē, ko nātou 'oku teunga faka'ofa'ofá 'oku 'i te 'api ia 'o te 'ū tu'i.

9 Kā ne kotou ō atú ki te ā? Ki te palōfita? 'Io, pea 'Okou tala'i atu, 'oku lahi ia 'i te palōfita.

10 Ko 'eni ia ne'e tohi ki ai 'ia te Folafolá, 'Vakai, 'Okou fekau atu Taku talafekau' ke mu'amu'a kiā Koe, ke teuteu'i Tou alá Mo'ou.’*’

11 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'i te kakai kotoa pē kua fanau'i 'e te fafiné, kua he'iki ai he taha 'e lahi ange 'iā Sione Papitaiso; kā neongo pe ko ai 'oku mā'ulalo taha 'i te Pule'anga 'o Hēvaní, kā 'oku lahi ia 'iā Sione.

12 Talu mei te 'ū 'aho 'o Sione Papitaisó 'o faai mai, mo tononohofia te Pule'anga 'o Hēvaní,* mo tononohofia 'e te kau fakamālohi.*

13 He ko te kau palōfita kotoa pē mo te Laó, 'o a'u mai kiā Sione, ne'e notou palōfisai pē.

* **11:5** 11:5 Ais 35:5-6; 61:1 * **11:10** 11:10 Mal 3:1 * **11:12** 11:12 'ohofia te Pule'anga 'o Hēvaní, ko ia pe mo te hoko fakamālohi mai 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní. * **11:12** 11:12-13 Luke 16:16

14 Pea kāpau 'oku kotou tali te kikite ko iá, ko Sione ia 'ia te 'Ilaisiā kua hoko maí.*

15 Ko ia 'oku ma'u talingá, ke ongo'i ia.

16 Kā 'e Au fakatatau ki te ā 'ia te to'utangata nei? 'Oku hangē ia ko te tamaliki 'oku nofo 'i te mala'e fakataú, 'o ui ange ki te tamaliki kehe,

17 'o pehē,

'Ne'e motou ifi fangufangu atu, kae kala kotou me'e;
pea motou hua atu te pohoeé, kae kala kotou sī fatafata.'

18 He ne'e ha'u 'ia Sioné 'o kala kainanga mo faikava; pea kotou pehē, "Oku 'iā ia he tēvolo.'

19 Kā kua ha'u 'ia te Fanautama te Tangatá 'o kainanga mo faikava; pea kotou pehē leva, "Isa, ko te tama fa'a kai mo fa'a inu kava, ko te kaume'a 'o te kau tānaki tukuhaú mo te kau angahalá.' Ka ne'e fakatonuhia'i 'ia Poto 'e Ta'aná fānau."

*Ko te 'ū kolo ta'etuí
(Luke 10:13-15)*

20 Pea toki valoki'i 'e Sīsū 'ia te 'ū kolo 'ā ē ne'e fai lahi ai Tana 'ū ngāue mamafá, kote'uhí ko te kailoa notou fakatomalá.

21 "Pohoe 'ia koe, Kōlesini! Pohoe 'ia koe, Petesaita! He kāpau ne'e fai 'i Taia mo Saitoni 'ia te 'ū ngāue mamafa ne'e fai 'iā kōluá, ne fualoa pē te notou fakatomala, 'o 'ai tauanga'a mo pani efuefu.*

22 Kā 'Okou tala'i atu, 'e kātaki'ingafua ange 'i te 'Aho Fakamaaú 'ia Taia mo Saitoni 'iā kōlua.

* 11:14 11:14 Mal 4:5; Māt 17:10-13; Ma'ake 9:11-13 * 11:21
11:21 'Ais 23:1-18; 'Isi 26:1–28:26; Sioeli 3:4-8; 'Ēmosi 1:9-10; Sāk
9:2-4

23 Pea ko koe foki, Kāpaneume, 'e hiki koā 'ou ki hēvani? 'E 'ave ifo 'ou ki heli. He kāpau ne'e mama'i fai 'i Sōtoma 'ia te 'ū ngāue mamafa ne'e fai 'iā koé, pehē ne tolonga ia 'o a'u mai ki te 'aho nei.*

24 Kā 'Okou tala'i atu, 'e kātaki'ingafua ange 'i te 'Aho Fakamaaú 'ia te fanua ko Sōtomá 'iā koe.”*

*Ha'u kiā Au kae kotou ma'u te mālōlō
(Luke 10:21-22)*

25 Pea lea 'e Sīsū 'i te 'aho ko iá, 'o pehē, “Okou fakafeta'i atu kiā Koe, 'e Tamai, ko te 'Aliko 'o hēvani mo māmaní, 'i Tau fufū 'ia te 'ū me'a peheé mei te kakai 'oku poto mo 'ilo'iló, kā Ke tatala ia ki te fanga ki'i tamaliki.

26 'Io, 'e Tamai: tonuhia pē To'ou finangalo ke pehē.

27 Kua tuku mai kiā Au 'e Taku Tamaí 'ia te 'ū me'a fuli pē, pea 'oku kala he toko taha 'e 'ilo'i 'ia te 'Aló, ngata pē 'i te Tamaí; pea 'oku kala 'ilo'i te Tamaí 'e he taha, ngata pē 'i te 'Aló, pea mo he taha pē 'e loto te 'Aló ke faka'ilo Ia ki ai.*

28 Ha'u kiā Au, 'ia kōtou fuli pē 'oku fakaongosia mo mafasiá, pea 'e Au fakamālōloo'i kōtou. 29 'Ai Taku ioké kiā kōtou, pea kotou ako 'iā Au; he 'Okou fa'a kātaki mo anga-malū, pea 'e kotou 'ilo'i he mālōlō 'i te kotou laumālié.*

30 He ko te ioke 'A'akú 'oku malū, pea ko te kavenga 'A'akú 'oku ma'ama'a.”

* 11:23 11:23 'Ais 14:13-15; Sēn 19:24-28 * 11:24 11:24 Māt 10:15; Luke 10:12 * 11:27 11:27 Sione 3:35; 1:18; 10:15 * 11:29 11:29 Sel 6:16

12

*Ko te fehu'i kau ki te Sāpaté
(Ma'ake 2:23-28; Luke 6:1-5)*

¹ Pea 'i te Sāpate 'e taha, ne'e fou atu 'ia Sīsū, 'i te loto ngoue koane; pea ne'e fiakaia Tana kau akó, 'o notou kamata toli 'ia te 'ū fe'i koané, 'o kai.*

² Kā 'i te sio ki ai 'ia te kau Fālesí, ne'e notou pehē kiā Ia, “Vakai angé, 'oku fai Tau kau akó 'ia te me'a 'oku kailoa ngafua 'i te 'aho Sāpaté!”

³ Pea tali ange Ia kiā nātou, “Ne'e kailoa koā kotou lau 'ia te me'a ne'e fai 'e Tēvita 'i tana hālofiá mo nātou ne'e 'iā iá?*

⁴ He ne'e hū ia ki te Fale 'o te 'Atuá, 'o kai 'ia te mā fonó, 'a ē ne'e kailoa ngafua kiā ia ke kai, pe ko nātou ne'e 'iā iá, ngata pē 'i te kau taula'alikí.*

⁵ Pea 'oku kailoa koā kotou lau 'i te Laó, 'o pehē, ko te kau taula'aliki 'oku 'i te Temipalé 'i te Sāpaté, 'oku notou maumau Sāpate kae ta'ehalaia pē?*

⁶ Pea 'Okou tala'i atu, 'oku 'i heni he Taha ia 'oku lahi 'i te Temipalé.

⁷ Pea ka ne kotou 'ilo'i tonono 'uhinga 'o te me'a nei, ‘Ko te meesí 'Okou tangi ki aí, 'o kailoa ko te feilaulaú, pehē ne'e kailoa kotou fakahalaki 'ia te 'ata'ataá.*

⁸ He ko te Fanautama te Tangatá ko te 'Alikí foki Ia 'o te Sāpaté.”

*Ko te fakama'uli 'e Sīsū he tangata nima mate
(Ma'ake 3:1-6; Luke 6:6-11)*

⁹ Pea kua 'alu Ia mei ai, 'o hū ki te notou falelotú.

* **12:1** 12:1 Teu 23:25 * **12:3** 12:3-4 1 Sām 21:1-6 * **12:4** 12:4
Lev 24:9 * **12:5** 12:5 Nōm 28:9-10 * **12:7** 12:7 Māt 9:13; Hōs 6:6

¹⁰ Pea vakai, ne'e 'i ai he tangata kua mate tono nimá. Pea notou fehu'i kiā Ia, 'o pehē, “'Oku ngafua koā ke faito'o 'i te Sāpaté?”, kote'uhí ke notou faka'ilo Ia.

¹¹ Pea iange Ia kiā nātou, “Ko te tangata fea ia 'iā kōtou, 'oku taha pē tana sipí, pea kā tō ia he luo 'i te Sāpaté, 'e kala koā puke ia 'ona, 'o to'o ake?*

¹² Pea tono kailoa koā mahu'inga ange 'ia te tangatá 'i te sipí? Ko ia 'oku ngafua pē 'i te Sāpaté ke failelei.”

¹³ Pea toki pehē Ia ki te tangatá, “Mafao atu tou nimá.” Pea mafao atu ia, pea ne'e toe ma'uli mai ia, 'o hangē ko te nima 'e tahá.

¹⁴ Pea ō ki tu'a 'ia te kau Fālesí, 'o notou fai he fakataha, pe 'e fefe'aki he notou tāmata'i 'Ona.

Ko te Tamaio'aliki ne'e fili 'e te 'Atuá

¹⁵ Kā 'i te 'ilo ki ai 'e Sisuú, ne'e 'alu Ia mei te feitu'u ko iá; pea ne'e mulimuli kiā Ia he tokolahí, pea ne Ina fakama'uli 'ia nātou kotoa pē;

¹⁶ pea na'ina'i 'e Ia kiā nātou, ke 'aua na'a notou fakahāa'i Ia.

¹⁷ Kote'uhí ke fakamo'oni ki te me'a ne'e folafola 'aki 'iā 'Aisea ko te palōfitá, 'o pehē,

¹⁸ “Ko 'eni Taku Tamaio'aliki kua U filí, Taku Pele, 'a ia ne'e hōifua ai Toku lotó.

'E Au 'ai Toku laumālié kiā Ia, pea 'e Ina fakahā ki te Senitailé 'ia te fai fakamaaú.

¹⁹ 'E kailoa fakakikihi Ia, pe kalanga; 'io, 'e kailoa fanongo he taha mei ala ki Tono le'ó.

²⁰ 'E kailoa fasi'i Ia he va'a kaho kua mapelu, pea tāmata'i te maama 'oku kohu peé, kae'aua kua ikuna Tana fakamaau totonú.

* **12:11** 12:11 Luke 14:5

21 Pea 'e falala 'e te Senitailé ki Tono huafá.”*

*Ko Sīsū mo te 'aliki 'o te kau tēvoló
(Ma'ake 3:20-30; Luke 11:14-23; 12:10)*

22 Pea ne'e toki 'aumi kiā Ia he tangata ne'e kui mo noa, pea kua 'ulusino ai he tēvolo; pea ne'e fakama'uli 'ona 'e Sīsū, 'o lea leva ia mo 'ala tono matá.

23 Pea ne'e ofo ai 'ia te kakai kotoa pē, 'o notou pehē, “Oku kailoa nai ko te Hako 'eni 'o Tēvitá?”

24 Kā ko te kau Fālesí, 'i te notou fanongo ki aí, ne'e notou pehē, “Oku kala fai 'e te Siana nei Ta'aná kapusi tēvolo, kae 'iā Pelisipupe pē, ko te 'aliki 'o te kau tēvoló!”*

25 Pea ne'e 'ilo'i 'e Sīsū te notou fakakaukaú, 'o iange Ia, “Kā 'i ai he pule'anga 'oku māvahevahe mo fetu'usi, 'e 'auha ia; pea kā 'i ai he kolo mo he fāmili 'oku vākovi mo fetu'usi, 'e kailoa lava ia ke tu'u.

26 Pea kāpau 'oku kapusi 'e Sētane 'ia Sētane, 'o māvahevahe, tā 'oku fihia pē ia kiā ia; pea tu'u fefe'aki ai tono pule'angá?

27 Pea kāpau 'oku fai Taku kapusi tēvoló 'iā Pelisipupe, pea 'oku fai 'iā ai 'e te kotou kau tamá? Ko ia ai ko nātou 'e kotou halaia mei aí.

28 Kae kāpau ko te Laumālie 'o te 'Atuá 'Okou fai ai Taku kapusi tēvoló, pea tā kua a'u mai kiā kōtou 'ia te Pule'anga 'o te 'Atuá.

29 He 'e lava fefe'aki he taha ke hū ki te fale 'o he to'a, 'o kaiha'asi tana koloá, 'o kāpau 'e kailoa ina 'uluaki ha'i 'ia te to'á? Pea 'e toki lava leva ia ke vete tono falé.

* 12:21 12:18-21 'Ais 42:1-4 * 12:24 12:24 Māt 9:34; 10:25

30 Ko ia 'oku kailoa kau mo Aú 'oku angatu'u ia kiā Au; pea ko ia 'oku kailoa kau mo Au 'i te fakatahatahá 'oku fakamavetevete ia.*

31 Ko ia 'Okou tala'i atu kiā kōtou, ko te angahala fuli pē, pea mo te lau kovi ki te 'Atuá, 'e fakamolemole'i pē ki te kakaí; kā ko te lau kovi ki te Laumālie Mā'oni'oní, 'e kailoa fakamolemole'i.

32 Pea kā 'i ai he taha 'e 'ai he lea kovi ki te Fanautama te Tangatá 'e fakamolemole'i pē ia: kā ko ia 'e 'ai he lea 'oku kau kovi ki te Laumālie Mā'oni'oní, 'e kailoa fakamolemole'i 'ona ia, 'i te maama ko 'ení, pe 'i te maama kaha'ú.*

Ko te 'akaú mo tonofuá

(Luke 6:43-45)

33 “Kehe pē ke kotou lau 'oku lelei 'ia te 'akaú mo lelei tonofuá, pē 'e kotou lau 'oku tamaki 'ia te 'akaú mo tamaki tonofuá; he 'oku 'ilo'i te 'akaú 'i tonofuá.*

34 'Ia te hako'i ngata fekai, 'e kotou lava fefe'aki ke lea 'aki 'ia te 'ū me'a 'oku lelei, kā ko te fa'ahinga 'oku kovi? He ko te talanoa 'o te ngutú 'oku mei te me'a hulu atu 'i te lotó.*

35 Ko te tangata lelei 'oku 'alu ake mei ai 'ia te 'ū me'a lelei mei te koloa lelei 'o te lotó; pea ko te tangata kovi 'oku 'alu ake mei ai 'ia te me'a kovi mei te koloa kovi 'o te lotó.

36 Pea 'Okou tala'i atu kiā kōtou, ko te lea kovi ko-toa pē 'oku lea 'aki 'e te kakaí, 'e notou fakamatala ki ai 'i te 'aho fakamaaú;

* **12:30** 12:30 Ma'ake 9:40
12:33 Māt 7:20; Luke 6:44
Luke 3:7; 6:45

* **12:32** 12:32 Luke 12:10 * **12:33**
* **12:34** 12:34 Māt 3:7; 23:33; 15:18;

37 he ko tau 'ū leá 'e tafito ki ai tau tonuhiá, pea ko tau 'ū leá 'e tafito ki ai tau halaiá.”

Ko te fia ma'u he faka'ilonga

(Ma'ake 8:11-12; Luke 11:29-32)

38 Ne'e toki tali kiā Ia 'e te 'ihi 'o te kau sikalaipé mo te kau Fālesí, 'o pehē, “Tangata'aliki, 'oku motou fia mamata he faka'ilonga meiā Koe.”*

39 Ka ne'e tali 'e Ia 'o pehē kiā nātou, “Ko te to'utangata faikovi ia mo fe'auaki, 'oku tangi ki te faka'ilongá; kā 'oku kailoa he faka'ilonga 'e 'avange ki ai, ngata pē 'i te faka'ilonga 'o Siona ko te palōfitá.*

40 He 'oku hangē ko tana 'i te kete 'o te fu'u iká 'ia Siona, 'o 'aho tolu mo pō tolú, pehē foki 'e 'i lalo fanua 'ia te Fanautama te Tangatá, 'o 'aho tolu mo pō tolu.*

41 'E hopo 'ia te kakai Ninivé mo te to'utangata nei 'i te fakamaaú, pea 'e notou fakahalaia'i ia; he ne'e fakatomala 'e nātou 'i te malanga 'a Sioná, kae vakai, 'oku 'i heni he Taha ia 'oku lahi ange 'iā Siona.*

42 'E tutu'u 'i te fakamaaú 'ia te kuini 'o te feitu'u Tongá, pea mo te to'utangata nei, pea 'e fakahalaia'i 'e ia 'ona; he ne'e ha'u ia mei te ngata'anga 'o māmaní ke fanongo ki te poto 'o Solomoné, kae vakai, 'oku 'i heni he Taha ia 'oku lahi ange 'iā Solomone.*

Ko te toe foki 'ia te fa'ahikehé

(Luke 11:24-26)

* **12:38** 12:38 Māt 16:1; Luke 11:16 * **12:39** 12:39 Māt 16:4

* **12:40** 12:40 Siona 1:17 * **12:41** 12:41 Siona 3:5 * **12:42** 12:42

1 Tu'i 10:1-10; 2 Kal 9:1-12

43 “Kā 'alu atu 'ia te fa'ahikehé mei te tangatá, 'oku 'osiki ia 'ia te 'ū feitu'u moamoá tana 'alu'i, ko te kumi he mālōlō'anga, kae kailoa ma'u.

44 Pea toki pehē ia, ‘Ke au foki mu'a ki toku falé, 'a ē ne au 'alu mei aí.’ Pea 'i tana a'u maí, tā 'oku kei 'atā, pea kua tafi mo teuteu'i.

45 Toki 'alu leva ia 'o ma'u mai mo te fa'ahikehe 'e fitu kehe, 'oku notou kovi ange 'iā ia; pea notou hū mai, 'o nonofo 'i ai. Pea hoko ai ki te tangata ko iá 'o lahi ange tana kovi ki mulí 'i tana kovi mu'á. 'E pehē pē foki ki te to'utangata anga-kovi nei.”

*Ko te fa'ē mo te 'ū tokoua 'o Sīsūú
(Ma'ake 3:31-35; Luke 8:19-21)*

46 Pea 'i Tana kei lea ki te kakaí, ne'e a'u mai Tana fa'eé mo Tono 'ū tokouá 'o tutu'u mei tu'a, ko te notou fia lea kiā Ia.

47 Pea pehē ange he taha kiā Ia, “‘Ē, ko Tau fa'eé mo Tou 'ū tokouá 'oku notou tutu'u mei tu'a, ko te notou fia lea kiā Koe.”

48 Kae toki tali ange 'e Ia kiā ia ne'e lea maí, “Ko ai ia Taku fa'eé? Pea ko ai Toku 'ū tokouá?”

49 Pea mafao atu Ia Tono nimá ki Tana kau akó, 'o iange, “Ko 'eni ia Taku fa'eé mo Toku 'ū tokouá!”

50 Ko ia kotoa pē 'oku fai 'ia te finangalo 'o Taku Tamai 'oku 'i hēvaní, ko ia ia Toku tokouá, mo Toku tu'afafiné, mo Taku fa'eé.”

13

*Ko te talanoa ki te tangata ngoué
(Ma'ake 4:1-9; Luke 8:4-8)*

1 Ne'e 'alu atu 'ia Sīsū 'i te 'aho tatau mei te falé, 'o nofo 'i matātai.

² Pea fakataha kiā Ia 'ia te fu'u kakai tokolahi, ko ia ai ne'e heka Ia he vaka 'o nofo mei ai, kae tutu'u 'ia te fu'u fakatahá mei 'uta.*

³ Pea lahi 'ia te 'ū me'a ne'e lea 'aki 'e Ia kiā natou 'i te 'ū talanoa fakatātā, 'o pehē, “Vakai, ne'e 'alu atu he tangata tūtuu'i ke tūtuu'i. ⁴ Pea 'i tana tūtuu'í, ne'e ngangana he pulapula 'ihi 'i te va'ealá, pea puna mai 'ia te fanga manupuná, 'o notou kai ia 'o 'osi.

⁵ Pea ngangana he pulapula 'ihi ki te potu makamaka, 'a ē ne'e si'isi'i ai te kekelelé; pea tupu ake leva ia, kote'uhí ne'e kailoa matolu te kekelelé.

⁶ Kā 'i te 'alu ake te la'aá, ne'e vela ia; pea kote'uhí ne'e kailoa hana aká, ne'e mate ia.

⁷ Pea ngangana he pulapula 'ihi ki te loto 'akau talatala; pea tupu ake te 'akau talatalá, 'o kāsia'i 'ona.

⁸ Pea ngangana he pulapula 'ihi ki te kekelelelele, pea fua ia, 'o taki fua teau 'ihi, pea fua onongofulu 'ihi, pea fua tolungofulu 'ihi.

⁹ Ko ia 'oku ma'u talingá, ke ongo'i ia.”

*Ko te 'uhinga 'o te talanoa fakatātaá
(Ma'ake 4:10-12; Luke 8:9-10)*

¹⁰ Pea ha'u Tana kau akó 'o 'eke ange kiā Ia, “Ko te ā 'oku lea fakatātā ai 'e Koe kiā nātoú?”

¹¹ Pea tali ange Ia, 'o pehē, “Kote'uhí kua tuku kiā kōtou ke 'ilo'i te 'ū misiteli 'o te Pule'anga 'o Hēvaní, kā ko nātou 'oku kailoa tuku ki ai.

¹² He ko ia ko 'ē 'oku ma'u he me'á 'e 'avange ki ai mo he me'a, pea 'e hulu atu ia; pea ko ia ko 'ē 'oku

* 13:2 13:2 Luke 5:1-3

kailoa ma'ú, na'a mo te me'a 'oku ma'u 'e iá 'e to'o mejā ia.*

¹³ Ko tonou 'uhinga 'eni 'o Taku lea fakatātā kiā nātoú, kote'uhí 'oku notou 'a'ala, kae kailoa mamata, pea 'oku notou fānonongo kae kailoa ongo'i, 'uma'ā he 'ilo'i.

¹⁴ Pea 'oku fakamo'oni'i 'iā nātou 'ia te palōfisai 'a 'Aiseá, 'a ē 'oku pehē,
 “E kotou mātu'aki fanongo,
 kae kailoa ongo'i;
 pea 'e kotou mātu'aki sio,
 kae kailoa 'ilo'i.

¹⁵ He kua ongonoa te loto 'o te kakai nei,
 pea kua ongongata'a te notou talingá,
 pea ko te notou matá kua notou tāpuni'i;
 na'a faifai angé 'e notou sisio 'aki te notou matá,
 pea fānonongo 'aki te notou talingá,
 pea 'i'ilo 'aki te notou lotó,
 'o notou tafoki,
 kae Au fakama'uli 'ia nātou.*

¹⁶ Kā 'oku manū'ia ta'a kōtoú mata, he 'oku notou mamata, mo ta'a kōtoú talinga, he 'oku notou fanongo.*

¹⁷ He 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, ne'e tokolahi pē te kau palōfita mo te kakai mā'oni'oni, ne'e notou faka'amu ke mamata ki te 'ū me'a 'oku kotou sisio ki aí, ka ne'e kailoa notou mamata; pea ke fanongo ki te 'ū me'a 'oku kotou fānonongo ki aí, ka ne'e kailoa notou fanongo.

* **13:12** 13:12 Māt 25:29; Ma'ake 4:25; Luke 8:18; 19:26 * **13:15**
 13:14-15 'Ais 6:9-10 * **13:16** 13:16-17 Luke 10:23-24

Ko te faka'uhinga'i 'e Sīsū 'ia te talanoa ki te tangata ngoué

(Ma'ake 4:13-20; Luke 8:11-15)

¹⁸ “Ko ia ai, kotou fanongo mai kōtou ki te talanoa fakatātā 'o te tangata tūtuu'í.

¹⁹ Kāpau 'e fanongo he taha ki te Folafofa 'o te Pule'angá, kae kailoa tokanga ki ai, 'oku ha'u 'ia te Filí, 'o fa'ao te me'a ne'e tō ki tonono lotó. Ko 'eni ia ne'e tūtuu'i 'i te va'ealá.

²⁰ Pea ko ia ne'e tūtuu'i ki te potu makamaká, ko te toko taha ia 'oku fanongo ki te Folafolá, 'o puke fiafia leva ki ai;

²¹ kā 'oku kailoa 'i ai he aka 'iā ia, kā 'oku fakataimi pē. Pea kā hoko mai he faingata'a pē he fakatanga kote'uhí ko te Folafolá, pea tūkia leva.

²² Pea ko ia ne'e tūtuu'i 'i te potu 'akau talatalá, ko te toko taha ia 'oku fanongo ki te Folafolá; pea ko te lotoma'ua ki māmaní, mo te 'ofa ki te koloá, 'oku kāsia ai 'ia te Folafolá, pea 'oku ta'efua ia.

²³ Pea ko ia ne'e tūtuu'i ki te kelekele leleí, ko te toko taha ia 'oku fanongo ki te Folafolá, pea tokanga ki ai; pea ko 'eni ia 'oku fuá, 'o fua teau te taha, pea fua onongofulu te taha, pea fua tolunogofulu 'ia te taha.”

Ko te teá mo te uité

²⁴ Pea ne'e fai 'e Sīsū mo te talanoa fakatātā 'e taha, 'o pehē, “'Oku tatau 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní mo he tangata ne'e tūtuu'i pulapula lelei 'i tana ngoué.

²⁵ Pea lolotonga te momoe 'ia te kakaí, ne'e ha'u tonono filí, 'o toe tūtuu'i he tea 'i te loto uité, pea 'alu ia.

26 Pea kua tupu tonó, pea a'u ki te fua, pea toki hā 'i ai mo te teá.

27 Pea ha'u te kau tamaio'aliki 'a te 'aliki, 'o notou pehē kiā ia, "Alikí, ne'e kailoa koā ko te pulapula lelei pē ia ne ke tūtūu'i 'i tau ngoué? Kā ko te tea 'ení ia mei fea?"

28 Pea talí ange ia kiā nātou, "Ko he fili pē kua ina fai 'ení.' Pea notou iange ki ai, "E ke loto ke motou ō 'o ta'aki ia?"

29 Pea talí ange ia, "Aua; na'a faifai angé 'i te kotou tufi te teá, kua kotou ta'aki fakataha ai mo te uité foki.

30 Tuku pē ke nā tutupu fakataha 'o a'u ki te utu-ta'ú; pea kā hoko 'ia te utu-ta'ú 'e au tala ki te kau tu'usi, "Kotou 'uluaki tānaki te teá, 'o nono'o ke tutu; kae fetuku te uité ki toku faleokó." ' "

Ko te pulapula'i mūsítá

(Ma'ake 4:30-32; Luke 13:18-19)

31 Pea toe fai 'e Sīsū he talanoa fakatātā 'e taha kiā nātou 'o pehē, "Oku tatau 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní mo he fe'i pulapula'i mūsita, ne'e to'o he tangata 'o tō 'i tana ngoué.

32 Ko te fōsi'i taha ia 'i te pulapula'i 'akau kotoa pē, kae tupu ake iá, ko te lahi taha ia 'i te fa'ahinga 'akau lilikí, pea hoko ia ko te fu'u 'akau, pea ha'u ai 'ia te fanga manupuna 'o te 'ataá, 'o nofo 'i tonó 'ū va'á."

Ko te lēvaní

(Luke 13:20-21)

33 Pea toe fai 'e Sīsū he talanoa fakatātā 'e taha kiā nātou, 'o pehē, "Oku tatau 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní mo te lēvani ne'e to'o he fafine, 'o natu 'aki te fua māhoa'a 'e tolu, kae'aua ke fai lēvani te māhoa'á fuli pē."

Ko te 'uhinga tonu ngāue 'aki 'e Sīsū 'ia te 'ū talanoa fakatātāá

(Ma'ake 4:33-34)

³⁴ Ne'e ako 'aki 'e Sīsū 'ia te 'ū me'a nei kotoa pē ki te kakaí 'o fou 'i te 'ū talanoa fakatātā; pea ne'e kailoa lea 'aki Ia he me'a kiā nātou kā 'i te talanoa fakatātā pē;

³⁵ kote'uhí ke fakamo'oni'i 'ia te me'a ne'e folofola 'aki 'e te palōfitá, 'o pehē, “E Au tangaki Toku ngutú 'i te 'ū talanoa fakatātā, 'E Au 'a'au 'ia te 'ū me'a ne fufū talu mei te tanupou 'o māmaní.”*

Ko te faka'uhinga'i 'e Sīsū te talanoa ki te teá

³⁶ Pea toki tukuange 'e Sīsū 'ia te kakaí, kae hū Ia ki fale; pea ha'u kiā Ia Tana kau akó, 'o notou pehē, “Fakamatala'i mai te talanoa fakatātā 'o te 'ū tea 'i te ngoué.”

³⁷ Pea tali Ia 'o pehē, “Ko Ia 'oku tō 'ia te pulapula leleí ko te Fanautama te Tangatá ia.

³⁸ Ko te ngoué ko māmani; ko te pulapula leleí ko te fānau 'o te Pule'angá; ko te 'ū teá ko te fānau ia 'a te toko taha koví;

³⁹ ko te fili ne'e tō iá ko te tēvoló; ko te utu-ta'ú ko te faka'osi 'o he kuonga; ko te kau tu'usí ko te kau 'āngeló.

⁴⁰ Pea hangē 'oku tānaki 'ia te teá 'o tutu 'aki te afí, 'e pehē foki 'i te faka'osi 'o māmaní.

⁴¹ 'E fekau atu 'e te Fanautama te Tangatá Tana kau 'āngeló, pea 'e notou tānaki mei Tono pule'angá 'ia te tūkia'anga kotoa pē, mo nātou 'oku maumau laó;

* 13:35 13:35 Saame 78:2

⁴² pea 'e notou laku 'ia nātou ki te fōnise afi, ko te feitu'u ia 'e toki hoko ai 'ia te tangi mo te fengai'itaki 'o te nifó.

⁴³ Kae toki ho'ata mai 'ia te kau faileleí 'o hangē ko te la'aá 'i te pule'anga 'o te notou Tamaí. Ko ia 'oku ma'u talingá, ke ongo'i ia.

Ko te koloa fufuú

⁴⁴ “Pehē foki, 'oku tatau 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní mo he koloa ne'e fufuu'i he loto ngoue, 'a ia ne'e 'ilo ki ai he tangata, 'o ina fufuu'i, pea 'i tana fiafiá 'oku 'alu ia 'o fakatau atu tana koloa kotoa pē, kae fakatau 'aki 'ia te ngoue ko iá.

Ko te mata'itofe mahu'ingá

⁴⁵ “Oku tatau foki 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní mo he tangata fakatau, 'a ia ne ina fekumi ki te mata'itofe lelei.

⁴⁶ Pea 'i tana 'ilo'i te mata'itofe ne'e mahu'inga lahi, ne ina 'alu 'o fakatau atu tana me'a kotoa pē, 'o fakatau 'aki 'ia te mata'itofe ko iá.

Ko te kupengá

⁴⁷ “Oku tatau foki 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní mo he kupenga ne'e sī ki tai, 'o ha'o 'aki 'ia te fa'ahinga ika kotoa pē.

⁴⁸ Pea 'i tana fonú ne'e notou toho ake ki 'uta, 'o notou nofo ifo 'o fa'o kato 'ia te leleí, kae si'aki te koví.

⁴⁹ 'E pehē pē 'i te faka'osi 'o māmaní: 'e 'alu atu 'ia te kau 'āngeló, 'o vahe'i mai 'ia te kakai koví mei te lotolotonga 'o te faileleí,

⁵⁰ pea 'e notou laku 'ia nātou ki te fōnise afi, ko te feitu'u ia 'e toki hoko ai 'ia te tangi mo te fengai'itaki 'o te nifó.

Ko te koloa fo'ou mo te koloa matu'á

⁵¹ “Kua mahino kiā kōtou 'ia te 'ū me'a nei kotoa pē?” Pea notou tali, “Ko 'ē.”

⁵² Pea iange 'e Ia kiā nātou, “Ko ia ai, ko te sikalaipe kotoa pē kua toe hoko ko te tama ako 'o te Pule'anga 'o Hēvaní, 'oku hangē ia ko te 'aliki 'o te fale, kua tuku atu 'e ia mei tonu tuku'anga koloá 'ia te me'a fo'ou mo te me'a matu'a.”

*Ko te fakafisinga'i 'e te kakai Nāsaletí 'ia Sīsū
(Ma'ake 6:1-6; Luke 4:16-30)*

⁵³ Pea 'i te faka'osi 'e Sīsū 'ia te 'ū talanoa fakatātā nei, ne Ina 'alu mei ai.

⁵⁴ Pea 'i Tana ha'u ki Tono kolo 'O'oná ne'e fai Ia Tana ako kiā nātou 'i te notou falelotú. Pea notou ofo lahi 'i ai, 'o notou pehē, “'Oku ma'u mei fea 'e te Siana nei Tana potó, mo Tana 'ū ngāue mamafa nei?”

⁵⁵ 'Oku kailoa koā ko te Foha 'eni 'o te tufungá? 'Oku kala koā hingoa Tana fa'eé ko Mele, pea ko Sēmisi mo Siosifa mo Saimone mo Siutasi Tono 'ū tehiná?

⁵⁶ Pea ko Tono 'ū tu'afāfiné, 'oku kailoa koā notou nofo kotoa pē 'iā tātou? Kā ko Tana ma'u mei fea 'ia te 'ū fu'u me'a nei?”

⁵⁷ Pea ne'e notou tūkia 'iā Ia.

Ka ne'e tali 'e Sīsū kiā nātou, “'Oku kailoa masiva faka'apa'apa he palōfita, kā 'i tonu fanua totonú pē mo tonu fāmili 'o'oná.”*

⁵⁸ Pea ne'e kala loko fai 'e Ia he ngāue mamafa 'i ai, ko te me'a 'i te notou ta'etuí.

* 13:57 13:57 Sione 4:44

14

Ko te fakapoongi 'o Sione Papitaisó
(*Ma'ake 6:14-29; Luke 9:7-9*)

¹ I te kuonga ko iá ne'e fanongo 'e te tu'i ko Hēlotá ki te ongoongo 'o Sīsuú,

² pea pehē ange ia ki tana kau tamaio'alikí, “Ko Sione Papitaiso 'eni; kua tu'u ake mei te maté, pea ko tonono 'uhinga ia 'o te fu'u mafai 'oku ngāue 'iā Iá.”

³ He ne'e puke 'e Hēlota 'ia Sione, 'o ha'i ia, 'o 'ave 'o tuku pilīsonē, kote'uhí ko Helotiasi ko te mali 'o tonono tokoua ko Filipé.*

⁴ He ne'e fa'a lau 'e Sione ki ai, 'o pehē, “Oku kailoa ngafua kiā koe ke ma'u 'ona.”*

⁵ Pea neongo tana loto ke tāmāte'i iá, ka ne'e manahē ia ki te kakaí, he ne'e notou lau ko te palōfita ia.

⁶ Pea 'i te hoko ki te 'aho fakamanatu 'o te 'alo'i 'o Hēlotá, ne me'e 'ia te ta'ahine 'a Helotiasí 'i te ha'oha'ongá, 'o mālīe'ina ai 'ia Hēlota.

⁷ Ko ia, ne ina fuakava 'aki he lea tuki, ke 'avange kiā ia he me'a pē 'e kole ange ki aí.

⁸ Pea 'i tonono fakaloto'i 'ona 'e tana fa'eé, ne'e iange ia, “Aumai kiā au he peleti 'ia te 'ulu 'o Sione Papitaisó!”

⁹ Pea neongo ne'e mamahi 'ia te tu'í, kā kote'uhí ko tana fuakavá, pea mo nātou ne'e notou taumafa mo iá, ne ina tu'utu'uni pē ke 'avange.

¹⁰ Pea fekau atu 'e ia ke tu'usi te 'ulu 'o Sioné 'i te pilīsoné.

¹¹ Pea ne'e 'aumai tonono 'ulú he peleti, 'o 'avange ki te ta'ahiné; pea 'avange 'e ia ki tana fa'eé.

* [14:3](#) [14:3-4](#) [Luke 3:19-20](#) * [14:4](#) [14:4](#) [Lev 18:16](#); [20:21](#)

12 Pea ne'e ha'u tana kau akó, 'o 'ave 'ia te 'anga'angá 'o tanu, pea notou toki ō 'o tala kiā Sīsū.

Ko te fafanga 'e Sīsū te toko nima afé

(Ma'ake 6:30-44; Luke 9:10-17; Sione 6:1-14)

13 Pea 'i te fanongo 'e Sīsū ki ai, ne Ina 'alu vaka mei ai ki te feitu'u 'oku lala, ke fakaenātou pē. Pea ne'e fanongo ki ai 'e te kakaí, 'o notou ala 'uta pē mo mulimuli kiā Ia mei te 'ū koló.

14 Pea 'i Tana hifo ki 'utá, ne'e mamata Ia ki te fu'u kakai tokolahí; pea ne'e langa Tono fatú 'i te 'ofa kiā nātou, 'o Ina fakama'uli te notou kau mahakí.

15 Pea 'i tana afiafi ifó, ne'e ha'u kiā Ia Tana kau akó, 'o notou iange, “Ko te feitu'u lala 'eni, pea kua mei 'osi 'ia te 'ahó; ko ia ai, tukuange mu'a te kakaí ke notou ō ki te fanga ki'i koló, 'o fakatau he notou me'akai.”

16 Ka ne'e iange 'e Sīsū kiā nātou, “Oku kala 'aonga ia ke notou ō; 'avange 'e kōtou he notou me'akai.”

17 Pea notou tali kiā Ia, “Ko te me'a pē 'oku tou ma'ú ko te fe'i mā 'e nima, mo te mata'i ika 'e ua.”

18 Pea iange 'e Ia, “Aumai ia ki heni kiā Au.”

19 Pea tu'utu'uni 'e Ia ke nofo 'ia te kakaí ki lalo 'i te musié. Pea to'o 'e Ia 'ia te fe'i mā 'e nimá mo te ongo iká, 'o tāngaki ake ki te langí, 'o fai he tāpuaki. Pea toki pakipaki 'e Ia 'ia te 'ū fe'i maá, 'o 'avange ki Tana kau akó, pea tufaki 'e te kau akó ki te kakaí.

20 Pea ne'e notou kai kotoa pē 'o mākokona. Pea ne'e notou tānaki 'ia te 'ū mapakipaki'i mā ne'e toé, 'o fonu ai 'ia te kato 'e hongofulu mā ua.

21 Pea ko nātou ne'e tokoní, ne'e toko nima afe nai 'ia te tangatá, 'o kailoa lau ai 'ia fafine mo te tamalikí.

*Ko te hā'ele 'a Sīsū 'i te fukahi vai
(Ma'ake 6:45-52; Sione 6:15-21)*

²² Pea toki fekau fakamālohi 'e Sīsū ki te kau akó ke fei mo notou heka ki te vaká, 'o mu'amua 'iā Ia ki te kauvai 'e tahá, lolotonga Tana tukuange 'ia te kakaí.

²³ Pea kua tukuange 'e Ia 'ia te kakaí ke notou ō, pea 'alu ake Ia ki te ma'ungá toko taha pē ke lotu. Pea 'i tana afiafi pō'ulí ne'e kei 'i ai pē Ia toko taha.

²⁴ Pea ko te vaká kua a'u ki te vaeua mālié, pea faingata'a'ina 'i te peau, he ne'e tōkai 'ia te matangí.

²⁵ Pea 'i te vaha'a 'o te tolu mo te ono hengihengí, ne'e 'alu atu 'ia Sīsū kiā nātou 'oku hā'ele 'i te fukahi taí.

²⁶ Pea 'i te sio kiā Ia 'e te kau akó, 'oku hā'ele 'i te fukahi taí, ne'e notou puputu'u, mo pehē, “Ko te fa'ahikehe!” Pea notou fekālanga'i ko te notou manaheé.

²⁷ Ka ne'e lea ange 'e Sīsū kiā nātou, 'o pehē, “Kotou fiamālie he ko Au pē ia. 'Aua 'e kotou manahē!”

²⁸ Pea tali 'e Pita kiā Ia, “Alikí, kāpau ko Koe, fekau ke au 'alu atu 'i te fukahi taí.”

²⁹ Pea iange 'e Ia, “Ha'u!” Pea hifo 'ia Pita mei te vaká, 'o hā'ele 'i te fukahi vai ke 'alu kiā Sīsū.

³⁰ Kā 'i tana tokanga ki te mālohi 'o te matangí, ne'e 'ilifia ia; pea 'i tana kamata ngoto ifó ne'e kalanga ia, “Alikí ē, fakama'uli 'oku!”

³¹ Pea mafao atu leva 'e Sīsū Tono nimá, 'o puke'i 'ona, 'o iange kiā ia, “Ia te tui vaivai, ko te ā ne ke tāla'a aí?”

³² Pea 'i te nā heka ki te vaká ne'e malū leva 'ia te matangí.

³³ Pea ko nātou ne'e 'i te vaká ne'e notou tū'ulutui kiā Ia, 'o notou pehē, “Tā ko te mo'oni, ko te 'Alo 'o te 'Atuá 'ia Koe.”

*Ko te fakama'uli mahaki 'a Sīsū 'i Kenesaletí
(Ma'ake 6:53-56)*

³⁴ Pea 'i te notou hoko atú, ne'e notou tū'uta ki te fanua ko Kenesaletí.

³⁵ Pea 'i tonu 'ilo'i 'e te kau tangata 'o te feitu'ú ko Sīsū iá, ne'e notou fekau atu ki te feitu'u kotoa pē 'o te fanua ko iá, 'o fetuku mai kiā Ia 'ia nātou fuli pē ne'e mahaki'iná,

³⁶ 'o notou kole kiā Ia ke tuku mu'a ke notou ki'i ala pē he kapa 'o Tono kofú. Pea ko nātou kotoa pē ne'e ala ki a'í ne'e notou ma'uli 'aupito.

15

*Ko te tukufakaholo 'a te kau mātu'á
(Ma'ake 7:1-13)*

¹ Pea ne'e ōmai te kau Fālesi mo te kau sikalaiepe 'o Selusalemá kiā Sīsū, 'o notou pehē ange,

² “Ko te ā 'oku laka kehe ai Ta'aú kau ako mo te akonaki kua tukufakaholo mei te mātu'á? He 'oku kala notou fanofano te notou nimá 'i te notou kai maá!”

³ Kae tali ange 'e Ia, 'o pehē kiā nātou, “Ko te ā 'oku kotou laka kehe ai 'ia kōtou ia mo te lao 'a te 'Atuá, kote'uhí ko te akonaki fakaeono'aho 'a kōtóú?”

⁴ He ne'e tu'utu'uni 'e te 'Atuá 'o pehē, ‘Faka'apa'apa ki tau tamaí mo tau fa'eé;’ mo 'eni, ‘Ko ia 'e lea kovi ki tana tamaí, pe ko tana fa'eé, ke mate tāmata'i ia.’*

* 15:4 15:4 'Eki 20:12; 21:17; Teu 5:16; Lev 20:9

⁵ Kā kua kotou pehē 'e kōtou ia, 'Ko ia 'e pehē ki tana tamaí, pe ko tana fa'eé, 'Ā, kua fakatāpui ki te ngāue 'a te 'Alikí 'ia te me'a ne au mei 'aonga 'aki kiā koé,

⁶ pea 'e kailoa leva ina fai tana faka'apa'apa ki tana tamaí, pe ko tana fa'eé;* pea tā kua kotou fakata'e'aonga'i 'ia te lao 'a te 'Atuá 'aki te kotou lau fakaeono'ahó.

⁷ 'Ia te kau mālualohi! Ne'ine'i palōfisai 'e 'Aisea 'iā kōtoú, 'o pehē,

⁸ Ko te kakai nei 'oku notou faka'apa'apa kiā Au 'aki te notou ngutú,

kā ko te notou lotó 'oku mama'o meīā Au.

⁹ Ko te kulanoa pē te notou lotu maí; 'oku notou ako 'aki he 'ū tokāteline, ko te 'ū tu'utu'uni pē 'a te tangata!' ”*

*Ko te 'ū me'a 'oku 'uli ai te tangatá
(Ma'ake 7:14-23)*

¹⁰ Pea toki ui 'e Sīsū 'ia te kakaí, 'o iange kiā natou, “Fanongo mai kae kotou 'ilo'i.

¹¹ 'Oku kala ko te me'a 'oku hū atu ki te ngutú 'oku 'uli ai he tangata, kā ko te me'a 'oku hū mai mei te ngutú, ko 'eni ia 'oku 'uli ai 'ia te tangatá.”

¹² Pea toki ha'u ai Tana kau akó, 'o 'eke ange kiā Ia, “'Oku Ke mea'i koā ne'e lavea te loto 'o te kau Fālesí, 'i te notou fanongo ki Tau lea nā?”

¹³ Kae toki pehē ange 'e Sīsū, “Ko te 'akau kotoa pē ne'e kailoa tō 'e Taku Tamai 'oku 'i hēvaní, 'e ta'aki ia.

* **15:6** 15:6 pe ko tana fa'eé: 'oku kailoa 'asi 'ia te kupu'i lea nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi. * **15:9** 15:8-9 'Ais 29:13

14 'Aua kotou tokanga kiā nātou; ko te kau takimu'a kui 'ia nātou ia. Pea kā taki he kui 'ia te kui, 'e nā fakatou tō ki te luó.”*

15 Pea lea 'e Pita 'o pehē ange kiā Ia, “Fakamatala'i mai mu'a te talanoa fakatātā nei kiā mātou.”

16 Pea iange Ia, “Oku kei ta'e'ilo pē koā mo kōtou ia?

17 Kua he'iki ai koā mahino atu, kā 'i ai he me'a 'oku hū ki te ngutú, 'oku 'alu ifo ia ki te keté, pea toki laku atu ki tua'ā?

18 Kā ko te 'ū me'a 'oku hū atu mei te ngutú 'oku ha'u ia mei te lotó; pea ko te me'a ia 'oku 'uli ai 'ia te tangatá.*

19 He 'oku hū mai mei te lotó 'ia te fakakaukau pango, 'ia te fakapō, 'ia te tonono 'unoho, 'ia te fe'auaki, 'ia te kaiha'a, 'ia te fakamo'oni lohi, 'ia te lea kovi.

20 Ko 'eni 'ia te 'ū me'a 'oku 'uli ai 'ia te tangatá: kā ko te kai ta'efanofanó 'oku kailoa 'uli ai te tangatá ia.”

Ko te tui 'a te fafine Kēnaní
(Ma'ake 7:24-30)

21 Pea 'alu atu 'ia Sīsū mei ai, ki te 'ū feitu'u 'o Taia mo Saitoní.

22 Pea vakai, ne'e 'i ai he fafine Kēnani 'i te feitu'u ko iá, ne'e 'alu atu 'o kalanga kiā Ia, 'o pehē, “Alikí ē, Hako 'o Tēvita, 'alo'ofa mai mu'a; ko taku ta'ahiné 'oku faingata'a'ina lahi, he 'oku 'ulusino ai te tēvolo!”

23 Ka ne'e kala Ha'aná ki'i lea 'e taha kiā ia. Pea ōmai tana kau akó, 'o kole ange kiā Sīsū, “Fekau te fafiné ke 'alu, he 'oku tangi toupili mai ia kiā tātou!”

* 15:14 15:14 Luke 6:39 * 15:18 15:18 Māt 12:34

24 Ka ne'e tali ange Ia 'o pehē, “Ne'e fekau'i mai 'Okú ki te fanga sipi pē kua mole 'i te ha'a 'Isilelí.”

25 Pea toki ha'u te fafiné, 'o tū'ulutui kiā Ia, mo iange, “Alikí, tokoni mai mu'a.”

26 Ka ne'e tali ange 'e Sīsū, 'o pehē, “Oku kailoa totonu ke to'o te mā 'a te fānaú, 'o sī ki te fanga kulií.”

27 Pea iange 'e te fafiné, “Ko te mo'oni ia, 'Alikí; ka na'a mo te fanga kulií foki 'oku notou kai mei te 'ū momo 'oku ngangana mei te tēpile 'a te notou 'alíkí.”

28 Pea toki iange 'e Sīsū kiā ia, “Fafine, tā 'oku lahi tau tuí; 'e fai ma'au 'ia te me'a 'oku ke kole ki aí.” Pea ne'e ma'uli tana ta'ahiné mei te taimi pē ko iá.

Ko te fakama'uli 'e Sīsū he tokolahi

29 Pea 'alu 'ia Sīsū mei ai, pea ha'u Ia 'o ofi ki te Tai 'o Kālelí; 'o toki 'alu ake ki te ma'ungá, 'o nofo 'i ai.

30 Pea ō atu kiā Ia he fu'u kakai tokolahi, 'o notou 'aumi 'ia te heke, mo te kui, mo te va'e ketu, mo te noa, pea mo he tokolahi ne'e puke 'i te mahaki kehekehe; 'o notou tuku atu 'ia nātou ki te va'e 'o Sīsú, pea ne'e fakama'uli 'e Ia 'ia nātou.

31 Pea ofo ai 'ia te kakaí, 'i te notou sio ki te noá 'oku lea, mo te va'e ketú 'oku ma'uli, mo te heké 'oku 'eva'eva, mo te kuí 'oku 'a'ala; pea notou fakamālō'ina 'ia te 'Atua 'o 'Isilelí.

Ko te fafanga 'e Sīsū te toko fā afé

(Ma'ake 8:1-10)

32 Pea ui mai 'e Sīsū Tana kau akó kiā Ia, 'o iange, “Oku langa Toku fatú 'i te 'ofa ki te kakai nei, he ko te 'aho 'eni 'e tolu mo te notou nonofo mai, pea 'oku kailoa he notou me'akai. Pea 'oku kala Ū loto ke

tukuange 'ia nātou 'oku notou fiakakai, na'a faifai pea notou pōngingia 'i te alá.”

³³ Pea notou tali ange kiā Ia, “E tou ma'u mei fea 'i te toafa nei he mā lahi, ke totofu ai he fu'u kakai tokolahi pehē fau?”

³⁴ Pea iange 'e Sīsū, “Oku fia te kotou fe'i maá?”

Pea notou tali, “Oku fitu, mo te 'ū mata'i ika liliki.”

³⁵ Pea fekau 'e Ia ki te kakaí ke notou tāngungutu 'i te funga kekelelé.

³⁶ Pea ne Ina to'o 'ia te fe'i mā 'e fitú, mo te 'ū mata'i iká, 'o fai he fakafeta'i, pea toki pakipaki 'e Ia 'o 'avange ki te kau akó, pea 'avange 'e te kau akó ki te kakaí.

³⁷ Pea notou kai kotoa pē, 'o mākokona; pea notou tānaki 'ia te 'ū kongakonga mā ne'e toé, pea fonu ai te kato 'e fitu.

³⁸ Pea ko nātou ne'e kaí ko te toko fā afe tangata, 'o kala lau ai 'ia fafine mo te tamaliki.

³⁹ Pea tukuange leva 'e Sīsū 'ia te kakaí, kae heka Ia ki te vaká, 'o folau atu ki te 'ū feitu'u 'o Makataní.†

16

Ko te fia ma'u he faka'ilonga mei langi

(Ma'ake 8:11-13; Luke 12:54-56)

¹ Pea ha'u kiā Ia 'ia te kau Fālesí mo te kau Sātusí, 'o 'ahi'ahi'i 'Ona, 'i te notou kole ke faka'ali'ali ange kiā natou he faka'ilonga mei langi.*

² Pea toki tali 'e Sīsū kiā nātou, “Kā afiafi leva 'oku kotou pehē, “E 'afua, he 'oku kulakula 'ia te langí.”

† **15:39** 15:39 Makataní: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihi, Maki-talá. * **16:1** 16:1 Māt 12:38; Luke 11:16

³ Pea kā pongipongi 'oku kotou pehē, “E 'alotāmaki 'ia te 'aho nei, he 'oku kulakula mo pōpō'uli 'ia te langí. 'Oku kotou vavanga koā ki te mata 'o te langí; kā ko te 'ū faka'ilonga 'o te kuongá 'oku kala kotou lava ke 'ilo'i?”

⁴ Ko te to'utangata faikovi ia mo fe'auaki 'oku notou tangi ki te faka'ilongá; kā 'oku kala he faka'ilonga 'e 'avange ki ai, ngata pē 'i te faka'ilonga 'o Sioná.”*

Pea 'alu leva Ia meiā nātou.

*Ko te lēvani 'a te kau Fālesí mo te kau Sātusí
(Ma'ake 8:14-21)*

⁵ Pea kua a'u te kau akó ki te kauvai 'e tahá, tā ne'e ngalo 'iā nātou ke 'ave he mā.

⁶ Pea iange 'e Sīsū kiā nātou, “Kotou tokanga kiā kōtou kote'uhí ko te lēvani 'a te kau Fālesí mo te kau Sātusí.”*

⁷ Pea notou alea ai 'iā nātou 'o pehē, “Ko tono 'uhingá ko te kailoa tou 'aumai he maá.”

⁸ Pea 'i te 'ilo ki ai 'e Sīsú, ne'e iange Ia, “Ia te kau tui vaivai, ko te ā 'oku kotou alea ai 'o pehē kote'uhí ko te kailoa kotou 'aumai he maá?

⁹ Kua kailoa koā mahino kiā kōtou, pe 'e kotou manatu'i te fe'i mā 'e nima ki te toko nima afé, mo te fia'i kato ne'e kotou tānakí?*

¹⁰ Pe ko te fe'i mā 'e fitu ki te toko fā afé, mo te fia'i kato ne'e kotou tānakí?*

¹¹ Kua fefe'aki nai tana ta'emahino kiā kotou ne'e kala ko Taku lea atú ki te maá? Kotou lamalama 'ia kōtou kote'uhí ko te lēvani 'a te kau Fālesí mo te Sātusí.”

* **16:4** 16:4 Māt 12:39; Luke 11:29 * **16:6** 16:6 Luke 12:1 * **16:9**
16:9 Māt 14:17-21 * **16:10** 16:10 Māt 15:34-38

12 Ne'e toki mahino leva kiā nātou, tā 'oku kailoa ko Tana pehē ke notou faka'ehi'ehi mei te lēvani maá, kā ko te akonaki 'a te kau Fālesí mo te kau Sātusí.

Ko ai 'ia Sīsū?

(Ma'ake 8:27-30; Luke 9:18-21)

13 Pea kua a'u 'ia Sīsū ki te feitu'u 'o Sesalia Filipaí, pea fehu'i ange 'e Ia ki Tana kau akó, “Ko ai nai 'ia te Fanautama te Tangatá 'i te lau 'a te kakaí?”

14 Pea notou pehē, “Ko te lau 'a te 'ihi, ko Sione Papitaiso; kā ko te 'ihi, ko 'Ilaisiā; pea ko te 'ihi, ko Selemaia, pē he taha 'o te kau palōfitá.”*

15 Pea pehē ange 'e Ia, “Kā ko ai 'ia Au 'i te lau 'a kōtoú?”

16 Pea tali 'e Saimone Pita, 'o pehē, “Ko te Kalaisí Koe, ko te 'Alo 'o te 'Atua Ma'ulí.”*

17 Pea tali 'e Sīsū, 'o pehē kiā ia, “Oku manū'ia mo'oni 'ia koe, 'e Saimone Pāsiona, he 'oku kailoa ko te kakano mo te toto ne'e fakahaa'i kiā koé, kā ko Taku Tamai 'oku 'i hēvani.

18 Ko 'eni Taku lea foki kiā koé, ko Pita* 'ia koe; pea 'i te funga maka nei 'e Au langa ai Toku siasí; pea 'e kailoa mālohi ki ai 'ia te 'ū matapā 'o Hētesí.

19 'E Au 'avatu kiā koe 'ia te 'ū kī 'o te Pule'anga 'o Hēvani; pea kā 'i ai he me'a 'e ke tapui 'i māmani, kua tapui ia 'i hēvani; pea kā 'i ai he me'a 'e ke fakangafua 'i māmani, kua fakangafua ia 'i hēvani.”*

* **16:14** 16:14 Māt 14:1-2; Ma'ake 6:14-15; Luke 9:7-8 * **16:16**
 16:16 Sione 6:68-69 * **16:18** 16:18 Pita: 'oku 'uhinga te fe'i lea
 faka-Kalisi nei ko te Maka. * **16:19** 16:19 Māt 18:18; Sione 20:23

20 Ne Ina toki fekau ki te kau akó, ke 'aua na'a notou tala holo, ko Ia ia 'ia te Kalaisí.

Ko te fakahaa'i 'e Sīsū Tana mamahí mo Tana pekiá

(Ma'ake 8:31–9:1; Luke 9:22-27)

21 Pea talu mei te taimi ko iá mo tonono fakahaa'i 'e Sīsū ki Tana kau akó, 'e pau ke 'alu atu Ia ki Selusalema, pea 'e lahi Tono fakamamahi'i 'e te kau mātu'á mo te kau taula'aliki lahí mo te kau sikalaipé, pea 'e tāmāte'i 'Ona, pea 'e fokotu'u ake 'i tonono 'aho tolú.

22 Pea toki 'ave 'Ona 'e Pita, 'o valoki'i, mo pehē ange, “Aua Ke lea pehē, 'Alikí! 'E kailoa 'aupito hoko he me'a pehē kiā Koe!”

23 Pea toki tafoki Ia 'o lea kiā Pita, “Tu'u ki muli, Sētane; ko Toku tūkia'anga 'ia koe. He 'oku kailoa ko te 'ū me'a faka-e-'Atua 'oku sio ki ai tou lotó, kā ko te 'ū me'a fakaetangata.”

24 Pea toki lea ange 'e Sīsū ki Tana kau akó, 'o pehē, “Kā 'i ai he taha 'oku fia mulimuli mai, kua pau ke tuku 'e ia tonono lotó, pea fua tonono kolosí, 'o mulimuli mai 'iā Au.*

25 He ko ia 'oku feinga ke kalofaki tana ma'ulí, ko tana tuku ia ke molé; pea ko ia 'e tuku tana ma'ulí ke mole kote'uhí ko Au, ko tana kalofakí ia.*

26 He ko te ā tonono 'aonga kā ma'u he tangata 'ia māmani fuli pē 'i tana ngāu'é, kae mole ai tana ma'ulí? Pea ko te ā he me'a 'e 'avatu he tangata ke fakatau 'aki mai tana ma'ulí?†

* **16:24** 16:24 Māt 10:38; Luke 14:27 * **16:25** 16:25 Māt 10:39; Luke 17:33; Sione 12:25 † **16:26** 16:26 tana ma'ulí pe tonono laumālié.

27 Hē 'e hā'ele mai 'ia te Fanautama te Tangatá, 'i te nāunau 'o Tana Tamaí, mo Tana kau 'āngeló; pea 'e toki totongi 'e Ia ki te tangata taki taha 'o fakatatau ki tana ngāué.*

28 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'oku 'i ai he 'ihi 'o kōtou 'oku tutu'u 'i hení, 'e kailoa notou mama'i lave ki te maté, kae'aua ke notou mamata ki te Fanautama te Tangatá 'oku hā'ele mai 'i Tono pule'angá.”

17

*Ko te lāngilangi totonu 'o Sīsūú
(Ma'ake 9:2-13; Luke 9:28-36)*

1 Pea kua 'osi mei ai te 'aho 'e ono, pea 'ave 'e Sīsū 'ia Pita, mo Sēmisi, mo Sione ko te tehina 'o Sēmisi, 'o 'avake 'ia nātou ki te ma'unga mā'olunga fakaenātou.*

2 Pea ne'e fakakehe Tono angá 'i te notou 'aó, pea ne'e ulo Tono fofongá 'o hangē ko te la'aá, pea ko Tono 'ū kofú ne'e hina ekiaki 'o hangē ko te maamá.

3 Pea vakai, ne'e hā kiā nātou 'ia Mōsese mo 'Ilaisiā 'oku notou talanoa mo Ia.

4 Pea iange 'e Pita kiā Sīsū, “Alikí, 'oku sai te tou 'i hení; kāpau 'e Ke loto ki ai, pea tuku ke motou ngaahi 'i heni he palepale 'e tolu, 'o taha Mo'ou, pea taha mo'o Mōsese, pea taha mo'o 'Ilaisiā.”

5 Pea 'i te kei lea 'ia Pitá, fokifā pē kua fakapūlou'i 'aki nātou 'ia te 'ao ngingila. Pea ne'e ongo mai he le'o mei te 'aó, ne'e folafola mai, “Ko Toku 'Alo Pelé

* 16:27 16:27 Māt 25:31; Saame 62:12; Loma 2:6 * 17:1 17:1-5 2
Pita 1:17-18

'eni, 'a ia 'Okou hōifua ki Aí; kotou fakaongo kiā Ia!”*

⁶ Pea 'i te notou fanongo ki aí, ne'e notou tō fo'oifo ki lalo, mo notou manahē 'aupito.

⁷ Pea ha'u 'ia Sīsū 'o ala kiā nātou, mo iange, “Tu'u, pea 'aua manahē!”

⁸ Pea 'i te notou hanga aké, ne'e kailoa notou toe sio he taha, kā ko Sīsū pē.

⁹ Pea 'i te notou ō ifo mei te ma'ungá, ne'e fekau 'e Sīsū kiā nātou, 'o pehē, “Aua 'e kotou fai he talanoa ki te me'a kua haá, kae'aua ke toetu'u mei te maté 'ia te Fanautama te Tangatá.”

¹⁰ Pea fehu'i kiā Ia 'e te kau akó, 'o pehē, “Ko te ā tonu 'uhinga 'o te pehē 'e te kau sikalaipé, kua pau ke fu'aki ha'u 'ia 'Ilaisiá?”*

¹¹ Pea tali 'e Ia 'o pehē, “Ko te mo'oni, 'e fu'aki ha'u 'ia 'Ilaisiā, 'o fakatonutonu 'ia te me'a kotoa pē.

¹² Kā 'Okou tala'i atu, kua 'osi ha'u 'ia 'Ilaisiā, ka ne'e kailoa notou 'ilo'i ia, pea ne'e notou fai te notou lotó kiā Ia. 'Io, 'e pehē pē foki mo te notou ngaahikovi'i 'ia te Fanautama te Tangatá.”*

¹³ Pea toki mahino leva ki te kau akó, tā ko Sione Papitaiso 'oku kau ki ai Tana leá.

Ko te fakama'uli 'e Sīsū he tamasi'i ne'e mahaki moa

(Ma'ake 9:14-29; Luke 9:37-43a)

¹⁴ Pea 'i te notou ha'u ki te kakaí, ne'e ha'u he tangata, 'o tū'ulutui kiā Ia, 'o pehē,

* **17:5** 17:5 Sēn 22:2; Teu 18:15; Saame 2:7; 'Ais 42:1; Māt 3:17; 12:18; Ma'ake 1:11; Luke 3:22 * **17:10** 17:10 Mal 4:5 * **17:12** 17:12 Māt 11:14

15 “‘Alikī, 'ofa mai mu'a ki toku 'uhikī, he kua puke 'i te mahaki moá, pea mamahi lahi; kua tu'a lahi tana tō ki te afī, pea tu'a lahi tana tō ki te vaí.

16 Pea ne au 'aumai 'ona ki Tau kau akó, ka ne'e kailoa notou lava si'ana fakama'uli!”

17 Pea tali ange 'e Sīsū 'o pehē, “‘Ia te fa'ahinga ta'etui mo anga-kehe, 'e ngata 'āfea Taku 'iā kōtōú? 'E ngata 'āfea Taku kātaki'i 'ia kōtōú? 'Aumai 'ona ki heni kiā Au.”

18 Pea ne'e lolomi 'e Sīsū 'ia te tēvoló, pea mahu'i ia mei te tamá, pea ne'e ma'uli ia 'i te taimi pē ko iá.

19 Pea toki ōmai te kau akó 'iā nātou pē kiā Sīsū, 'o notou 'eke ange, “‘Ko te ā ne'e kailoa motou lava ai ke kapusi iá?”

20 Pea pehē Ia kiā natou, “‘Kote'uhí pē ko te kotou tui vaivaí. He 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtōu, kā ne 'i ai he kotou tui, 'o tatau mo te fe'i pulapula'i mūsítá tonó lahí, 'e kotou pehē ki te ma'unga nei, ‘Hiki mei heni ki hená,’ pea 'e hiki ia. Pea 'e kailoa he me'a 'e faingata'a kiā kōtōu.*

21 [Kā neongo ia, ko te fa'ahinga nei 'oku kailoa lava ia ke mahu'i, kā 'i te lotu pē mo te 'aukai.]”*

*Ko te toe lea 'aki 'e Sīsū Tana pekiá
(Ma'ake 9:30-32; Luke 9:43b-45)*

22 Pea 'i te lolotonga te notou fakataha 'i Kālelí, ne'e lea ange 'e Sīsū kiā nātou, 'o pehē, “‘E tukuange 'ia te Fanautama te Tangatá ki te nima 'o te kakaí,

* **17:20** 17:20 Māt 21:21; Ma'ake 11:23; 1 Kol 13:2 * **17:21** 17:21 'Oku kailoa 'asi 'ia te veesi nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi (vakai kiā Ma'ake 9:29).

²³ pea 'e notou tāmāte'i 'Ona, pea 'i tonō 'aho tolú 'e toe fokotu'u Ia mei te maté.” Pea ne'e notou loto mamahi 'aupito.

Ko te totongi tukuhau Temipalé

²⁴ Pea notou a'u ki Kāpaneume, pea ko nātou ne'e tānaki 'ia te tukuhau fakasiasí ne notou ō atu kiā Pita, 'o iange, “Oku kailoa koā fai 'e te kotou Tangata'alikí 'ia te tukuhau Temipalé?”*

²⁵ Pea iange ia, “Io.”

Kā 'i tana hū ki falé ne'e iange 'e Sīsū kiā ia, 'o pehē, “E Saimone, ko te ā tau laú? Ko te 'ū tu'i 'o māmaní 'oku notou tānaki tute mo te tukuhau meīā ai: mei te fale'aló, pe mei te kakai kehé?”

²⁶ Pea tali ange ia, “Mei te kakai kehé pē.”

Pea pehē ange 'e Sīsū kiā ia, “Āua, pea tā 'oku 'ata'atā 'ia te fale'aló ia.

²⁷ Kā kote'uhí ke 'aua na'a tou fakatupu 'ita kiā nātou, 'alu mu'a koe ki tai, 'o lafo he mātā'u; pea ko te 'uluaki ika 'e kaí, 'e ke to'o 'o fa'ai tonō ngutú, pea 'e ke 'ilo'i ai he fe'i sikeli;† to'o ia 'o 'avange kiā nātou Ma'aku mo koe.”

18

Ko ai 'oku lahi tahá?

(Ma'ake 9:33-37; Luke 9:46-48)

¹ Pea 'i te 'aho ko iá ne'e ōmai te kau akó kiā Sīsū, 'o notou pehē, “Ko ai 'oku lahi taha 'i te Pule'anga 'o Hēvaní?”*

* **17:24** 17:24 'Eki 30:13; 38:26 † **17:27** 17:27 sikeli: Ko te fe'i pa'anga siliva 'eni, 'oku fe'unga tonō mahu'ingá mo te totongi tukuhau 'a te toko ua ki te temipalé. * **18:1** 18:1 Luke 22:24

² Pea ui mai 'e Ia he tamasi'i ke 'alu ange, 'o Ina tuku 'i te notou lotolotongá,

³ 'o pehē ange Ia, “Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, kāpau 'e kailoa kotou liliu, 'o hoko ke hangē ko te fanga ki'i tamaliki, 'e kailoa 'aupito kotou hū ki te Pule'anga 'o Hēvaní.*

⁴ Ko ia ai, ko ia ko 'ē 'e fakavaivai'i 'ona 'o hangē ko te tamasi'i ko 'ení, ko ia ia 'oku lahi 'i te Pule'anga 'o Hēvaní.

⁵ Pea kā 'i ai he taha 'oku tali he tamasi'i pehē 'e toko taha, kote'uhí ko Toku hingoá, 'oku tali 'e ia 'Oku.

*Ko te tupu'anga 'o te angahalá
(Ma'ake 9:42-48; Luke 17:1-2)*

⁶ “Pea kā 'i ai he tangata 'e fakatūkia'i he taha 'o te fa'ahinga liliki nei 'oku tui kiā Aú, 'e sai ange ki te tangata ko iá kāpau ne'e tautau he fu'u maka 'i tono kiá, 'o lōmaki'i 'ona 'i te moana lolotó.

⁷ 'E mala'ia 'ia māmani kote'uhí ko te kau tūkia'angá! He kua pau 'e hoko mai 'ia te kau tūkia'anga; kae pohoē 'ia te tangata, 'a ē 'e ha'u mei ai 'ia te tūkia'angá!

⁸ Pea kāpau 'oku fakatūkia'i 'ou 'e tou nimá, pe ko tou va'é, tu'usi ia, pea si'aki atu. 'Oku ngutuhua ange tau a'u ki te ma'ulí nima taha pe va'e taha, 'i tono sī nima ua pe va'e ua 'ou ki te afi ta'engatá.*

⁹ Pea kāpau 'oku fakatūkia'i 'ou 'e tou matá, kape'i ia, 'o si'aki. 'Oku ngutuhua ange hau a'u mata taha ki te ma'ulí, 'i tono sī mata ua 'ou ki te afi 'o helí.*

* **18:3** 18:3 Ma'ake 10:15; Luke 18:17

* **18:8** 18:8 Māt 5:30

* **18:9** 18:9 Māt 5:29

*Ko te sipi ne heé**(Luke 15:3-7)*

¹⁰ “Vakai ke 'aua na'a kotou fakasītua'i he taha 'o te fa'ahinga liliki nei. Hē 'Okou tala'i atu, ko te notou kau 'āngelo 'i te langí 'oku notou fakafe'ao ma'u pē ki Taku Tamai 'oku 'i hēvaní.

¹¹ [He kua ha'u 'ia te Fanautama te Tangatá ke fakama'uli 'ia nātou ne'e molé.]*

¹² Ko te ā he kotou lau? Kā ne ma'u he tangata he sipi 'e teau, pea hē he notou taha, 'e kailoa koā ina tuku 'ia te toko hivangofulu mā hivá 'i te ma'ungá, kae 'alu ke kumi 'ia te taha kua heé?

¹³ Pea kāpau 'e 'ilo'i 'e ia 'ona, 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'oku lahi ange tana fiafia 'i te fe'i sipi ko iá, 'i te hivangofulu mā hiva ne'e kailoa heé.

¹⁴ Pehē foki, 'oku kailoa ko te finangalo 'o te kotou Tamai 'oku 'i hēvaní ke mole he fe'i toko taha 'o te fa'ahinga liliki nei.

*Kā faihala atu tou kāingá**(Luke 17:3)*

¹⁵ “Pea kāpau 'e faihala atu tou tokouá kiā koe, 'alu 'ia koe 'o fakamahino kiā ia, 'o fakaekōlua pē. Kāpau 'e tokanga ia kiā koe, kua ke ma'u mai tou tokouá.*

¹⁶ Kae kā kailoa ina tokanga, ke toe 'alu mo koe he toko taha pe toko ua, kote'uhí ke fakapapau'i 'ia te 'ū me'á mei te fakamo'oni 'a te toko ua pe toko tolu.*

¹⁷ Pea kāpau 'e kailoa toka'i 'e ia 'ia nātou, pea tala ki te siasí. Pea kāpau 'e kailoa toka'i 'e ia mo te siasí

* **18:11** 18:11 'Oku kailoa 'asi 'ia te veesí nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi (vakai kiā Luk 19:10). * **18:11** 18:11 Luke 19:10 * **18:15** 18:15

Luke 17:3 * **18:16** 18:16 Teu 19:15

foki, pea ke tatau ia kiā koe mo te hīteni pē ko te tānaki tukuhau.

¹⁸ 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, ko te me'a kotoa pē 'e kotou tapui 'i māmani 'e tapui 'i hēvani; ko te me'a kotoa pē 'e kotou fakangafua 'i māmani 'e fakangafua 'i hēvani.*

¹⁹ Pea 'Okou tala'i atu kiā kōtou foki, kā 'i ai he toko ua 'iā kōtou 'i māmani 'e nā loto taha he me'a pē 'e nā kole ki ai, 'e fai pē ma'a nāua 'e Taku Tamai 'oku 'i hēvaní.

²⁰ He ko te feitu'u kua fakataha 'i ai he toko ua pe te toko tolu 'i Toku hingoá, 'e Au 'i ai mo nātou.”

Ko te tamaio'aliki loto fefeka

²¹ Ne'e toki ha'u 'ia Pita kiā Ia, 'o pehē, “'Alikí, 'e tu'a fia te faihala mai toku tokouá kiā au, kae au fakamolemole'i pē? 'E tu'a fitu nai?”*

²² Pea iange 'e Sīsū, “'Oku kala U pehē kiā koe, 'e tu'a fitu, kā, 'e tu'a fitungofulu liunga 'aki te fitu.*

²³ Ko ia 'oku tatau 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní mo he tu'i, ne'e finangalo ke sivi'i te fakamatala pa'anga tana kau tamaio'alikí.

²⁴ Pea 'i tana kamata te sivi, ne'e 'aumai kiā ia he toko taha ne'e ma'ua ko te talēniti 'e taha mano.

²⁵ Pea 'i te kailoa hana me'a ke totongi 'akí, ne'e fekau tana 'alikí ke fakatau tuki 'ona, mo tono malí, mo te fānaú, mo tana me'a kotoa pē, ke totongi 'aki.

²⁶ Kā ne tōmape'e 'ia te tamaio'alikí 'o kole fakamātoato kiā ia, mo kole ange, ‘Tuku mai mu'a si'aku faingamālie, pea 'e au totongi fuli pē kiā koe.’

* **18:18** 18:18 Māt 16:19; Sione 20:23

* **18:21** 18:21-22 Luke

17:3-4 * **18:22** 18:22 Sēn 4:24

²⁷ Pea manava'ofa ai 'ia te 'alíkí ki te tamaio'alíkí ko iá, 'o tukuange 'ona, mo fakamolemole'i tonu ma'uá kotoa pē.

²⁸ Kā 'i te 'alu atu te tamaio'alíkí ko iá, ne ina 'ilo'i atu he toko taha 'o tana kaungā tamaio'alíkí, ne'e ma'ua kiā ia ko te tēnali 'e teau. Pea puke'i 'e ia 'ona 'o sisina tonu kiá, mo iange, 'Totongi mai leva tou ma'uá!'

²⁹ Kā ne tōmape'e 'ia te toko taha ne nā kaungā ngāu'é, 'o kole ange kiā ia, 'Tuku mai mu'a si'aku faingamālie, pea 'e au totongi kiā koe.'

³⁰ Ka ne'e kailoa tali 'e ia tana kolé; kae 'alu ia 'o sī 'ona ki te pilisoné, kae'aua ke totongi 'osi mai tonu 'ū ma'uá.

³¹ Kā ko tonu kaungā tamaio'alíkí, 'i te notou vakai ki te me'a kua faí, ne'e notou mamahi 'aupito, 'o notou ō 'o fakamatala ki te notou 'alíkí 'ia te me'a kotoa pē kua faí.

³² Toki ui ange te tamaio'alíkí 'e tana 'alíkí, 'o iange ki ai, 'Ia te tamaio'alíkí anga-kovi, ne au fakamolemole'i 'ou 'i tou fu'u ma'uá kotoa pē ko te me'a 'i tau kole maí.

³³ Pea ne'e kailoa koā mei totonu tau 'ofa mo koe kiā ia 'oku kulā kaungā ngāu'é, 'o hangē ko taku 'ofa kiā koé?'

³⁴ Pea 'ita ai tana 'alíkí, 'o tukuange 'ona ki te kau fakamamahí, kae'aua ke totongi mai kotoa pē 'ia te 'ū me'a ne'e ma'ua ki aí.

³⁵ 'E pehē pē foki mo te fai Taku Tamai Fakalangí kiā kōtou, 'o kāpau 'e kailoa kotou fakamolemole'i mo'oni he taha 'e ma'ua atu.'"

*Ko te akonaki 'a Sīsū kau ki te vete malí
(Ma'ake 10:1-12)*

¹ Pea kua faka'osi 'e Sīsū Tana faiakó, pea 'alu leva Ia mei Kāleli, 'o a'u atu ki te 'ū feitu'u 'o Siutea 'i Tu'a-Sioataní.

² Pea ne'e mulimuli kiā Ia he fu'u kakai tokolahi, pea ne'e fakama'uli 'e Ia 'ia nātou 'i ai.

³ Pea ha'u kiā Ia 'ia te kau Fālesí ke 'ahi'ahi'i 'Ona, 'o notou pehē, “Oku ngafua koā ke vete to'otó malí he fa'ahinga 'uhinga pē?”

⁴ Pea tali Ia, 'o pehē, “Ne'e kailoa kotou lau koā, ko Ia ne'e ngaahi 'ia te kakaí 'i te kamata'angá ne'e ngaahi nāua ko te tangata mo te fafine,*

⁵ pea mo te Folafola, ‘Ko te me'a ko iá 'e tukuange ai he tangata tana tamaí mo tana fa'eé, kae pīkitai ki tonu 'unohó; pea 'e hoko 'ia te toko uá ko te kakano pē taha?’*’

⁶ Tā 'oku kailoa nā kei ua, kā ko te kakano pē taha. 'Āua, pea ko te me'a kua fakahoko 'e te 'Atuá, ke 'aua na'a fakamāvae he tangata.”

⁷ Pea notou iange kiā Ia, “Kāpau ko ia, pea ko te ā ne'e tu'utu'uni ai 'e Mōsese ke 'avange he tohi vete, 'o tukuangé?’*’

⁸ Pea iange Ia kiā nātou, “Ko te me'a 'i te fefeka te kotou lotó, ko ia ne'e fakangafua ai 'e Mōsese ke kotou vete te kotou 'unohó; ka ne'e kailoa pehē ia 'i te kamata'angá.

⁹ Kā 'Okou tala'i atu 'eni kiā kōtou, kā 'i ai he taha 'e vete tonu 'unohó, 'o kailoa kote'uhí ko tana fe'auaki, pea toki mali ia mo he fafine kehe, 'oku

* **19:4** 19:4 Sēn 1:27; 5:2 * **19:5** 19:5 Sēn 2:24 * **19:7** 19:7 Teu 24:1-4; Māt 5:31

fe'auaki ia; pea ko ia 'e mali mo ia kua veté, 'oku tonou fafine ia.”*

¹⁰ Pea iange Tana kau akó kiā Ia, “Kāpau ko tonou anga ia 'o te tangatá mo tonou 'unohó, tā 'oku sai ange pē te nofo ta'emalí ia.”

¹¹ Kae toki iange Ia kiā natou, “'E kailoa tali te me'a ko iá 'e te kakai kotoa pē, ngata pē 'iā nātou kua tuku ki aí.

¹² He 'oku 'i ai te fa'ahinga 'iunoke 'oku tupu pehē mei te manava te notou fa'eé; pea 'oku 'i ai te fa'ahinga 'iunoke kua ngaahi ke 'iunoke 'e te tangatá; pea 'oku 'i ai te fa'ahinga 'iunoke kua notou ngaahi nātou ke pehē, kote'uhí ko te Pule'anga 'o Hēvaní. Ko ia ko 'ē 'oku malava ke talí, ke pehē pē ia.”

Ko te tāpuaki 'i 'e Sīsū he tamaliki

(Ma'ake 10:13-16; Luke 18:15-17)

¹³ Ne'e toki 'aumai kiā Ia he tamaliki liliki ke hili-faki Tono nimá kiā nātou 'o lotua; ka ne'e lolomi 'e te kau akó 'ia te kakai.

¹⁴ Kae toki iange 'e Sīsū, “Tukuange pē te tamaliki ke ōmai kiā Au, 'aue 'e ta'ofi 'ia nātou, he 'oku ma'a te fa'ahinga ko iá 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní.”

¹⁵ Pea hilifaki 'e Ia Tono nimá kiā nātou, pea toki 'alu mei ai.

Ko te talavou koloa'iná

(Ma'ake 10:17-31; Luke 18:18-30)

¹⁶ Pea vakai, ne'e ha'u kiā Ia he toko taha, 'o pehē, “Tangata'aliki,* ko te ā he ngāue lelei ke au fai, kae au ma'u ai 'ia te ma'uli ta'engatá?”

* **19:9** 19:9 Māt 5:32; 1 Kol 7:10-11 * **19:16** 19:16 Tangata'aliki: 'oku pehē 'i tonou 'ū hiki fualoa 'ihi, Tangata'aliki lelei.

17 Pea tali ange 'e Ia, “Ko te ā 'oku ke ui ai 'Oku ko te leleí? Ko te Toko Taha pē 'oku leleí.† Kae kāpau ko tou lotó ke hū ki te ma'ulí, pe'i tauhi 'ia te 'ū fekaú.”

18 Pea iange ia, “Ia te fea fua?”

Pea iange 'e Sīsū, “A 'eni, ‘Aua na'a ke fakapō, 'aua na'a ke fe'auaki, 'aua na'a ke kaiha'a, 'aua na'a ke fakamo'oni lohi,*

19 faka'apa'apa ki tau tamaí mo tau fa'eé,' pea, “E ke 'ofa ki tou kaungā'apí 'o hangē pē ko tau 'ofa kiā koé.’ ”*

20 Pea lea ange 'e te talavouí kiā Ia, “Kua u tauhi kātoa 'ia te 'ū fekau ko iá; ko te ā taku me'a 'oku kei toe ke au faí?”

21 Pea pehē ange 'e Sīsū kiā ia, “Kāpau ko tou lotó ke ke haohaoa, pe'i 'alu 'o fakatau atu tau nga'ota'otá, pea foaki tonono pa'angá ki te masivá, pea 'e 'i ai he koloa 'e fa'olaki ma'au 'i hēvani; pea ke ha'u leva 'o mulimuli 'iā Au.”

22 Pea 'i te fanongo 'e te talavouí ki te lea ko iá ne'e foki ia kua mamahi, he ko te tama koloa'ina ia.

23 Pea pehē 'e Sīsū ki Tana kau akó, “Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'e faingata'a 'aupito ke hū he taha koloa'ina ki te Pule'anga 'o Hēvaní.

24 'Io, 'Okou toe lea atu, 'oku faingafua ange ke hū he kāmeli 'i te ava'i hui tuitui, 'i te hū he koloa'ina ki te Pule'anga 'o te 'Atuá.”

25 Pea 'i te fanongo ki ai 'e te kau akó ne'e notou fu'u ofo lahi, 'o notou pehē, “Pea ko ai tū 'e ala ma'uli?”

† 19:17 19:17 Ko te Toko Taha pē 'oku leleí 'oku pehē 'i tonono 'ū hiki fualoa 'ihi, Ko te 'Atuá pē Toko Taha 'oku leleí. * 19:18 19:18 'Eki 20:13-16; Teu 5:17-20 * 19:19 19:19 'Eki 20:12; Teu 5:16; Lev 19:18

26 Pea siofia 'ia nātou 'e Sīsū, 'o iange, “I te vakai 'a te tangatá ko te me'a ia 'e kailoa malava; kā ki te 'Atuá 'oku malava 'ia te me'a kotoa pē.”

27 Pea toki lea ai 'ia Pita, 'o pehē ki ai, “Vakai, ko mātou 'eni kua motou si'aki 'ia te me'a kotoa pē, 'o motou mulimuli kiā Koe. Ko te ā he me'a 'e motou ma'u aí?”

28 Pea iange 'e Sīsū kiā nātou, “Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'ia kōtou kua mulimuli kiā Aú, kā hoko mai 'ia te fakatupu fo'ou, pea nofo 'ia te Fanautama te Tangatá 'i Tono taloni lāngilangi'iná, 'e fakanofu 'ia kōtou foki ki te taloni 'e hongofulu mā ua, 'o kotou fakamāu'i 'ia te matakali 'e hongofulu mā ua 'o 'Isilelí.*

29 'Io, ko ia kotoa pē kua ina si'aki he 'ū fale, pe 'ū tokoua, pe 'ū tu'afāfine, pe tamai, pe fa'ē, pe fānau, pē he 'ū tōkanga ngoue, kote'uhiā ko Toku hingoá, 'e toe ma'u ia 'o lōteau, pea 'e ma'u foki ia 'ia te ma'uli ta'engatá.

30 Kā ko te tokolahi 'oku mu'amu'á 'e notou mulimuli; pea ko te tokolahi 'o te kau mulimulí 'e notou mu'amu'a.*

20

Ko te kau ngāue 'i te ngoue vainé

1 “He ko te Pule'anga 'o Hēvaní 'oku tatau mo te tangata'aliki, ne'e 'alu atu hengihengi ke unga he 'ihi ke ngāue 'i tana ngoue vainé.

2 Pea ne'e alea ia mo te kau ngāué, ko te fe'i tēnali ki te 'aho, 'o fekau atu 'ia nātou ki tana ngoue vainé.

* 19:28 19:28 Māt 25:31; Luke 22:30 * 19:30 19:30 Māt 20:16; Luke 13:30

³ Pea 'alu atu ia 'i te hiva pongipongí, 'o 'ilo'i he 'ihi 'oku notou tutu'u noa pē 'i te mala'e fakataú,

⁴ pea iange ia kiā nātou, 'Alu mo kōtou ki te ngoue vainé, pea 'e au 'avatu kiā kōtou tonono taaú.' Pea notou 'alu.

⁵ Pea toe 'alu atu ia, 'o fe'unga mo te ho'atā mālié, pea mo te tolu afiafí, 'o fai pehē foki.

⁶ Pea fe'unga mo te nima afiafí ne'e 'alu atu ia, pea tā ne'e 'i ai mo te 'ihi 'oku notou tutu'u pē; pea iange ia kiā nātou, 'Ko te ā 'oku kotou tutu'u noa ai pē heni 'i te 'aho nei kakato?'

⁷ Pea notou iange kiā ia, 'Kote'uhí ko te kailoa he taha 'e fia unga 'ia mātoú.' Pea lea ange ia, 'Kotou ō mo kōtou foki ki te ngoue vainé.'

⁸ Pea 'i tana afiafí leva, ne'e lea te 'aliki 'o te ngoue vainé ki tana taki ngāué, 'Ui te kau ngāué, 'o tufa te notou totongí, 'o kamata mei te mulimuli maí 'o fai atu ki te mu'amu'a maí.'*

⁹ Pea ha'u 'ia nātou ne'e unga fe'unga mo te nima afiafí, 'o notou taki taha ma'u te fe'i tēnali.

¹⁰ Pea 'i te ha'u 'ia nātou ne'e fu'aki ungá, 'o notou 'amanaki 'e lahi ange ta'a nātou me'a; kā ko nātou foki ne'e notou ma'u taki taha te fe'i tēnali.

¹¹ Pea 'i te notou to'o iá, ne'e notou lāunga ki te tangata'alikí

¹² 'o notou pehē ange, "Ē, ko te kau siana ne'e mulimuli maí ko te fe'i houa pē taha ne'e notou ngāue'í, pea ko 'eni kua ke fakatatau 'ia nātou kiā mātoú, 'a ē kua motou fua tonono mamafa 'o te ngāué, pea fetakai mo te pupuha 'o te 'ahó!'

* **20:8** 20:8 Lev 19:13; Teu 24:15

13 Ka ne'e tali pē ia, 'o iange ki te notou toko taha, 'Siana, he 'okou kākaa'i 'ou? Ne'e kailoa koā tā alea ke fe'i tēnali 'e taha?

14 To'o pē tau me'á 'o 'alu. Ko te 'avange ki te mulimuli maí 'o tatau mo koé ko te me'a fa'italiha pē ia 'a'aku.

15 Na'a kua kailoa koā ngafua taku fa'italiha ki ta'akú me'a? Pe na'a kua meheka 'ia koé kote'uhí ko taku 'ofá?

16 Pehē foki, ko te mulimulí 'e notou mu'amua, pea ko te mu'amua 'e notou mulimuli.”**

*Ko te toe fakahaa'i 'e Sīsū Tana pekiá
(Ma'ake 10:32-34; Luke 18:31-34)*

17 Pea 'i te 'alu ake 'ia Sīsū ki Selusalemá, ne Ina 'ave 'ia te kau hongofulu mā uá 'o fakaenātou pē; pea 'i te notou 'i te alá ne'e iange Ia,

18 “Ko 'eni 'oku tou ō ki Selusalema, pea 'e tukuange 'ia te Fanautama te Tangatá ki te kau taula'aliki lahí mo te kau sikalaipé. Pea 'e notou fakamāu'i 'Ona ke mate;

19 pea 'e notou 'avatu Ia ki te kau Senitailé ke manuki'i, mo haha, mo kalusefai; pea 'e toetu'u Ia 'i tonu 'aho tolú.”

*Ko te kole 'ia te fa'ē 'a Sēmisi mo Sioné
(Ma'ake 10:35-45)*

20 Pea ha'u kiā Ia 'ia te fa'ē 'a te ongo foha 'o Sēpetí, mo tana ongo tamá, 'o tū'ulutui, 'o fai tana kole kiā Ia.

21 Pea iange Ia ki te fafiné, “Ko te ā to'ou loto?”

* **20:16** 20:16 'Oku tānaki mai 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi 'ia te pehē: He 'oku ui 'ia te tokolahí, kae fili pē te tokosi'i. * **20:16** 20:16 Māt 19:30; Ma'ake 10:31; Luke 13:30

Pea pehē mai 'e ia, “Tuku mai mu'a ke nofo taku ongo tamá, ko te taha 'i Tou to'omata'ú, mo te taha 'i Tou to'ohemá, 'i Tou pule'angá.”

22 Ka ne'e tali ange 'e Sīsū, 'o pehē, “Oku kala kulā 'ilo'i 'ia te me'a 'oku kulā kole ki aí. He 'e kulā lava koā ke inu 'i te ipu 'Okou teu inu aí?”†

Pea nā pehē ange ki Ai, “E mā lava pē.”

23 Pea lea Ia kiā nāua, “E kulā inu pē 'i te ipu 'Okou inu aí;‡ kā ko te nofo ki Toku to'omata'ú mo Toku to'ohemá, 'oku kailoa 'A'aku ke 'avatu ia, kā kiā nātou pē kua teuteu ia ki ai 'e Taku Tamaí.”

24 Pea 'i te fanongo ki ai te toko hongofulú, ne'e notou 'ita 'i te ongo tautēhiná.

25 Kae ui ange nātou 'e Sīsū, 'o iange, “Oku kotou 'ilo'i pē, ko te 'ū 'aliki 'o te Senitailé 'oku notou fa'a pule ki te kakaí, pea ko te notou kau mā'olungá 'oku notou holi ke angí 'i holo 'ia te kakaí.*

26 Kā 'e kailoa pehē 'ia kōtou ia; kā ko ia 'oku holi ke hoko ko te lahi 'iā kōtoú, 'e nofo ia ko te kotou sevāniti,*

27 pea ko ia 'oku holi ke hoko ko te kotou tu'ukimu'á, 'e nofo ia ko te kotou tamaio'aliki;

28 'o hangē foki ko te Fanautama te Tangatá ne'e kailoa ha'ú Iá ke ma'u sevāniti, kā ke sevāniti pē 'e Ia, pea ke tuku Tana ma'ulí ke huhu 'i 'aki he tokolahí, 'i Tana fetongi 'ia nātou.”

† **20:22** 20:22 'Oku tñnaki mai 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi 'ia te pehē: mo papitaiso 'i te papitaiso'anga 'e Au papitaiso aí. ‡ **20:23** 20:23 'Oku tñnaki mai 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi 'ia te pehē: pea papitaiso 'i te papitaiso'anga 'e Au papitaiso aí. * **20:25** 20:25-26 Luke 22:25-26

* **20:26** 20:26-27 Māt 23:11; Ma'ake 9:35; Luke 22:26

*Ko te fakama'uli 'e Sīsū he ongo tangata kui
(Ma'ake 10:46-52; Luke 18:35-43)*

²⁹ Pea 'i te notou ō atu mei Selikoó, ne'e mulimuli kiā Ia he fu'u kakai tokolahī.

³⁰ Pea tā ko te ongo kui 'oku nā nonofo 'i te va'ealá; pea 'i te nā fanongo 'oku me'a ange 'ia Sīsúú, ne'e nā kalanga 'o pehē, “Alikī ē, Hako 'o Tēvitá, 'alo'ofa mai!”

³¹ Ka ne'e lolomi nāua 'e te kakaí ke nā fakalongongo: kae toe 'āsili ange ai te nā kalangá, “Alikī ē, Hako 'o Tēvitá, 'alo'ofa mai!”

³² Pea tu'u 'ia Sīsū, 'o 'eke ange kiā nāua, “Ko te ā te me'a 'oku kulā holi ke Au fai ma'a kōluá?”

³³ Pea nā iange, “Alikī ē, faka'ā mu'a te mā poko'i matá!”

³⁴ Pea ne'e langa te fatu 'o Sīsúú 'i te 'ofa, 'o Ina ala ki te nā 'ū fe'i matá. Pea nā 'a'ala leva, 'o mulimuli kiā Ia.

21

*Ko te a'u 'ia Sīsū ki Selusalemá
(Ma'ake 11:1-11; Luke 19:28-38; Sione 12:12-19)*

¹ Pea 'i te notou ofi ki Selusalemá, 'o a'u atu ki Petefesi 'i te ma'unga ko 'Ōlivé, ne'e toki fekau atu 'e Sīsū he ongo tama ako 'e toko ua,

² 'o iange kiā nāua, “Kulā ō ki te ki'i kolo ko 'ena 'oku hanga maí, pea 'e kulā 'ilo'i ai he 'asi 'oku nono'o, pea 'i ai mo tonono 'uhiki; vete ia, 'o taki mai.

³ Pea kā 'eke atu he taha, pea kulā iange, “Oku fia ma'u nāua 'e te 'Alikí;’ pea 'e ina tuku mai leva 'ia nāua.”

⁴ Pea ne'e fai 'eni kote'uhí ke fakamo'oni ki te me'a ne'e folafola 'aki 'e te palōfitá, 'o pehē,

⁵ “Kotou lea ki te ta'ahine Saioné,

'Vakai, ko tou Tu'í 'ena 'oku me'a mai kiā koe.
 Ko te 'Alikí 'oku anga-malū,
 'a ia 'oku heka ki te 'asi,
 'io, ki te ki'i monumanu,
 ko te 'uhiki 'o he 'asi.' ”*

⁶ Pea ō te ongo tama akó, 'o fai 'ia te me'a ne'e fekau'i nāua ki ai 'e Sīsuú.

⁷ Pea nā taki mai 'ia te 'así mo tonono 'uhikí, pea notou 'ai ki ai te notou 'ū pulupulú, pea toki heka 'ia Sīsū ki ai.

⁸ Pea folahi atu 'e te kakai tokolahi te notou pulupulú 'i te loto alá; pea hanga 'e te 'ihí 'o tu'usi he 'ū va'a 'akau, 'o falíkiliki 'aki te alá. ⁹ Pea ko te fu'u kakai ne'e notou ō mu'amu'a 'iā Iá, mo nātou ne'e mulimuli maí, ne'e notou kalakalanga 'o pehē,

“Hōsana ki te Hako 'o Tēvitá!
 'Oku manū'ia Ia 'oku hā'ele mai
 'i te huafa 'o te 'Alikí!
 Hōsana 'i Langi Taupotu!”*

¹⁰ Pea 'i Tana hū ki Selusalemá, ne'e ngatū 'ia te koló fuli pē, 'o notou fe'eke, “Ko ai 'eni?”

¹¹ Pea tali mai mei te fu'u kakaí, “Ko Sīsū 'eni, ko te palōfita mei Nāsaleti 'i Kālelí.”

Ko Sīsū 'i te Temipalé

(Ma'ake 11:15-19; Luke 19:45-48; Sione 2:13-22)

¹² Pea hū 'ia Sīsū ki te Temipalé,* 'o kapusi 'ia nātou fuli pē ne'e fakatau atu mo fakatau mai 'i te Temipalé, 'o fulihi 'ia te 'ū tēpile 'a te kau fetongi pa'angá, mo te 'ū nofo'a 'o te kakai ne'e fakatau lupé.

* **21:5** 21:5 'Ais 62:11; Sāk 9:9 * **21:9** 21:9 Saame 118:25-26

* **21:12** 21:12 te Temipalé: 'oku pehē 'i tonono 'ū hiki fualoa 'ihí, te Temipale 'o te 'Atuá.

13 Pea folafola Ia kiā nātou, “Kua tohi, ‘Ko Toku falé 'e ui ko te falelotu;’ kā kua kotou ngaahi ia ko te 'ana 'o he kau kaiha'a!”*

14 Pea ne'e ōmai kiā Ia 'i te Temipalé he kau kui mo he kau heke, pea ne Ina fakama'uli 'ia nātou.

15 Kā ko te kau taula'aliki lahi mo te kau sikalaipé, 'i te notou vakai ki te 'ū me'a fakaofa ne'e fai 'e Sīsuú, mo te tamaliki ne'e notou kalakalanga 'i te Temipalé, 'o pehē, “Hōsana ki te Hako 'o Tēvitá,” ne'e notou 'ita lahi,

16 'o notou iange kiā Ia, “Oku fanongo koā 'e Koe ki te me'a 'oku lau 'e nātou nā?”

Pea folafola ange 'e Sīsū, “Io; kua he'iki ai koā kotou lau, 'o pehē,

‘Ko te ngutu 'o te tamaliki mo te valevalé kua Ke tu'utu'uni mei ai To'ou fakamālō?’”*

17 Pea tukuange 'e Ia 'ia nātou, 'o 'alu ki te kolo 'o Pētaní, 'o toka 'i ai.

Ko te talatuki 'i 'e Sīsū he fu'u fiki

(Ma'ake 11:12-14, 20-24)

18 Pea 'i te pongipongi aké, 'i Tana foki ki te koló, ne'e hālofia Ia.

19 Pea 'i Tana vakai ki te fu'u fiki 'oku tu'u 'i te va'ealá, ne'e 'alu Ia ki ai; ka ne'e kala 'ilo'i ai 'e Ia he fe'i fua, kā ko te 'ū laú pe. Pea folafola Ia ki ai, 'o pehē, “Ke 'aua na'a toe 'i ai hau fua 'o ta'engata.” Pea mae leva 'ia te fu'u fiki.

20 Pea 'i te mamata ki ai 'e te kau akó, ne'e notou ofo, 'o notou pehē, “Ne fefe'aki tana mae vave pehē 'ia te fu'u fiki?”

21 Pea tali 'e Sīsū 'o iange kiā nātou, “Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, kāpau 'e kotou tui, 'o 'aua

* 21:13 21:13 'Ais 56:7; Sel 7:11 * 21:16 21:16 Saame 8:2

tāla'a, 'e kailoa ngata 'i te me'a kua fai ki te fikí 'ia te me'a 'e kotou lavá; kae kāpau 'e kotou lea ki te ma'unga nei, 'Fei mo mahiki 'ia koe, 'o patū ki tai;' pea 'e hoko ia.*

²² Pea ko te me'a kotoa pē 'e kotou kole 'i te lotu, 'o kotou tui pē, 'e kotou ma'u."

*Ko te fehu'i kau ki te mafai 'o Sīsuú
(Ma'ake 11:27-33; Luke 20:1-8)*

²³ Pea kua Ina hū ki te Temipalé, pea ko te kau taula'aliki lahi mo te kau mātu'a 'o te kakai Siú ne'e notou ōmai kiā Ia 'i Tana faiakó, 'o notou pehē, "Ko te mafai mei fea 'oku fai ai 'e Koe 'ia te 'ū me'a nei? Pea ko ai ne'e tuku kiā Koe 'ia te mafai ko iá?"

²⁴ Pea tali 'e Sīsū kiā nātou, "Ke fai atu mo Au Taku fehu'i 'e taha, pea kāpau 'e kotou tali mai, pea 'e Au toki fakahaa'i atu pe ko te ā Tokou mafai 'Okou fai ai 'ia te 'ū me'a nei.

²⁵ Ko te fai papitaiso 'a Sioné ne'e mei fea ia? Mei hēvani, pe mei te tangatá?"

Pea notou fekīhiaki, 'o pehē, "Kāpau 'e tou tali, 'Mei hēvani,' 'e pehē mai Ia, pea ko te ā ne kala kotou tuitala ai kiā iá?

²⁶ Pea kāpau 'e tou pehē, 'Mei te tangatá,' kae talia te kakaí; he 'oku notou lau kotoa pē ko te palōfita 'ia Sione."

²⁷ Pea notou iange kiā Sīsū 'o pehē, "'Oku kala motou 'ilo'i."

Pea iange 'e Ia kiā natou, "Pea 'e kailoa ā ke Au tala'i atu 'e Au, 'ia te mafai ko ia 'Okou fai ai 'ia te 'ū me'a nei."

Ko te talanoa ki te ongo fohá

* 21:21 21:21 Māt 17:20; 1 Kol 13:2

28 “Kā ko te ā te kotou laú? Takua ne'e 'i ai he tangata mo tonō ongo foha; pea ha'u ia ki te lahí, 'o iange kiā ia, 'Tama, 'alu mu'a 'o ngāue 'i te ngoue vainé 'i te 'aho nei.’

29 Kae tali ange ia, 'o pehē, “E kala u 'alu;’ ka ne'e tautea tonō lotó ki muli, 'o 'alu.

30 Pea ha'u ia ki te tama 'e tahá, 'o lea kiā ia 'i te me'a tatau. Pea tali ange ia, 'o pehē, “Oku lelei, Tangata'aliki;’ kā ne'e kailoa 'alu ia.

31 Ko ai 'iā nāua ne'e fai ki te tu'utu'uni 'a te tamaí?”

Pea notou pehē, “Ko te foha lahí.”

Pea pehē 'e Sīsū kiā nātou, “Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, ko te kau tānaki tukuhaú mo te kau fe'auakí 'oku notou takimu'a 'iā kōtou 'i te hū ki te Pule'anga 'o te Atua.

32 He ne'e ha'u 'ia Sione kiā kōtou 'i te ala 'o te mā'oni'oni, pea ne'e kailoa kotou tui kiā ia, kā ko te kau tānaki tukuhaú mo te fe'auakí ne'e notou tui nātou. Pea ko kōtou, neongo ne'e kotou sio ki ai, ka ne'e kailoa kotou fia fakatomala, ke kotou tui ai kiā ia.*

Ko te kau lisi 'o te ngoue vainé

(Ma'ake 12:1-12; Luke 20:9-19)

33 “Kotou fanongo mai ki te talanoa fakatātā 'e taha. Takua ne'e 'i ai he tangata, ne'e tō tana ngoue vaine, pea ne'e 'aa'i takai ia, mo keli 'i ai he tata'o'anga kālepi, pea langa foki mo te taua 'i ai, pea ne ina tuku atu ke lisi 'e te kau fa'a, kae 'alu ia ki te fanua muli.*

* 21:32 21:32 Luke 3:12; 7:29-30 * 21:33 21:33 'Ais 5:1-2

³⁴ Pea 'i te ofi 'ia te to'ukai kālepí, ne ina fekau atu tana kau tamaio'alikí ki te kau fa'á ke ma'u mai tonono 'inasí.

³⁵ Ka ne'e puke 'e te kau fa'á tana kau tamaio'alikí, 'o notou haha te toko taha, pea tāmāte'i te toko taha, pea tolomaka'i mo te toko taha.

³⁶ Pea ne ina toe fekau atu mo he tu'unga tamaio'aliki kehe, 'o tokolahi 'i te fu'aki oó; pea notou ngaahikovi'i 'ia nātou foki 'o tatau mo nātou ne'e fu'aki oó.

³⁷ Pea ne ina fekau atu ki muli mai tonono fohá, 'i tana pehē, "E notou toka'i toku fohá."

³⁸ Kā 'i te mamata 'e te kau fa'á ki te fohá, ne'e notou alea, 'o pehē, "Ko te 'eá 'ena; 'ē, tou tāmāte'i mu'a ia, kae tou ma'u tonono tofi'á."

³⁹ Pea notou puke ia 'o toho ki te tu'a ngoué, 'o tāmāte'i 'ona 'i ai.

⁴⁰ Pea kā hoko mai 'ia te 'aliki 'o te ngoue vainé, ko te ā tana me'a 'e fai ki te kau fa'a ko iá?"

⁴¹ Pea notou pehē kiā Ia, "E ina faka'auha fakalialia'i 'ia te kau faikovi ko iá, pea tuku ke lisi te ngoué 'e te kau fa'a kehe, 'a ia 'e notou 'avange tonono 'inasí 'i tonono taimi totonu."

⁴² Pea pehē ange 'e Sisū kiā natou, "Kua he'iki ai koā kotou lau 'i te Tohitapú, 'Ko te maka ne fakata'e'aonga'i 'e te kau tufungá, kua hoko ko te fungani maka 'o te tulikí.

Ko te me'a mei te 'Alikí ia, pea fakaofu ki te tou matá?'"*

⁴³ Ko ia 'Okou tala'i atu, 'e fa'ao meiā kōtou 'ia te Pule'anga 'o te 'Atuá, pea 'e 'avange ia ki te kakai 'oku notou ma'u 'ia te fua 'oku taau mo iá.

* **21:42** 21:42 Saame 118:22-23

44 Pea ko ia ko 'ē 'e tō ki te maka ko iá 'e mafasifasi; kā ko ia 'e tō 'ia te maká ki aí, 'e laiki 'ona ke efu.”

45 Pea 'i te fanongo 'e te kau taula'aliki lahi mo te kau Fālesí ki Tana 'ū talanoa fakatātaá, ne'e notou 'ilo'i 'oku 'uhinga Tana leá kiā nātou.

46 Pea ne'e notou feinga ke puke Ia, ka ne'e notou manahē ki te kakai, he ne'e notou lau ko te palōfita 'ia Sisū.

22

Ko te fakatātā ki te kātōanga mali (Luke 14:15-24)

1 Pea toe fai 'e Sisū Tana faiako kiā nātou 'aki te 'ū talanoa fakatātā, 'o pehē,

2 “Oku tatau 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní mo he tu'i, 'a ia ne'e teu tana kātōanga tā'ane ma'a tononalo.

3 Pea ne ina fekau atu tana kau tamaio'alikí ke ui mai 'ia te kau fakaafé ke notou ōmai ki te kātōangá; ka ne'e kailoa notou fia ōmai.

4 Pea toe fekau atu 'e ia he kau tamaio'aliki kehe, 'o pehē, 'Fakahā kiā nātou ne'e talá: ko 'eni, kua 'osi teu taku kātōangá; kua tāmāte'i taku fanga pulú, mo taku fanga manu tali 'alikí, pea kua maau 'ia te me'a kotoa pē. Kotou ōmai ā ki te ta'ané.’

5 Ka ne'e kailoa tokanga mai te kau fakaafé ia, 'o notou 'alu, ko te taha ki tana ngoue, ko te taha ki tana fai fakatau;

6 pea ko te toé ne'e notou puke tana kau tamaio'alikí, 'o ngaahikovi'i mo tāmāte'i.

7 Pea houhau ai 'ia te tu'í, 'o fekau atu tana 'ū kongakáu, 'o faka'auha 'ia te kau fakapō ko iá, mo tutu te notou koló.

⁸ Pea toki folafola ia ki tana kau tamaio'alikí, 'Ko te ta'ané kua teu, kā ko nātou ne'e tala ki aí ne'e kailoa tuha 'ia nātou ia.

⁹ Ko ia kotou ō ki te 'ū manga'i alá, pea ko te kakai 'e kotou 'ilo'i 'i aí, tala ke notou ha'u ki te kātoangá.'

¹⁰ Pea 'alu atu 'ia te kau tamaio'alikí ki te 'ū alá, 'o notou tānaki 'ia te kakai kotoa pē ne'e notou sio ki aí, 'ia te kovi mo te lelei fakatou'osi; pea ne'e fonu 'ia te kātoangá.

¹¹ Pea 'i te me'a mai te tu'í ke vakai ki te kakai ne'e kainangá, ne ina 'ilo'i ai he tangata kua kailoa ina tui he kofu ta'ane.

¹² Pea folafola ia ki ai, 'Siana, ne'e fefe'aki tau hū mai ki heni ta'e 'ai hau kofu ta'ané?' Pea fakalongolongo pē ia.

¹³ Pea fekau 'e te tu'í ki te kau sevānití, 'Ha'i tonovavé mo tononimá, 'o sī 'ona ki te pō'uli 'o tua'aá. Ko te feitu'u ia 'e toki hoko ai 'ia te tangi mo te fengai'itaki 'o te nifó.*'

¹⁴ He 'oku ui 'ia te tokolahi, kae fili pē te tokosi'i."

Ko te totongi tukuháú

(Ma'ake 12:13-17; Luke 20:20-26)

¹⁵ Pea toki ō 'ia te kau Fālesí, 'o notou fa'ufa'u pe fefe'aki te notou tauhele'i 'Ona 'i te aleá.

¹⁶ Pea notou fekau atu kiā Ia he notou kau ako fakataha mo te fa'ahi 'a Hēlotá, 'o notou pehē ange, "Tangata'aliki, 'oku motou 'ilo'i 'oku mo'oni 'ia Koe, pea 'oku ako totonu 'aki 'e Koe 'ia te ala 'o te 'Alikí, pea 'oku kala Ke tokanga ki te lau 'a te kakaí, kote'uhí 'oku kala Ke filifilimānako.

¹⁷ Ko ia ai, tala'i mai pe ko te ā Tau laú, pe 'oku ngafua ke totongi tukuhau kiā Sisa, pe kailoa?"

* **22:13** 22:13 Māt 8:12; 25:30; Luke 13:28

18 Ka ne'e mea'i 'e Sīsū te notou fakakaukau koví, 'o iange Ia, “Ia te kau mālualohe, ko te ā 'oku kotou 'ahi'ahi'i ai 'Okú?

19 Faka'ali'ali mai 'ia te pa'anga tukuhaú.”

Pea notou 'aumi kiā Ia he fe'i tēnali.

20 Pea iange Ia kiā nātou, “Ko te fofonga 'ena mo te hingoa 'o ai?”

21 Pea notou iange kiā Ia, “O Sisa.”

Pea folafola Ia kiā natou, “Pe'i 'avange kiā Sisa 'ia te 'ū me'a 'a Sisá, pea ki te 'Atuá 'ia te 'ū me'a 'a te 'Atuá.”

22 Pea notou 'ohovale 'aupito 'i Tana talí, pea notou mātuku atu 'o 'alu meiā Ia.

*Ko te fehu'i kau ki te toetu'u mei te maté
(Ma'ake 12:18-27; Luke 20:27-40)*

23 'I te 'aho ko iá ne'e ōmai kiā Ia 'ia te kau Sātusí, 'ā ē 'oku notou pehē 'oku kailoa he toetu'ú,*

24 'o notou fehu'i kiā Ia, “Tangata'aliki, ne'e pehē 'e Mōsese, 'Kāpau 'e pekia he tangata 'oku kailoa 'i ai hana fānau, pea toe mali tonu tokouá mo te finematu'á, ke fakatupu ai he hako ki tonu tokouá.*

25 Pea ko 'eni, ne'e nonofo mo mātou he tautēhina 'e toko fitu. Pea mali 'ia te 'uluakí'o pekia, pea ko te me'a 'i te kailoa hana hakó ne'e tukuange ia tonu finematu'á ki tonu tehiná.

26 Pehē foki mo tonu toko uá, mo tonu toko tolú, kae'aua ke 'osi 'ia te toko fitú.

27 Pea toki pekia ki muli mai 'ia te fafiné.

28 Pea 'i te toetu'ú 'e hoko ia ko te 'unoho 'o ai 'i te toko fitú? He ne'e notou ma'u ia 'e nātou kotoa pē.”

* 22:23 22:23 Ngā 23:8 * 22:24 22:24 Teu 25:5

29 Kae toki tali ange 'e Sīsū kiā nātou, “'Oku kotou hē, ko te kailoa kotou 'ilo'i 'ia te Tohitapú, mo te māfimafi 'o te 'Atuá.

30 He 'oku kailoa he ma'u hoa, pē he foaki 'unoho hili 'ia te toetu'ú, kā 'oku notou tatau mo te kau 'āngeló* 'i hēvani.

31 Kā ko te me'a ki te toetu'u 'o te pekiá, ne kailoa kotou lau koā 'ia te folafola 'a te 'Atuá kiā kōtou, 'o pehē,

32 'Ko Au ko te 'Atua 'o 'Ēpalahame, pea ko te 'Atua 'o 'Aisake, pea ko te 'Atua 'o 'Sēkope'? 'Oku kala ko te 'Atua Ia 'o te kau maté, kā 'o te kau ma'ulí.”*

33 Pea 'i te fanongo ki ai 'e te fu'u kakaí, ne'e notou ofo 'aupito 'i te anga 'o Tana faiakó.

Ko te tu'utu'uni mamafa tahá

(Ma'ake 12:28-34; Luke 10:25-28)

34 Pea 'i te fanongo 'e te kau Fālesí kua Ina fakasīlongo'i 'ia te kau Sātusí, ne'e notou fakataha leva 'ia nātou.

35 Pea ko te notou toko taha, ko te tufunga lao, ne ina fehu'i kiā Ia, ko tana 'ahi'ahi'i 'Ona, 'o pehē,

36 “Tangata'aliki, ko te tu'utu'uni fea 'i te Laó 'oku mamafa tahá?”

37 Pea tali 'e Sīsū ki ai, “E ke 'ofa ki te 'Aliko ko tou 'Atuá, 'o fai 'aki te kotoa 'o tou lotó, mo te kotoa 'o tou laumālié, mo te kotoa 'o tou 'atamaí.*

38 Ko 'eni ia 'ia te tu'utu'uni 'oku mamafa taha mo tu'ukimu'á.

39 Pea 'oku tatau mo ia tonu uá: 'E ke 'ofa ki tou kaungā'apí 'o hangē pē ko tau 'ofa kiā koé.*

* 22:30 22:30 te kau 'āngeló: 'oku pehē 'i tonu 'ū hiki fualoa 'ihi, te kau 'āngelo 'a te 'Atuá. * 22:32 22:32 'Eki 3:6, 15 * 22:37 22:37

Teu 6:5 * 22:39 22:39 Lev 19:18

40 Ko te ongo tu'utu'uni ko 'ení 'e ua 'oku tautau ki ai 'ia te Laó kotoa pē mo te Tohi Palōfitá.”

Ko te fehu'i ki te Hako 'o Tēvitá

(Ma'ake 12:35-37; Luke 20:41-44)

41 Pea 'i te kei fakatahataha mai 'ia te kau Fālesí, ne'e fehu'i ange 'e Sīsū kiā nātou,

42 “Ko te ā te kotou lau ki te Kalaisí? Ko te Hako nai Ia 'o ai?”

Pea notou tali, “O Tēvita.”

43 Pea pehē ange Ia kiā nātou, “Pea fefe'aki ai tonono ui 'Ona 'e Tēvita ko te 'Alikí 'i tana Laumālie'iná, 'o pehē,

44 ‘Ne folafola 'e te 'Alikí ki toku 'Alikí,

Nofo ifo koe 'i Toku to'omata'ú,

kae'aua ke Au 'ai Tou fili fuli pē ko Tou tu'unga va'e’?*

45 Pea kápau 'oku ui 'Ona 'e Tēvita ko tonono 'Alikí, pea ko tonono hako fefe'aki Ia?”

46 Pea ne'e kailoa he taha 'e lava tonono tali; pea 'i te 'osi ange te 'aho ko iá ne'e kala toe 'i ai he toko taha 'e fakato'ato'a ke fai he fehu'i kiā Ia.

23

Ko te valoki'i 'e Sīsū 'ia te kau sikalaipé mo te kau Fālesí

(Ma'ake 12:38-39; Luke 11:43, 46; 20:45-46)

1 Ne'e toki folafola ange 'e Sīsū ki te fu'u kakaí, mo Tana kau akó,

2 'o pehē, “Ko te kau sikalaipé mo te Fālesí 'oku notou ma'u 'ia te tu'unga 'o Mōsesé,

3 Ko ia, ko te me'a kotoa pē 'oku notou fekau ke kotou faí, kotou fai ki ai mo tauhi. Kae'aua na'a

* 22:44 22:44 Saame 110:1

kotou fa'ifa'itaki ki te notou ngāué, he 'oku notou lea kae kailoa fai ki ai.

⁴ Pea 'oku notou ha'iha'i 'ia te 'ū kavenga mamafa, mo fakamamahi, ki te uma 'o te kakai; kā ko nātoú 'oku kailoa fia 'ai he notou fe'i tuhu 'o nātou ki ai.

⁵ Kā 'oku notou fai te notou ngāue kotoa pē ke mamata ki ai 'ia te kakai. He 'oku notou fakalaulahi te notou failaketelí, mo fakalahi 'ia te tapa 'o te notou kofú;**

⁶ pea notou manako ki te nofo'anga 'i mu'a 'i te katoangá, pea nofo ki mu'a 'i te falelotú,

⁷ pea ke faka'apa'apa'ina 'i te mala'e fakataú, pea ke ui 'e te kakai kiā nātou, 'Lāpai, Lāpai.'

⁸ Kā ko kōtoú 'aue 'e ui ko te Lāpai, he 'oku taha pē te kotou Faiakó;† kā ko kōtoú ko te 'ū tokoua kotoa pē.

⁹ Pea 'aue 'e ui he toko taha 'i māmani ko te kotou tamai, he 'oku taha pē te kotou Tamai, 'ā ē 'oku 'i hēvaní.

¹⁰ Kae'uma'ā 'aue 'e ui 'ia kōtou ko te kau takimu'a, he 'oku taha pē te kotou Takimu'á, ko Kalaisi.

¹¹ Kā ko ia 'oku lahi 'iā kōtoú, 'e hoko ia ko te kotou sevāniti.*

¹² Pea ko ia ko 'ē 'e hākeaki'i pē 'oná 'e fakavaivai'i; pea ko ia ko 'ē 'e fakavaivai'i 'oná 'e hākeaki'i.*

* **23:5** 23:5 te tapa 'o te notou kofú: ko te tapa ko iá, ke faka'ilonga'i 'aki te notou mamahi'i 'ia te 'Atuá (vakai kiā Nōm 15:37-41).

* **23:5** 23:5 Māt 6:1; Nōm 15:38; Teu 6:8 † **23:8** 23:8 te kotou Faiakó: 'oku pehē 'i tonu 'ū hiki fualoa 'ihi, te kotou Faiakó, ko Kalaisi. * **23:11** 23:11 Māt 20:26-27; Ma'ake 9:35; 10:43-44; Luke

22:26 * **23:12** 23:12 Luke 14:11; 18:14

Ko te valoki'i 'e Sīsū te mālualohi 'a te kau sikalaipé mo te kau Fālesí

(Ma'ake 12:40; Luke 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 “Kae pohoē 'ia kōtou, sikalaipe mo te Fālesi, ko te kau mālualohi! He 'oku kotou tāpuni 'ia te Pule'anga 'o Hēvaní ki te kakaí. 'Io, 'oku kailoa kotou fia hū 'e kōtou, pea ko nātou 'oku feinga ke huú, 'oku kailoa kotou tukuange ke notou hū.

14 [Pohoē 'ia kōtou, sikalaipe mo te Fālesi, 'ia te mālualohi! He 'oku kotou folo 'ia te 'ū 'api 'o te si'i kau uitou fuli pē, pea kotou mounu 'aki te lotu loaloá. Ko ia ai, 'e kotou ma'u 'e kōtou he tautea 'oku lahi ange.]‡

15 Pohoē 'ia kōtou, sikalaipe mo te Fālesi, 'ia te mālualohi! He 'oku kotou foli 'ia te taí mo te fanuá ke fakatafoki he toko taha; pea kā tafoki ia, 'oku kotou ngaahi 'ona ko te toko taha 'o heli 'o kovi lahi ake ia 'iā kōtou.

16 Pohoē 'ia kōtou, ko te kau takimu'a kui! 'Oku kotou lau 'o pehē, ‘Kā fuakava he taha ki te Fale Tapú, ko te me'a noa pē ia, kae kā fuakava he taha ki te koula 'o te Fale Tapú, kua pau ke fai ia ki tana fuakavá!’

17 'Ia te kau vale mo kui! He ko fea 'oku lahi, 'ia te koulá, pe ko te Fale Tapú 'a ē 'oku toputapu ai 'ia te koulá?

18 Mo kotou lau foki, ‘Kā fuakava he taha ki te 'ōlitá, ko te me'a noa pē ia; kae kā fuakava he taha ki te me'a'ofa kua hilífaki ki aí, kua pau ke fai ia ki tana fuakavá.’

‡ 23:14 23:14 'Oku kailoa 'asi 'ia te veesi nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi.

19 'Ia te koto kui! He ko fea 'oku lahi, 'ia te me'a'ofá, pe ko te 'ōlita 'oku toputapu ai 'ia te me'a'ofá?

20 'Aua, ko ia 'oku fuakava ki te 'ōlitá, 'oku kailoa lea ia ki ai pē, kā 'oku lea foki ia ki te me'a kotoa pē kua hilifaki ki aí.

21 Pea ko ia 'oku fuakava ki te Fale Tapú, 'oku kailoa lea ia ki ai pē, kā kiā Ia foki 'oku 'afio 'i aí.

22 Pea ko ia 'oku fuakava 'aki 'ia hēvaní, 'oku fuakava ia ki te taloni 'o te 'Atuá, pea mo Ia 'oku 'afio 'i aí.*

23 Pohoē 'ia kōtou, sikalaibe mo te Fālesi, 'ia te mālualoahi! He 'oku kotou 'avatu 'ia te vahe hongofulu 'o te minité mo te anetó mo te kuminó;§ kā kua kotou tuku 'ia te 'ū me'a mamafa 'o te Laó, 'ia te fakamaau totonú, mo te fai meesí, mo te faitotonú. Ka ne'e totonu ke fai 'eni, pea 'aua na'a tuku 'ena.*

24 'Ia te koto takimu'a kui! 'Oku kotou heu'i mei te kotou inú 'ia te namú, kae folo fua 'ia te kāmeli!

25 Pohoē 'ia kōtou, sikalaibe mo te Fālesi, 'ia te mālualoahi! He 'oku kotou fufulu 'ia te tu'a ipú mo te tisí, kae fonu te kotou lotó 'i te fakamālohí mo te siokitá.

26 'Ia te Fālesi kui! Fufulu mu'a te loto ipú mo te peletí, kote'uhí ke ma'a ai mo tu'a foki.

27 Pohoē 'ia kōtou, sikalaibe mo te Fālesi, 'ia te mālualoahi! He 'oku kotou tatau tofu pē mo te 'ū fanualoto kua vali hinahina, 'a ia 'oku matamatalelei mo'oni 'i tu'a, kā 'i lotó 'oku fokotu'unui ai 'ia te hui 'o te pekiá mo te 'ū fakalialia kotoa pē.*

* 23:22 23:22 'Ais 66:1; Māt 5:34 § 23:23 23:23 te kuminó: ko te tenga 'o he fa'ahinga 'akau. Ne'e ngāue 'aki ia 'e te kakai Siú ke fakaifo me'akai pea ki te fai faito'ó foki. * 23:23 23:23 Lev 27:30

* 23:27 23:27 Ngā 23:3

28 'Oku pehē 'ia kōtou foki; 'i tu'á 'oku kotou hā ki te kakai ko te kau mā'oni'oni, kā 'i lotó 'oku kotou fonu 'i te māluahí mo te maumau laó.

Ko te fu'aki tala 'e Sīsū te notou tauteá
(*Luke 11:47-51*)

29 “Pohoē 'ia kōtou, sikalaibe mo te Fālesi, 'ia te māluahí! He 'oku kotou langafale'i 'ia te 'ū fanualoto 'o te kau palōfitá, mo fakasanisani 'ia te 'ū fale fa'itoka 'o te kakai mā'oni'oni;

30 'o kotou pehē, 'Kāpau ne motou ma'uli 'i te kuonga 'o te motou mātu'á 'i mu'a, 'e kala motou kau mo nātou 'i tonu tāmāte'i 'o te kau palōfitá.

31 Tā 'oku kotou fakamo'oni pē kiā kōtou, ko te hako 'ia kōtou 'o te kakai ne'e notou fakapoongi 'ia te kau palōfitá.

32 Pe'i kotou faka'osi ā 'ia te ngāue ne'e kamata 'e te kotou mātu'a 'i mu'á.

33 'Ia te fanga ngata! 'Ia te hako'i ngata fekai! 'E kotou hao fefe'aki ai mei te mala'ia 'o helí?*

34 Ko ia ai, vakai, 'Okou fekau'i atu kiā kōtou he kau palōfita, mo he kau poto, mo he kau sikalaibe. 'E kotou tāmāte'i te notou 'ihi mo kalusefai; pea 'e kotou haha te notou 'ihi 'i te kotou 'ū falelotú, pea fakatanga'i mei te kolo ki te kolo,

35 kote'uhí ke 'eke kiā kōtou 'ia te toto mā'oni'oni kotoa pē kua lilingi ki te kekelelé, mei te toto 'o 'Ēpeli mā'oni'oni 'o a'u ki te toto 'o Sākalaia ko te foha 'o Palakaiá, 'ā ē ne'e kotou tāmāte'i 'i te vaha'a 'o te Fale Tapú mo te 'ōlitá.*

36 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'e hoko 'ia te 'ū me'a ko 'ení kotoa pē ki te to'utangata nei!

* 23:33 23:33 Māt 3:7; 12:34; Luke 3:7 * 23:35 23:35 Sēn 4:8; 2 Kal 24:20-21

*Ko te 'ofa 'a Sīsū ki Selusalemá
(Luke 13:34-35)*

³⁷ “E Selusalema! Selusalema! 'Ia te kolo 'oku tāmāte'i 'ia te kau palōfitá, mo tolomaka'i 'ia te kakai 'oku fekau atu kiā koé! Kua tu'a fia Taku loto ke tānaki mai tau fānaú, 'o hangē ko te tānaki 'e te matu'a moá to'onó fānganga ki tonō lalo kapakaú, ka ne'e kailoa kotou loto ki ai!

³⁸ Vakai, kua si'aki atu kiā kōtou te kotou falé ke lala 'aupito.*

³⁹ Hē 'Okou tala'i atu, ngata mei heni, 'e kailoa 'aupito kotou toe sio kiā Au, kae'aua ke kotou pehē, “Oku manū'ia Ia 'oku hā'ele mai 'i te huafa 'o te 'Alikí.’ ”*

24

*Ko te pau ke faka'auha 'ia te Temipalé
(Ma'ake 13:1-2; Luke 21:5-6)*

¹ Pea hū atu 'ia Sīsū mei te Temipalé, 'o kamata Tana fonongá; pea ōmai Tana kau akó ke faka'ali'ali kiā Ia 'ia te 'ū fale 'o te Temipalé.

² Ka ne'e pehē ange Ia kiā nātou, “Oku kotou sio koā ki te 'ū me'a ko 'ení fuli pē? 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'e kailoa 'aupito tuku he fe'i maka ia heni 'o ta'eholoki ki lalo.”

*Ko te 'ū faingata'á mo te 'ū fakatangá
(Ma'ake 13:3-13; Luke 21:7-19)*

³ Pea 'i Tana nofo ifo 'i te funga ma'unga ko 'Ōlivé, ne'e ōmai kiā Ia 'ia te kau akó fakaenātou, 'o notou pehē, “Tala'i mai, pe 'e hoko fakafea 'ia te 'ū me'a

* 23:38 23:38 Sel 22:5 * 23:39 23:39 Saame 118:26

ko iá, pea ko te ā te faka'ilonga 'o Tau ha'ú, mo te ngata'anga 'o māmaní?"

⁴ Pea tali ange 'e Sisū kiā nātou, “Kotou tokanga, na'a takihee'i kōtou he taha.

⁵ Kote'uhí 'e ha'u he tokolahi 'i Toku hingoá, 'o notou pehē, 'Ko au 'ia te Kalaisí,' pea 'e notou takihee'i he tokolahi.

⁶ Pea 'e kotou fanongo ki te 'ū tau, mo te 'ū ongoongo 'o te tau. Tokanga ke 'aua na'a kotou manahē ai kōtou ia; he kua pau ke hoko ia, kae kei tuai pē 'ia te ngata'angá.

⁷ Kote'uhí 'e tu'u ake he kakai ki te kakai, mo te pule'anga ki te pule'anga; pea 'e 'i ai he 'ū honge,* mo he 'ū mofuike 'i te 'ū feitu'u kehekehe.

⁸ Kā ko te 'ū me'a ko iá kotoa pē ko te kamata'anga pē ia 'o te langaá.

⁹ Pea 'e notou toki tukuange 'ia kōtou ke fakamamahi'i, pea 'e notou tāmata'i 'ia kōtou. Pea 'e fihī'anakina'i kōtou 'e te kakai kotoa pē, ko te me'a 'i Toku hingoá.*

¹⁰ Pea 'e toki tūkia ai he tokolahi, pea 'e notou tau'aki faka'ilo 'ia nātou, mo fetāufihī'a'aki.

¹¹ Pea 'e tokolahi te kau palōfita lohi 'e tutupu aké, 'o notou takihee'i he tokolahi.

¹² Pea ko te me'a 'i te fakautuutu 'ia te maumau laó, 'e faka'a'au 'o momoko te 'ofa 'a te tokolahi.

¹³ Kā ko ia 'e kātaki 'o a'u ki te ngata'angá, ko ia ia 'e ma'ulí.*

¹⁴ Pea ko te ongoongolelei 'o te pule'angá 'e malanga 'aki ki māmani kotoa pē, ke 'i ai he

* **24:7** 24:7 'Oku tñnaki mai 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi 'ia te pehē: mo te 'ū mahaki faka'auha. * **24:9** 24:9 Māt 10:22 * **24:13** 24:13 Māt 10:22

fakamo'oni ki te kakai kotoa pē, pea toki hoko 'ia te ngata'angá.

Ko te me'a fakalialia 'o te faka'auhá
(*Ma'ake 13:14-23; Luke 21:20-24*)

¹⁵ “Ko ia ai, kā kotou vakai 'oku tu'u 'i te Potu Toputapú 'ia te ‘me'a fakalialia 'o te faka'auhá’, ā ē ne'e folafola ki ai 'e te palōfita ko Tānielá (ko ia 'oku lau iá, ke mahino ki ai),* ”

¹⁶ pea ke toki hola ki te ma'ungá 'ia nātou 'oku notou nonofo 'i Siuteá.

¹⁷ Pea ko ia 'oku 'i te tu'a falé ke 'aua 'alu ifo ke 'ave te 'ū me'a mei tonono falé;*

¹⁸ pea ko ia 'oku 'i te ngoué, ke 'aua na'a foki ki 'api ke 'ave tonono 'ū kofú.

¹⁹ Kae pohoē 'ia nātou 'oku faitamá, mo nātou 'oku tautama 'i te taimi ko iá!

²⁰ Pea kotou lotua foki ke 'aua na'a hoko te kotou holá 'i te fa'ahita'u momokó, pe 'i te 'aho Sāpaté.

²¹ Kote'uhí 'e toki hoko ai 'ia te mamahi lahi, pea kua he'iki ai hana tatau talu mei te kamata'anga 'o māmaní 'o a'u mai ki te taimi nei, 'io, pea 'e kailoa 'aupito toe 'i ai.* ”

²² Pea kāpau 'e kailoa fakanounou te taimi ko iá, 'e 'auha te kakano kotoa pē; kā kote'uhí ko te kakai filí, 'e fakanounou ai 'ia te 'ū 'aho ko iá.

²³ Pea kāpau 'e toki pehē atu he taha, “Ē, 'oku 'i heni 'ia Kalaisi,’ pē “I hena,’ 'aua 'e kotou tui ki ai.

²⁴ Kote'uhí 'e tupu ake he kau Kalaisi lohi, mo he kau palōfita lohi, pea 'e notou fakahoko he 'ū

* **24:15** 24:15 Tān 9:27; 11:31; 12:11 * **24:17** 24:17-18 Luke 17:31

* **24:21** 24:21 Tān 12:1; Fkhā 7:14

faka'ilonga lahi mo te 'ū me'a fakaofu; 'o fai ke taki hē 'aki te kakai filí, 'o kāpau ne lava.

²⁵ Tokanga! He kua U 'osi tala'i atu kiā kōtou.

²⁶ Ko ia, kāpau 'e notou pehē atu kiā kōtou, 'Vakai, ko 'ena 'i te toafá!' 'aua na'a kotou ō ki ai. 'Vakai, 'oku toi 'i heni!' 'aua 'e kotou tui ki ai.*

²⁷ He hangē ko te pā mai 'ia te 'uhilá mei te hahaké, pea ulo 'o a'u ki te hihifó, 'e pehē pē foki te hoko mai 'a te Fanautama te Tangatá.

²⁸ He ko te feitu'u ko ia 'oku 'i ai te 'anga'angá, 'e kātoa ki ai 'ia te fanga 'ikalé foki.*

Ko te hoko mai 'ia te Fanautama te Tangatá

(Ma'ake 13:24-27; Luke 21:25-28)

²⁹ “Pea kā 'osi leva 'ia te mamahi 'o te taimi ko iá 'e fakapō'uli te la'aá, pea 'e tuku te māhiná tana huhulú, pea 'e ngangana te 'ū fetu'u mei te langí, pea 'e ngatōtō 'ia te 'ū mālohinga 'o te langí.*

³⁰ Pea 'e toki hā mei te langí 'ia te faka'ilonga 'o te Fanautama te Tangatá; pea 'e toki sī fatafata 'e te 'ū matakali 'o māmaní kotoa pē, pea 'e notou toki sisio ki te Fanautama te Tangatá 'oku hoko mai 'i te 'ū 'ao 'o te langí, 'i te mālohi mo te nāunau lahi.*

³¹ Pea 'e Ina fekau atu Tana kau 'āngeló mo te le'o 'o he talupite lahi; pea 'e notou tānaki Tana kakai filí mei te magari 'e faá, mei te ngata'anga 'e taha 'o te langí 'o a'u ki tonu ngata'anga 'e tahá.

Ko te ako mei te fu'u fiki

(Ma'ake 13:28-31; Luke 21:29-33)

* **24:26** 24:26-27 Luke 17:23-24 * **24:28** 24:28 Luke 17:37

* **24:29** 24:29 'Ais 13:10; 34:4; 'Isi 32:7; Siieli 2:10, 31; 3:15; Fkhā 6:12-13 * **24:30** 24:30 Tān 7:13; Sāk 12:10-14; Fkhā 1:7

32 “Kotou ma'u mei te fiki tonu fakatātaá: kā muimuia tonu muká pea kamata lau, 'oku kotou 'ilo'i leva 'oku ofi 'ia te fa'ahita'u māfaná.

33 Pehē foki 'ia kōtou, kā kotou mamata ki te 'ū me'a kotoa pē ko iá, pea kotou 'ilo'i kua ofi ia, 'io, kua a'u ki te matapaá.

34 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'e kailoa 'aupito mole 'ia te to'utangata nei, kae'aua ke hoko 'ia te 'ū me'a ko iá kotoa pē.

35 'E mole 'ia te langí mo māmani, kā ko Taku 'ū leá 'e kailoa 'aupito mole.

Ko te kailoa 'ilo'i tonu houá

(Ma'ake 13:32-37; Luke 17:26-30, 34-36)

36 “Kā ko te me'a ki te 'aho ko iá mo tonu houá, 'oku kailoa 'ilo he taha ki ai; pe ko te kau 'āngelo 'i te langí, pea na'a mo te 'Aló,† ngata pē 'i te Tamai Toko Taha.

37 Kae hangē ko te taimi 'o Noá, 'e pehē foki te hoko mai 'ia te Fanautama te Tangatá.*

38 He hangē ne'e nofo 'ia te kakaí 'i te kuonga ki mu'a 'i te Lōmakí, 'o notou kai mo inu, 'o notou taki taha ma'u hoa pē he foaki 'unoho, 'o a'u ki te 'aho ne'e hū ai 'ia Nōa ki te 'a'aké,

39 pea ne'e kailoa he notou 'amanaki 'e taha, kae'aua ke hoko mai 'ia te Lōmakí, 'o 'ave 'ia nātou kotoa pē, 'e pehē foki 'i te hoko mai 'ia te Fanautama te Tangatá.*

40 Ko te taimi ko iá, 'e 'i te ngoué he toko ua; 'e 'ave te taha, kae tuku te taha.

† 24:36 24:36 pea na'a mo te 'Aló: 'oku kailoa 'asi 'ia te kupu'i lea nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi. * 24:37 24:37 Sēn 6:5-8 * 24:39 24:39 Sēn 7:6-24

41 'E 'i ai te ongo fafine 'oku fai te nā momosi koane; 'e 'ave te taha kae tuku te taha.

42 Ko ia ai kotou le'o, hē 'oku kailoa kotou 'ilo'i pe ko fea te houa 'e hoko mai ai te kotou 'Alikí.

43 Kae kotou 'ilo'i 'eni, kāpau ne'e sinaki mea'i 'e te tangata'alikí pe ko te houa fea 'e ha'u ai 'ia te kaiha'á, pehē ne le'o, 'o kailoa tuku tonono falé ke haea.*

44 Ko ia ke toka teuteu 'ia kōtou foki, kote'uhí 'e ha'u 'ia te Fanautama te Tangatá 'i te taimi 'oku kailoa kotou 'amanaki ai kiā Iá.

*Ko te kau tamaio'alikí
(Luke 12:41-48)*

45 “‘Io, ko ai nai he tamaio'aliki lototō mo fai fakapotopotó, 'a ē kua fakanofa 'e tana 'alikí ke pule'i tonono kau nofo'angá, mo 'avange te notou me'aká 'i tonono taimi totonú?

46 'Oku manū'ia 'ia te tamaio'aliki ko iá, kā ha'u tana 'alikí 'o 'ilo'i 'ona 'oku fai pehē.

47 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'e fakanofa ia 'ona ke pule ki tana 'ū me'á kotoa pē.

48 Kae kā pehē 'e te tamaio'aliki kovi ko 'ená 'i tonono lotó, “Oku fakatuatuai mai taku 'alikí ta'aná ha'u,’

49 pea hanga leva ia 'o haha 'ia nātou 'oku 'i te kau ngāué mo iá, pea kai ia mo inu kava mo te kau konaá;

50 'e toki ha'u te 'aliki 'o te tamaio'aliki ko iá 'i te 'aho 'oku kailoa ina tokanga aí, pea mo te houa 'oku kailoa 'ilo 'e ia ki aí,

51 pea 'e ina fahi ua 'ona, pea tu'utu'uni ke ina 'inasi fakataha mo te kau māluahí. Ko te feitu'u

* 24:43 24:43-44 Luke 12:39-40

ia 'e toki hoko ai 'ia te tangi mo te fengai'itaki 'o te nifó.

25

Ko te talanoa fakatātā ki te kau tāupo'ou 'e toko hongofulú

¹ “I te taimi ko iá 'e tatau te Pule'anga 'o Hēvaní mo te kau tāupo'ou 'e toko hongofulu, 'a ia ne'e notou taki taha to'o tana maama, 'o ō atu ke fakafetaulaki ki te 'aliki ta'ané.*

² Ko te toko nima ko te kau fakavalevale, kā ko te toko nima ko te kau fakapotopoto.

³ Ko te kau fakavalevalé ne'e notou to'o te notou 'ū maamá, kae kailoa 'ave he lolo;

⁴ kā ko te kau fakapotopotó ne'e notou 'ave te lolo 'i te 'ū hiná fakataha mo te notou 'ū maamá.

⁵ Pea 'i te tuai mai 'ia te 'aliki ta'ané, ne'e notou tulemo'e kotoa pē 'o momoe.

⁶ Kā 'i te tu'ulapoó ne'e pā mai te kalanga, ‘Ko te 'aliki ta'ané 'eni, kotou ō atu 'o fakafetaulaki kiā ia!’

⁷ Toki 'a'ala ake 'ia te kau tāupo'ou kotoa pē, 'o taki taha ngaahi tana maama.

⁸ Pea kole ange te kau fakavalevalé ki te kau fakapotopotó, ‘Aumai mu'a he motou me'i lolo, he kua tei mate te motou 'ū maamá.’

⁹ Ka ne'e tali ange te kau tāupo'ou fakapotopotó 'o pehē, ‘Ka na'a kailoa fe'unga mo mātou mo kōtou fakatou'osi; kotou ō mu'a ki te kau fakataú, 'o fakatau ma'a kōtou.’

¹⁰ Kae lolotonga te notou 'alu mei ai ke fakataú, mo te ha'u te 'aliki ta'ané; pea ko nātou ne'e notou

* 25:1 25:1 Luke 12:35

'osi teuteú ne'e notou ō atu mo ia 'o hū ki te kātōangá, pea tāpuni 'ia te matapaá.

11 Pea ha'u tōmuli tonō toe 'o te kau tāupo'ou, 'o notou pehē, "Alikī, 'alīkī, to'o kiā mātou!"*

12 Ka ne'e tali ange 'e ia 'o pehē, "Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'oku kala u 'ilo'i 'ia kōtou!"

13 Ko ia kotou lele'o, hē 'oku kala kotou 'ilo'i tonō 'ahó, pe ko tonō houá.*

*Ko te talanoa fakatātā ki te kau tamaio'alīkī 'e toko tolú
(Luke 19:11-27)*

14 "He ko te Pule'anga 'o Hēvaní 'oku hangē ko te tangata ne'e teu tana 'alu ki muli, pea ne ina ui ange tana kau tamaio'alīkī, 'o tuku kiā nātou tana koloá.

15 Ko te toko taha ne ina 'avange ki ai te talēniti 'e nima, pea ua ki te toko taha, pea taha ki te toko taha, 'o fakatatau ki te notou mafai taki taha. Pea 'alu ia ki muli.

16 Pea 'alu leva ia ne'e ma'u te talēniti 'e nimá, 'o ngāue 'aki ia, 'o fakatupu 'aki he nima kehe.

17 Pehē foki mo ia ne'e 'a'ana te uá, ne'e ma'u ia mo he ua kehe.

18 Kā ko ia ne'e ma'u te tahá, ne ina 'alu 'o keli he luo, 'o fufuu'i ai te pa'anga tana 'alīkī.

19 Pea fualoa mei aí kua ha'u 'ia te 'alīkī 'o te kau tamaio'alīkī ko iá, 'o vakai'i te notou fakamatala pa'angá.

20 Pea 'unu'unu mai ia ne ina ma'u te talēniti 'e nimá, 'o 'aumai mo he talēniti 'e nima kehe, 'o iange

* 25:11 25:11-12 Luke 13:25 * 25:13 25:13 tonō houá: 'oku pehē 'i tonō 'ū hiki fualoa 'ihī, te houa 'e ha'u ai 'ia te Fanautama te Tangatá.

ia, “Alikí, ne ke tuku mai te talēniti 'e nima; ko 'eni, 'okou ma'u mai mo he nima kehe.’

²¹ Pea me'a mai tana 'alíkí, ‘Mālō, si'i tamaio'alíkí lelei mo lototō. Kua ke lototō 'i tau pule ki te 'ū me'a si'i; 'e au fakanofō 'ou ke pule ki te 'ū me'a lahi. Hū koe ki te fiafia'anga 'o tou 'alíkí!’

²² Pea ha'u foki mo ia ne'e 'a'ana te talēniti 'e uá, 'o iange, “Alikí, ne ke tuku mai te talēniti 'e ua; ko 'eni, 'okou ma'u mai mo he ua kehe.’

²³ Pea me'a mai tana 'alíkí, ‘Mālō, si'i tamaio'alíkí lelei mo lototō. Kua ke lototō 'i te pule ki te 'ū me'a si'i; 'e au fakanofō 'ou ke pule ki te 'ū me'a lahi. Hū koe ki te fiafia'anga 'o tou 'alíkí!’

²⁴ Pea toki ha'u mo ia kua ma'u te talēniti 'e tahá, 'o pehē ange, “Alikí, ne au 'ilo'i koe ko te tangata faingata'a; 'oku ke utu 'i te me'a ne'e kailoa ke fakaheká, mo toli te me'a ne kailoa ke lulú.

²⁵ Pea u manahē, pea u 'alu 'o fufuu'i tau talēnití 'i te kelekelé. 'Ē, ko 'ena ā tau me'á.’

²⁶ Kā ne tali ange tana 'alíkí, 'o pehē ange, “Ia te tamaio'alíkí pau'u mo fakapikopiko! Ne ke 'ilo'i koā 'okou utu 'ia te me'a ne kala u fakaheká, pea u toli te me'a ne kala u lulú?

²⁷ Ne'e mei totonu ange ke ke fakahū taku pa'angá ki te pangikeé; pehē kua u ma'u mei ai taku me'á, mo tonō tupú foki, 'i taku ha'u neí.

²⁸ Ko ia kotou to'o te talēnití meiā ia, 'o 'avange kiā ia 'oku ma'u te hongofulú.

²⁹ He ko ia ko 'ē 'oku ma'u he me'á 'e 'avange ki ai mo te me'a, pea 'e hulu atu ia; kā ko ia 'oku kailoa ma'ú, na'a mo te me'a 'oku ma'u iá 'e to'o meiā ia!*

* 25:29 25:29 Māt 13:12; Ma'ake 4:25; Luke 8:18

³⁰ Kae kotou sī te tamaio'aliki ta'e'aongá ki te pō'uli 'o tua'aá. Ko te feitu'u ia 'e toki hoko ai 'ia te tangi mo te fengai'itaki 'o te nifó.*

Ko te fakamaau faka'osí

³¹ “Kae kāpau 'e ha'u 'ia te Fanautama te Tangatá 'i Tono nāunaú, mo te kau 'āngelo kotoa pē, 'e toki nofo Ia 'i Tono taloni lāngilangi'iná.*

³² Pea 'e fakatahataha ki Tono 'aó 'ia te kakai kotoa pē; pea 'e vahe'i 'e Ia 'ia nātou, 'o hangē ko te vahe'i he tauhi sipi 'ia te fanga sipí mei te fanga kosí.

³³ Pea 'e Ina fokotu'u te fanga sipí mei Tono to'omata'ú, kā ko te fanga kosí mei Tono to'ohemá.

³⁴ Pea 'e toki folafola te Tu'í kiā nātou 'i Tono to'omata'ú, 'Ōmai kōtou, 'ia te fa'ahinga kua fakamanū'ia 'e Taku Tamaí, 'o ma'u 'ia te pule'anga kua teu ma'a kōtou talu te tanupou 'o māmaní.

³⁵ Hē ne Au fiakaia, pea kotou 'aumai Taku kai; ne Au fiainua, pea kotou 'aumai Taku inu; ne Au 'āunofu, pea kotou fakaafe'i 'Oku;

³⁶ ne kailoa Haku kofu, pea kotou fakakofu 'Oku; ne Au mahaki'ina, pea kotou ōmai Toku vakai; ne Au 'i te pilisoné, pea kotou 'a'ahi mai.'

³⁷ Pea 'e toki tali 'ia te kau faileleí, 'o pehē, “Alikí, 'anefea he motou 'ilo'i 'Ou 'oku Ke hālofia, pea motou fafanga'i 'Ou? pe fiainua pea motou 'avatu Hau inu?

³⁸ Pea 'anefea he motou 'ilo'i Koe 'oku Ke 'āunofu, pea motou fakaafe'i, pe ta'ekofu pea motou fakakofu'i?

* **25:30** 25:30 Māt 8:12; 22:13; Luke 13:28
16:27; 19:28

* **25:31** 25:31 Māt

39 Pea 'anefea he motou 'ilo'i Koe 'oku tengetange, pe ma'ua 'i te pilīsoné, pea motou 'a'ahi atu?'

40 Pea 'e toki tali te Tu'í, 'o folafola mai, "Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, 'i te kotou fai pehē ki te si'i taha 'i Toku 'ū tokoua nei, ne'e kotou fai ia kiā Au!'

41 Pea 'e toki folafola foki Ia kiā natou 'i te to'ohemá, "Alu meiā Au, 'ia kōtou kua mala'ia, ki te afi ta'engata 'ā ē ne'e teuteu ma'a te tēvoló mo tana kau 'āngeló.

42 Hē ne Au fiakaia, ka ne'e kailoa kotou 'aumai Haku kai; ne Au fiainua, ka ne'e kailoa kotou 'aumai Haku inu;

43 ne Au 'āunofo, ka ne'e kailoa kotou fakaafe'i 'Oku; ne Au ta'ekofu, ka ne'e kailoa kotou fakakofu'i 'Oku; ne Au mahaki'ina, pea ma'ua 'i te pilīsoné, ka ne'e kailoa kotou 'a'ahi mai.'

44 Pea 'e toki tali mo nātou, 'o pehē, "Alikī, ne 'anefea he motou 'ilo'i 'Ou 'oku Ke hālofia, pe fiainua, pe 'āunofo, pe ta'ekofu, pe tengetange, pe ma'ua 'i te pilīsoné, 'o kailoa motou tokoni atu?'

45 Pea 'e toki tali ange Ia kiā nātou, 'o pehē, "Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, ko te kailoa kotou fai pehē ki te si'i taha 'o Toku 'ū tokoua nei, ko te kailoa kotou fai ia kiā Aú.'

46 Pea 'e 'alu atu 'ia nātou nei ki te tautea ta'engatá; kā ko te kau failelei ki te ma'uli ta'engatá."*

26

*Ko te feinga ke tāmāte'i 'ia Sīsuú
(Ma'ake 14:1-2; Luke 22:1-2; Sione 11:45-53)*

* 25:46 25:46 Tān 12:2

¹ Pea kua faka'osi 'e Sīsū Tana 'ū akonaki kotoa pē, pea iange Ia ki Tana kau akó,

² “Oku kotou 'ilo'i kā 'osi ange te 'aho 'e ua pea hoko 'ia te Pāsová, pea 'e tukuange ai 'ia te Fanautama te Tangatá ke kalusefai.”*

³ Pea toki fakataha 'ia te hau'aliki taula'alikí, mo te kau mātu'a 'o te kakai 'Isilelí, ki te loto'ā 'o te Taula'aliki Lahí, 'a ē 'oku hingoa ko Kaiafasí.

⁴ Pea ne'e notou fa'u'fa'u ke puke fakafufū 'ia Sīsū, 'o tāmāte'i.

⁵ Ka ne'e notou pehē, “Aua na'a fai lolotonga te kātōangá, na'a 'i ai he maveuveu 'i te kakaí.”

*Ko te tākai lolo 'i Pētani
(Ma'ake 14:3-9; Sione 12:1-8)*

⁶ Pea 'i te kei nofo 'ia Sīsū 'i Pētani, 'i te fale 'o Saimone ko te kiliá,

⁷ ne'e ha'u he fafine, mo tana hina 'alapasita, ne'e fonu 'i te lolo tākai mahu'inga lahi 'aupito, 'o ina lilingi ki Tono fofongá, lolotonga Tana nofo 'i te kaí.*

⁸ Pea 'i te sio ki ai 'ia te kau akó ne'e notou 'ita, 'o notou pehē, “Ko te ā kua maumau 'i ai 'ení?

⁹ He kāpau ne'e fakatau atu ia, ne'e mei ma'u ai he pa'anga lahi ke foaki ki te masivá!”

¹⁰ Ka ne'e mea'i 'e Sīsū te notou laú, 'o iange 'e Ia kiā nātou, “Ko te ā 'oku kotou fakamamahi ai ki te fafiné? He ko te ngāue lelei kua fai 'e ia kiā Aú.

¹¹ Ko te me'a ki te masivá 'e kotou feangai ai pē mo nātou; kā 'e kailoa kotou feangai ai pē mo Au.*

¹² He ko tana lilingi te lolo nei ki Toku sinó, ko ta'aná fai ke teuteu'i Toku 'anga'angá ki fa'itoka.

* 26:2 26:2 'Eki 12:1-27 * 26:7 26:7 Luke 7:37-38 * 26:11 26:11
Teu 15:11

13 'Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, ko te feitu'u kotoa pē 'i māmani 'e malanga 'aki ai 'ia te ongoon-golelei ko 'ení, 'e lea 'aki ai foki 'ia te me'a ne'e fai 'e te si'i fafine nei, ko te fakamanatu kiā ia."

*Ko te loto 'e Siutasi ke lavaki'i 'ia Sīsuú
(Ma'ake 14:10-11; Luke 22:3-6)*

14 Ko te taimi ko iá ne'e 'alu ki te kau taula'aliki lahi he toko taha 'i te kau hongofulu mā uá, ko Siutasi 'Isikaliote, 15 'o 'eke ange, "Ko te ā 'e kotou 'aumai ma'akú ka u lavaki'i Ia kiā kotou?" Pea notou alea mo ia ke kongá siliva 'e tolungofulu.*

16 Pea mei te taimi ko iá ne ina kumi faingamālie ai ke lavaki'i 'Ona.

*Ko te kai Pāsova 'a Sīsū mo Tana kau akó
(Ma'ake 14:12-21; Luke 22:7-13, 21-23; Sione
13:21-30)*

17 Pea 'i te 'uluaki 'aho 'o te Mā Ta'e Lēvaní, ne'e ōmai te kau akó kiā Sīsū, 'o 'eke ange, "Ko fea he feitu'u 'oku Ke loto ke motou teuteu'i ai Ma'au 'ia te Pāsová?"

18 Pea pehē ange Ia, "Ō pē ki te koló he 'e 'i ai he tangata, 'o iange ki ai, "Oku pehē mai 'e te 'Alikí, "Kua hoko mai 'eni Toku taimí, pea 'e Au fai 'i tou falé 'ia te Pāsová mo Taku kau akó." ' "

19 Pea ne'e fai 'e te kau akó 'o hangē ko te fekau 'e Sīsū kiā nātoú, 'o notou teuteu 'ia te Pāsová.

20 Pea 'i te afiafi pō'ulí ne'e nofo ifo Ia ke kai, fakataha mo te kau hongofulu mā uá.

21 Pea 'i te lolotonga te notou kaí ne'e pehē ange Ia, "Okou tala mo'oni atu kiā kōtou, ko te toko taha 'ia kōtou 'e ina lavaki'i 'Oku."

* 26:15 26:15 Sāk 11:12

²² Pea notou lotou mamahi 'aupito, 'o notou kamata lea kiā Ia tāutaha, “Oku kailoa ko au 'apē, 'Alikí?”

²³ Pea iange Ia, 'o pehē, “Ko ia ko 'ē 'e velo fakataha mo Au tononimá ki te tisí, ko ia ia 'e lavaki'i 'Okú.*

²⁴ 'Oku mo'oni ko te mole 'ia te Fanautama te Tangatá 'oku hangē ko ia kua tohi Ma'aná, kae pohōe 'ia te tangata 'e lavaki'i 'Oná! Ne ngutuhua ange ki te tangata ko iá kāpau ne'e kailoa fanau'i 'ona.”

²⁵ Pea tali 'e Siutasi, 'a ia ne ina lavaki'i Iá, 'o pehē, “Ko au nai ia, Lāpai?”

Pea iange Ia ki ai, “Ko ia pē kua ke lea 'akí.”

Ko te 'ohomohe 'a te 'Alikí

(Ma'ake 14:22-26; Luke 22:14-23; 1 Kolinitō 11:23-25)

²⁶ Pea 'i te lolotonga te notou kaí, ne'e to'o 'e Sīsū he fe'i mā, 'o tāpuaki'i, mo pakipaki, 'o tufatufa ki te kau akó, mo pehē, “To'o 'o kai; ko Toku sinó 'eni.”

²⁷ Ne'e to'o 'e Ia mo he ipu, 'o fai he fakafeta'i, 'o 'avange kiā nātou, mo pehē, “Kotou inu kotoa pē mei ai;

²⁸ he ko Toku totó 'eni, ko te toto 'o te fuakavá,* 'a ia 'oku lilingi kote'uhí ko te tokolahí, ke lava ai te fakamolemole angahalá.*

²⁹ Kā 'Okou tala'i atu kiā kōtou, ngata heni, 'e kailoa 'aupito ke Au toe inu mei te fua ko 'eni 'o te vainé, 'o a'u ki te 'aho 'e Au toki inu ai ia kua fo'ou fakataha mo kōtou 'i te pule'anga 'o Taku Tamaí.”

* **26:23** 26:23 Saame 41:9 * **26:28** 26:28 fuakavá: 'oku pehē 'i tononimá hiki fualoa 'ihi, Fuakava Fo'ou. * **26:28** 26:28 'Eki 24:8; Sel 31:31-34

30 Pea kua fai te notou hiva himi, pea notou toki ō ake ki te ma'unga ko 'Ōlivé.

Ko te tukupā 'a Pitá

(*Ma'ake 14:27-31; Luke 22:31-34; Sione 13:36-38*)

31 Pea toki pehē 'e Sīsū kiā nātou, “E kotou tūkia kotoa pē 'iā Au 'i te pō nei. He kua tohi, “E Au taa'i te tauhí, pea 'e mavetevete 'ia te fanga sipí.”*

32 Kae 'osi ange Taku toetu'ú, 'e Au mu'amu'a 'iā kōtou ki Kāleli.”*

33 Kae tali ange 'e Pita kiā Ia, “Neongo 'e tūkia kotoa pē 'iā Koe, kā ko au, 'e kailoa 'aupito ke au tūkia 'o ta'engata.”

34 Pea iange 'e Sīsū kiā ia, “Okou tala mo'oni atu kiā koe, ko te pō nei, 'i te he'iki ai 'u'ua te moá, kua tu'a tolu ta'aú fakafisinga'i 'Oku.”

35 Pea iange 'e Pita kiā Ia, “E kailoa 'aupito ke au fakafisinga'i 'Ou, neongo 'e iku ki taku mate fakataha mo Koe.” Pehē foki mo te lau Tana kau akó kotoa pē.

Ko te lotu 'a Sīsū 'i Ketisemani

(*Ma'ake 14:32-42; Luke 22:39-46*)

36 Pea toki ha'u ai 'ia Sīsū mo nātou ki te feitu'u 'oku ui ko Ketisemani, pea pehē ange Ia ki Tana kau akó, “Kotou nofo heni, kae Au 'alu ki hē 'o lotu.”

37 Pea ne Ina 'ave 'ia Pita, mo te ongo foha 'o Sēpetí, pea ne'e kamata ke mamahi Tono lotó 'o hoha'a lahi.

* 26:31 26:31 Sāk 13:7 * 26:32 26:32 Māt 28:16

38 Pea iange 'e Ia kiā nātou, “Oku mamahi lahi Toku laumālié, 'o hangē kā maté. Kotou tatali 'i heni, ke tou le'o mo Au.”

39 Pea 'alu si'i atu Ia, 'o fo'oifo ki Tono fofongá, mo lotu 'o pehē “E Tamai, kāpau 'e lava, pea 'ave te ipu nei meiā Au. Kā neongo ia, kae'aua na'a fai ki Toku lotó, kā ki To'ou pē finangalo.”

40 Pea ha'u Ia ki te kau akó, 'o 'ilo'i nātou 'oku notou momoe; pea iange Ia kiā Pita, “Oku pehē koā te kotou ta'elava ke 'a'ala mo Au 'o houa 'e taha?

41 Le'o pē mo lotu, ke 'aua na'a kotou hū ki te 'ahi'ahi. 'Oku loto pē 'ia te laumālié ke fai, kā 'oku vaivai 'ia te kakanó.”

42 Pea toe 'alu Ia ko tonu tu'a uá, 'o lotu, 'o pehē, “E Tamai, kāpau 'e kailoa lava ke 'ave te ipu nei meiā Au, kā 'i Ta'akú pē inu, pe'i fai pē To'ou finangalo.”

43 Pea toe ha'u Ia 'o 'ilo'i 'ia nātou 'oku notou kei momoe pē, he kua notou ongosia 'aupito.

44 Pea ne Ina tuku pē 'ia nātou, 'o toe 'alu ko tonu tu'a tolú ke lotu, 'o toe fai 'aki pē 'ia te lea ko iá.

45 Pea toki ha'u Ia ki te kau akó, 'o pehē kiā nātou, “Kotou momoe ai pe ā 'eni mo mālōlō. 'Ē, kua ofi 'ia te taimí ke lavaki'i ai 'ia te Fanautama te Tangatá ki te kau angahalá.

46 Kotou tutu'u ake, kae tou ō; vakai, kua ofi mai Toku lavakí!”

Ko te puke 'o Sīsuú

(Ma'ake 14:43-50; Luke 22:47-53; Sione 18:3-12)

47 Pea 'i te lolotonga Tana kei leá, tā 'oku ha'u 'ia Siutasi, ko te taha 'o te kau hongofulu mā uá, pea ha'u mo ia he fu'u kakai tokolahi mo te 'ū heletā

mo te 'ū 'akau, ko te ōmai mei te kau taula'aliki lahi, mo te kau mātu'a 'o te kakaí.

⁴⁸ Pea ko ia ne ina lavaki'i Iá ne ina tuku kiā nātou he faka'ilonga, 'i tana pehē, “Ko Ia ko 'ē 'e au 'uma ki Aí, ko Ia ia, kotou puke'i 'Ona.”

⁴⁹ Pea ha'u leva ia kiā Sīsū, 'o pehē, “‘Ēī, Lāpai!” mo 'uma kiā Ia.

⁵⁰ Pea iange 'e Sīsū ki ai, “Siana, ko te ā te me'a kua ke ha'u aí?”†

Pea toki 'unu mai 'ia te kakaí, 'o ala mālohi kiā Sīsū, 'o puke'i 'Ona.

⁵¹ Pea vakai, ko te toko taha 'iā nātou ne'e kau mo Sīsuú ne'e unuhi ia tana heletaá, 'o taa'i te tamaio'aliki 'a te Taula'aliki Lahí, 'o tu'usi tonou lau'i talingá.

⁵² Pea pehē ange 'e Sīsū kiā ia, “Fakafoki tau heletaá ki tonou 'ai'angá; he ko nātou kotoa pē 'oku ala ki te heletaá 'e notou mate 'i te heletā.

⁵³ He 'oku ke pehē koā 'oku faingata'a kiā Au ke kole ki Taku Tamaí, ke 'aumai he kongakau 'āngelo 'e hongofulu mā ua, pe lahi ake?

⁵⁴ Kae fakamo'oni fefe'aki ai 'ia te 'ū Folafolá, 'a ia 'oku fakahaa'i ai kua pau ke hoko 'ia te 'ū me'a nei?”

⁵⁵ Pea toki lea 'e Sīsū ki te kakaí, “Ko te kotou ōmai mo te heletā mo te 'akau ke puke 'aki 'Okú, hangē ko he kaiha'á! Ko te 'aho kotoa pē mo Taku nofo 'i te Temipalé 'o faiako, kā ne kailoa kotou puke'i ai 'Oku.*

⁵⁶ Kā kua hoko 'ia te 'ū me'a 'ení kotoa pē, kote'uhí ke fakamo'oni ki te 'ū Folafola 'a te kau palōfitá.”

† 26:50 26:50 Siana, ko te ā te me'a kua ke ha'u aí? ko ia pe 'Ai ke vave, kaume'a. * 26:55 26:55 Luke 19:47; 21:37

Pea ne'e toki si'aki 'Ona 'e te kau akó kotoa pē, 'o notou hola.

Ko tonou faka'eke'eke 'o Sīsū

(Ma'ake 14:53-65; Luke 22:54-55, 63-71; Sione 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Pea ko nātou ne'e puke 'ia Sīsū ne'e notou taki ange 'Ona kiā Kaiafasi ko te Taula'aliki Lahí, pea ne'e fakataha ki ai 'ia te kau sikalaipé mo te kau mātu'á.

⁵⁸ Ka ne'e mulimuli atu kiā Ia 'ia Pita mei te mama'ó, 'o a'u ki te loto'ā 'o te Taula'aliki Lahí, pea hū ia ki loto, 'o nofo mo te kau le'o Tempalé ke vakai ki te me'a 'e hokó.

⁵⁹ Pea ko te kau taula'aliki lahí, mo te Sanetalimí kotoa pē, ne'e notou fiu tonou kumi he kau fakamo'oni lohi ke tukuaki'i 'aki 'ia Sīsū, ke notou tāmata'i ai Ia;

⁶⁰ ka ne'e kailoa notou ma'u, neongo ne'e ha'u 'ia te kau fakamo'oni lohi tokolahi. Kā ne faifaí pea tu'u mai he toko ua

⁶¹ 'o nā pehē, “Ne'e lau 'e te siana nei, “Oku faingafua kiā Au ke vete 'ia te Fale Tapu 'o te 'Atuá, 'o toe langa 'i te 'aho 'e tolu.’ ”*

⁶² Pea tu'u 'ia te Taula'aliki Lahí, 'o pehē kiā Ia, “Oku kailoa koā Hau tali ki te me'a 'oku talatalaaki'i ai 'Ou mei te kau tangata nei?”

⁶³ Ka ne'e longo pē 'ia Sīsū ia.

Pea toe lea 'ia te Taula'aliki Lahí, 'o pehē ange, “Okou fekau kiā Koe 'i te 'Atua ma'ulí, ke Ke lea mo'oni mai pe ko te Kalaisí Koe, ko te 'Alo 'o te 'Atuá!”

⁶⁴ Pea tali ange 'e Sīsū kiā ia, “Ko ia pē. Kā 'Okou tala'i atu kiā kōtou, 'e kotou mamata 'āmuli

* **26:61** 26:61 Sione 2:19

ki te Fanautama te Tangatá, 'oku nofo ki te nima to'omata'u 'o te 'Atua Māfimafí, pea 'e hoko mai Ia 'oku heka ki te 'ū 'ao 'o te langí.”*

⁶⁵ Pea ne'e toki hae ifo 'e te Taula'aliki Lahí tono kofú, 'o pehē, “Kua Ina lea fia 'Atua; kote'uma'aki te tou toe kumi fakamo'oní? Ko 'eni kua kotou toki fanongó ki te lea fia 'Atuá.*

⁶⁶ Ko te ā te kotou laú?”

Pea notou tali 'o pehē, “Oku totonu Ia ke mate!”

⁶⁷ Pea notou toki 'anuhi Tono fofongá, mo tuki'i Ia. Pea sipi'i 'Ona he 'ihi,*

⁶⁸ 'o notou pehē, “'E Kalaisi, mate mai pe ko ai ne'e sipi'i 'Oú?”

Ko te fakafisinga'i 'e Pita 'ia Sīsuú

(Ma'ake 14:66-72; Luke 22:56-62; Sione 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pea ne'e nofo 'ia Pita 'i tu'a 'i te loto'aá. Pea ha'u kiā ia he fafine kaunanga, 'o pehē, “Ko koe foki ne ke 'iā Sīsū mei Kālelí.”

⁷⁰ Pea fakafisi ia 'i te 'ao 'o nātoú kotoa pē, mo pehē ange, “Oku kailoa kita 'ilo'i 'ia te me'a 'oku ke lea ki aí.”

⁷¹ Pea kua 'alu ia ki te fale hū'angá, pea ne'e sio kiā ia he fafine 'e taha, pea iange ia kiā natou ne'e notou 'i aí, “Ko te siana nei foki ne'e 'iā Sīsū mei Nāsaletí.”

⁷² Pea toe fakafisi ia, mo fuakava, “Oku kailoa 'ilo'i 'e kita 'ia te tangatá!”

⁷³ Pea toe si'i atú ne'e ōmai kiā ia 'ia nātou ne'e tutu'u 'i aí, 'o notou pehē ange kiā Pita, “'E, 'oku

* **26:64** 26:64 Saame 110:1; Tān 7:13 * **26:65** 26:65-66 Lev 24:16

* **26:67** 26:67 'Ais 50:6

mo'oni pē 'oku ke kau foki ki te fa'ahinga ko iá; he 'oku 'ilonga ia mei te fasi 'o tau leá.”

⁷⁴ Pea toki hanga ia, 'o tuki mo fuakava, “Oku kailoa 'aupito ha'akú 'ilo kau ki te Tangatá.”

Pea ne'e 'u'ua leva 'ia te moá.

⁷⁵ Pea manatu'i ai 'e Pita 'ia te lea 'a Sīsuú, 'a ia ne'e pehē, “I te he'iki ai 'u'ua te moá, kua tu'a tolu ta'áú fakafisinga'i 'Oku.” Pea 'alu leva ia ki tua'ā, 'o tangi mamahi.

27

Ko te taki 'o Sīsū kiā Pailató

(Ma'ake 15:1; Luke 23:1-2; Sione 18:28-32)

¹ Pea 'i te pongipongi aké, ne'e alea'i 'e te kau taula'aliki lahí kotoa pē mo te kau mātu'a 'o te kakaí he me'a ke notou tāmata'i ai 'ia Sīsū.

² Pea notou toki ha'i Ia, 'o 'ave kiā Pailato ko te kōvaná.

Ko te tāmata'i pē 'e Siutasi iá

(Ngāue 1:18-19)

³ Pea 'i te toki 'ilo'i 'e Siutasi ko Tono lavakí, tā kua fakamāumatea Iá, ne'e fakatomala ia, 'o toe 'aumai 'e ia 'ia te konga siliva 'e tolungofulú ki te kau taula'aliki lahí mo te kau mātu'á,*

⁴ 'o pehē ange, “Kua u fai angahala, he kua u lavaki'i ke mate 'ia te toto ta'ehalaiá.”

Ka ne'e tali ange 'e nātou, “He 'oku motou kau ai? 'Oku 'iā koe pē ia!”

⁵ Pea ne ina laku atu 'ia te 'ū konga silivá ki te Fale Tapú, pea toki 'alu ia 'o tautau pē 'ona.

⁶ Pea to'o mai 'e te kau taula'aliki lahí 'ia te 'ū konga silivá 'o notou pehē, “Oku kala ngafua ke

* 27:3 27:3-8 Ngā 1:18-19

sī 'eni ki te pa'anga 'o te Temipalé, he ko te totongi toto.”

⁷ Pea ne'e notou alea ke fakatau 'aki ia 'ia te 'api 'o te tufunga ipu 'umeá mo'o fa'itoka 'o te kakai mei muli.

⁸ Ko te 'uhinga ia tonu ui 'o te 'api ko iá ko 'Api Toto, 'o a'u ki te 'aho nei.

⁹ Pea ne'e toki fakamo'oni 'eni ki te me'a ne'e fo-lafola 'aki 'iā Selemaia ko te palōfitá, 'o pehē, “Pea ne'e notou to'o 'ia te konga siliva 'e tolungofulu, ko te mahu'inga 'o Ia ne'e fakataú, 'a ia ne'e notou fua tonu mahu'ingá kote'uhí ko te kakai 'Isilelí;

¹⁰ 'o totongi 'aki ia 'ia te 'api 'o te tufunga ipu 'umeá, 'o hangē ko te tu'utu'uni 'a te 'Alíkí kiā au.”*

Ko te fakafehu'i 'e Pailato 'ia Sīsuú

(Ma'ake 15:2-5; Luke 23:3-5; Sione 18:33-38)

¹¹ Pea ne'e tu'u 'ia Sīsū 'i te 'ao 'o te kōvaná. Pea fehu'i ange 'e te kōvaná kiā Ia, 'o pehē, “Ko Koe 'ia te Tu'i 'o te kakai Siú?”

Pea pehē ange 'e Sīsū ki ai, “Ko ia pē.”

¹² Pea 'i tonu talatalaaki'i 'Ona 'e te kau taula'aliki lahí mo te kau mātu'á, ne'e longo pē Ia.

¹³ Pea toki me'a 'e Pailato kiā Ia, “Oku kala Ke tokanga koā ki te 'ū me'a kua notou faka'ilo kau kiā Koé?”

¹⁴ Ka ne'e kailoa toe tali ange Ia he mama'i lea 'e taha, ko ia ne'e ofo 'aupito 'ia te kōvaná.

Ko te tautea mate 'o Sīsuú

(Ma'ake 15:6-15; Luke 23:13-25; Sione 18:39–19:16)

* **27:10** 27:9-10 Sāk 11:12-13

15 Pea ko te anga 'o te kōvaná, kā hoko he kātoanga, 'e vete ange ia he pōpula, he toko taha 'e loto ki ai 'ia te kakaí.

16 Pea ne'e 'i ai he pōpula ongoongoa, ne'e ui ko Palāpasa.

17 Pea 'i te notou fakataha maí, ne'e pehē 'e Pailato kiā nātou, “Ko ai 'oku kotou loto ke au vete atú? 'Ia Palāpasa, pe ko Sīsū, 'a ē 'oku ui ko te Kalaisí?”

18 He ne'e 'ilo'i 'e ia ko te meheká pē ne'e notou tukuange ai 'Ona kiā iá.

19 Pea 'i tana nofo ifo ki te nofo'anga fakamaaú, ne'e fekau ange tonono malí 'o pehē, “Aua na'a ke kau he me'a ki te Tangata Mā'oni'oni nā, he ne au hoha'a lahi 'ane hengihengi 'i taku misi ko te me'a 'iā Ia.”

20 Pea ko te kau taula'aliki lahi mo te kau mātu'á ne'e notou fakaloto'i te kakaí ke notou kole ke tukuange mai 'ia Palāpasa, kae tāmata'e 'i 'ia Sīsū.

21 Pea toe me'a 'ia te kōvaná, 'o pehē kiā nātou, “Ko ai 'i te ongo me'a nei 'oku kotou loto ke au vete atú?”

Pea notou pehē, “Ko Palāpasa!”

22 Pea pehē 'e Pailato kiā nātou, “Pea ko te ā 'e au fai kiā Sīsū 'a ē 'oku ui ko te Kalaisí?” Pea notou kaikaila kotoa pē, “Kalusefai Ia!”

23 Pea pehē ange ia, “He ko te ā Ha'aná kovi kua fai?”

Ka ne'e 'ā'āsili ai te notou kalangá, “Kalusefai Ia!”

24 Pea 'i te vakai 'e Pailato, 'oku kailoa lava hana me'a, kā 'e faifai pea hoko he maveuveú, ne'e to'o ia he vai, 'o fanofano 'i te 'ao 'o te kakaí, mo pehē

ia, “Oku 'ata'atā 'ia kita ia mei te toto 'o te Tangata mā'oni'oni nei; 'oku 'iā kōtou ia.”*

²⁵ Pea lea 'ia te kakaí kotoa pē, 'o notou pehē, “Tuku To'onó toto ke 'eke kiā mātou mo te motou fānaú!”

²⁶ Pea toki vete ange ia 'ia Palāpasa kiā nātou, kae kau'imaēa'i 'ia Sīsū, 'o toki tukuange 'Ona ke kalusefai.

*Ko te manuki'i 'e te kau sōtiá 'ia Sīsuú
(Ma'ake 15:16-20; Sione 19:2-3)*

²⁷ Pea toki 'ave 'e te kau tau 'a te kōvaná 'ia Sīsū ki te Palasí, 'o notou tānaki te vāhenga taú kotoa pē ki ai.

²⁸ Pea notou vete Tono kofú, 'o 'ai kiā Ia he pulupulu kula 'aho'aho.

²⁹ Pea notou fī he kalauni talatala, 'o 'ai ki Tono fofongá, pea notou 'ai he va'a kaho ki Tono nima to'omata'ú. Pea notou toki tū'ulutui 'i Tono 'aó, 'o toutou luma kiā Ia, 'o pehē, “Eī, Tu'i 'o te kakai Siú!”

³⁰ Pea notou 'anuhi Ia, 'o to'o 'ia te va'a kahó, 'o toutou taa'i 'aki Tono fofongá.

³¹ Pea 'osi ange te notou va'inga'aki Iá, ne notou to'o meiā Ia 'ia te pulupulú, pea notou 'ai kiā Ia Tono kofu 'O'oná, 'o notou taki atu 'Ona ke kalusefai.

Ko tonono kalusefai 'o Sīsuú

(Ma'ake 15:21-32; Luke 23:26-43; Sione 19:17-27)

³² Pea 'i te notou 'alu atu ki tua'aá, ne'e notou 'ilo'i ai he tangata Sailine, ko tonono hingoá ko Saimone, 'o notou fekau'i ia ke fua Tono kolosí.

* 27:24 27:24 Teu 21:6-9

33 Pea 'i te notou a'u ki te faitu'u 'oku ui ko Kolokota, (ko tono 'uhingá, ko te faitu'u 'o te 'ulupoko,)

34 ne'e notou 'avange kiā Ia he uaine kua hu'i 'aki te 'ahu, ke inu; kā 'i Tana kamata 'ahi'ahi'í, ne'e kala Ina loto ke inu.*

35 Pea ne'e notou kalusefai Ia, pea notou tufa 'aki te talotalo Tono 'ū kofú.*

36 Pea notou nofo ifo 'i ai 'o le'ohi Ia.

37 Pea ne'e notou 'ai ki lunga 'i Tono funga fofongá te 'uhinga 'o Tono tauteá, 'a ia ne'e tohi ai 'o pehē, “KO SĪSŪ 'ENI KO TE TU'I 'O TE KAKAI SIU.”

38 Pea ne'e kalusefai fakataha mo Ia he ongo kaiha'a, ko te taha mei to'omata'u mo te taha mei to'ohema.

39 Pea ko te kakai ne'e ō angé ne'e notou manuki ki Ai, mo kalokalo te notou 'ulú,*

40 'o notou pehē, “Ia Koe 'oku holoki Fale Tapu 'o langa 'i te 'aho 'e tolú, 'ē, fakahaofi 'Ou! Kāpau ko te 'Alo Koe 'o te 'Atuá, pe'i 'alu ifo mei te kolosí!”*

41 Pehē foki mo te kau taula'aliki lahi mo te kau sikalaipé mo te kau mātu'á ne'e notou manuki'i 'Ona,

42 'o pehē, “Ne Ina fakahaofi 'ia te kakai kehé; kā 'oku kailoa lava Ia ke fakahaofi 'Ona! Ko te Tu'i 'Isilelí takua 'eni; tuku ke Ina 'alu ifo leva mei te kolosí, pea 'e motou tui kiā Ia!

43 Ne'e falala takua Ia ki te 'Atuá, pe'i tuku ke fakahaofi 'Ona 'e te 'Atuá, 'o kāpau 'oku 'ofa mai kiā

* 27:34 27:34 Saame 69:21

* 27:35 27:35 Saame 22:18

* 27:39

27:39 Saame 22:7; 109:25

* 27:40 27:40 Māt 26:61; Sione 2:19

Ia. Hē ne Ina pehē takua, ‘Ko te 'Alo 'o te 'Atuá 'ia Au.’ ”*

⁴⁴ Ne pehē foki mo tonono manuki'i 'e te ongo kaiha'a ne'e kalusefai fakataha mo Iá.

Ko te pekia 'a Sīsuú

(Ma'ake 15:33-41; Luke 23:44-49; Sione 19:28-30)

⁴⁵ Pea ne'e tō he pō'uli ki te fanuá fuli pē mei te ho'atā mālié 'o a'u ki te tolu afiafí.

⁴⁶ Pea fe'unga nai mo te tolu afiafí ne'e kalanga le'o lahi 'ia Sīsū, 'o pehē, “‘Īlai, 'Īlai, lama sapakatani?”, ko tonono 'uhingá, “‘E Toku 'Atua, 'e Toku 'Atua, ko te ā kua Ke si'aki ai 'Okú?”*

⁴⁷ Pea ko te 'ihi 'iā nātou ne'e tutu'u 'i aí, 'i te notou fanongo ki aí ne'e notou pehē, “Tā 'oku ui 'ia te Siana nei kiā 'Ilaisiā!”

⁴⁸ Pea lele leva he notou toko taha, 'o to'o he oma, 'o unu 'i te vinika, 'o hunuki 'aki he va'a kaho, 'o 'avange ke inu 'e Ia.*

⁴⁹ Kae pehē mai tonono toé, “‘Ē, tou vakai pe 'e ha'u 'ia 'Ilaisiā 'o fakahaofi 'Ona.”

⁵⁰ Pea toe kalanga 'ia Sīsū 'o le'o lahi, 'o Ina tukuange Tono laumālié.

⁵¹ Pea vakai, ko te puipui 'o te Fale Tapú ne'e mahaeua mei lunga ki lalo. Pea ne'e mofuike 'ia te fanuá, pea mafahifahi 'ia te 'ū makatu'ú;*

⁵² pea matangaki 'ia te 'ū fanualotó, pea ne'e fokotu'u te 'anga'anga 'o te kakai mā'oni'oni 'ihi ne'e momoe 'i aí,

* **27:43** 27:43 Saame 22:8 * **27:46** 27:46 Saame 22:1 * **27:48**
27:48 Saame 69:21 * **27:51** 27:51 'Eki 26:31-33

⁵³ pea notou ha'u mei te 'ū fanualotó hili ange te toetu'u 'a Sīsuú, 'o notou 'alu ki te Kolo Tapú, 'o notou hā ki te 'ihi.

⁵⁴ Pea ko te senitulioó, mo nātou ne'e kau mo ia 'i tonono le'ohi 'o Sīsuú, 'i te notou vakai ki te mofuiké, mo te 'ū me'a kehekehe ne'e hokó, ne'e notou 'ilifia 'aupito, 'o notou pehē, “Tā ne'e mo'oni pē, ko te 'Alo 'eni 'o te 'Atuá!”

⁵⁵ Pea ne'e nofo 'i ai he kau fafine, 'o notou sisio mai mei te mama'ó; ko te fa'ahinga ne'e mulimuli kiā Sīsū mei Kāleli ke tauhi kiā Ia.*

⁵⁶ Ko te notou 'ihi ko Mele mei Makitalá, mo Mele ko te fa'ē 'a Sēmisi mo Siosē, pea mo te fa'ē 'a te ongo foha 'o Sēpetí.

*Ko te telio 'o Sīsuú
(Ma'ake 15:42-47; Luke 23:50-56; Sione 19:38-42)*

⁵⁷ Pea 'i tana afiafi ifó, ne'e 'alu ange he tangata koloa'ina mei 'Alematea; ko tonono hingoá ko Siosifa, pea ko te toko taha foki ia ne'e ako 'iā Sīsū.

⁵⁸ Pea 'alu ia kiā Pailato, 'o kole te sino 'o Sīsuú; pea toki fekau 'e Pailato ke 'avange ia.

⁵⁹ Pea 'ave 'e Siosifa 'ia te 'anga'angá, 'o teu 'aki he tupenu mahu'inga mo ma'a,

⁶⁰ pea toki fakatakoto Ia 'i tonono fanualoto fo'ou 'o'oná, 'a ia kua ina foa 'i te loto maká. Pea ne ina fakateka he fu'u maka 'o songo 'aki 'ia te fanualotó, pea toki 'alu.

⁶¹ Ka ne'e nofo ai pē 'ia Mele mei Makitalá mo te Mele 'e tahá, 'o fehangahangai mo te fa'itoká.

Ko te le'ohi 'o te fanualotó

* 27:55 27:55-56 Luke 8:2-3

62 Pea a'u ki te 'aho 'e tahá, ko te Sāpate ia, ne'e fakataha te kau taula'aliki lahi mo te kau Fālesí kiā Pailato,

63 'o notou pehē, “Alikí, 'oku motou manatu'i ne'e lau 'e te siana kākā ko 'ená 'i Tana kei ma'ulí, 'o pehē, 'Hili te 'aho 'e tolu 'e Au toetu'u.”*

64 Ko ia ke ke fekau mu'a ke malu'i te fanualotó, 'o a'u ki tonu tolu 'o te 'ahó, na'a faifai angé kua ōmai Tana kau akó, 'o kaiha'asi Ia, 'o notou tala ki te kakaí, kua toetu'u Ia mei te maté; pea 'e 'ange'ange te lohi ki mu'á 'i te lohi ki mulí!”

65 Pea iange 'e Pailato kiā nātou, “Ko 'ena te kau le'ó; kotou ō 'o fai te kotou lelei tahá, 'i tonu malu'i te fanualotó.”

66 Pea ne'e notou ō 'o ngaahi ke malu 'ia te fanualotó, pea notou sila'i foki mo te maká, pea tuku ki ai mo te kau le'o.

28

Ko te toetu'u 'a Sīsuú

(Ma'ake 16:1-8; Luke 24:1-12; Sione 20:1-10)

1 Pea 'i te faka'osi 'o te Sāpaté, pea kamata mafoa mai te ata 'o te fu'aki 'aho 'o te uiké, ne'e ō 'ia Mele mei Makitalá mo te Mele 'e tahá ke vakai 'ia te fa'itoká.

2 'Ohovale pē kua tō he fu'u mofuike, he ne'e 'alu ifo mei te langí he 'āngelo 'a te 'Alikí, 'o teka'i mai te maká, 'o hekaheka 'i ai.

3 Pea ne'e hangē tana hā maí ko te tapa te 'uhilá, pea ne'e hinapaki tonu kofú 'o hangē ko te sinoú.

4 Pea ne'e tete 'ia te kau le'ó 'i te notou manahē kiā iá, 'o hangē kā notou maté.

* **27:63** 27:63 Māt 16:21; 17:23; 20:19; Ma'ake 8:31; 9:31; 10:33-34; Luke 9:22; 18:31-33

⁵ Pea lea ange te 'āngeló ki te ongo fafiné, “Aua 'e kulā manahē; hē 'okou 'ilo'i ko te kulā kumi 'ia Sīsū, 'a ē ne'e kalusefaí.

⁶ 'Oku kailoa 'i hení Ia, he kua Ina toetu'u, 'o hangē ko Tana me'á. Kulā ōmai 'o sio ki te feitu'u ne'e takoto ai 'ia te 'Alikí.

⁷ Pea kulā ō leva ke vave 'o tala ki Tana kau akó, 'Kua toetu'u Ia mei te pekiá; pea ko 'eni 'oku mu'amua Ia 'iā kōtou ki Kāleli; pea 'e kotou mamata kiā Ia 'i ai.' Ko 'eni 'okou tala'i atu kiā kōlua.”

⁸ Pea nā ō leva mei te fanualotó, kua nā manahē mo te fiafia lahi; 'o nā felele'i ke fei mo tala ki Tana kau akó.

⁹ Pea 'ohovale pē,* kua fakafetaulaki mai 'ia Sīsū kiā nāua, 'o Ina me'a mai, “Mālō te kulā lelei!” Pea ō atu 'ia te ongo fafiné 'o puke Tono va'é, 'o hū kiā Ia.

¹⁰ Pea folafola ange 'e Sīsū kiā nāua, “Aua 'e kulā manahē; kulā ō pē 'o fakahā ki Toku 'ū tokouá ke notou ō ki Kāleli, pea 'e notou mamata 'i ai kiā Au.”

Ko te fakamatala 'a te kau le'ó

¹¹ Pea lolotonga te nā oó, tā ne'e ō ki kolo he 'ihi 'o te kau le'ó, 'o notou fakamatala ki te kau taula'aliki lahi 'ia te 'ū me'a fuli pē ne'e hokó.

¹² Pea kua notou fakataha mo te kau mātu'á, 'o notou fa'ufa'u, pea notou 'avange leva he fu'u pa'anga ki te kau sōtiá,

¹³ 'o notou iange, “Ko 'eni te kotou leá, 'Ne ha'u pō'uli Tana kau akó, 'o kaiha'asi 'Ona lolotonga te motou momoé.”

* **28:9** 28:9 Pea 'ohovale pē: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihi, Pea 'i te nā ō atu ke tala ki Tana kau akó, 'ohovale pē.

14 Pea kāpau 'e faka'ilo 'eni ki te kōvaná, 'e motou fakaloto'i 'ona, kae 'ata'atā 'ia kōtou.”

15 Pea notou to'o 'ia te pa'angá, 'o fai 'o hangē ko te notou fale'í; pea ko tonu tala ko iá kua fakamafola holo 'i te kakai Siú, 'o a'u mai ki te 'aho nei.

*Ko te hā 'a Sīsū ki Tana kau akó
(Ma'ake 16:14-18; Luke 24:36-49; Sione 20:19-23; Ngāue 1:6-8)*

16 Pea ko te kau ako 'e hongofulu mā tahá ne'e notou fononga ki Kāleli, ki te ma'unga ne'e tu'utu'uni 'e Sīsū kiā nātoú.*

17 Pea 'i te notou mamata kiā Iá ne'e notou hū; ka ne'e tāla'a te 'ihi.

18 Pea ha'u 'ia Sīsū kiā nātou, 'o pehē ange, “Kua tuku kiā Au 'ia te pule kotoa pē 'i langi pea ki māmani.

19 Ko ia ke kotou ō, 'o ngaahi 'ia te kakai kotoa pē ko Taku kau ako,† 'i te papitaiso nātou ki te huafa 'o te Tamai mo te 'Alo mo te Laumālie Mā'oni'oni,

20 mo ako'i 'ia nātou ke tauhi 'ia te 'ū me'a kotoa pē 'Okou tu'utu'uni atú. Pea ko 'eni, 'Okou 'iā kōtou 'e Au 'i te 'aho kotoa pē, 'o a'u ki te ngata'anga 'o māmani.”‡

* **28:16** 28:16 Māt 26:32; Ma'ake 14:28 † **28:19** 28:19 ngaahi 'ia te ... Taku kau ako, ko ia pe ako'i 'ia te 'ū pule'anga kotoa pē. ‡ **28:20** 28:20 'I te 'ū hiki fualoa 'ihi 'oku faka'osi 'aki te lea 'Ēmeni.

Te Fuakava Fo'ou
Niuafu'ou: Te Fuakava Fo'ou (New Testament) of
Tonga

copyright © 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Niuafu'ou

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2024-08-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Sep 2024 from source files
dated 14 Aug 2024

916961df-d7fc-5167-b598-93a0d0d5d9aa